

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Kretingos miesto vietos veiklos grupė

Kretingos miesto 2016-2022 m. plėtros strategija

2016 m.

TURINYS	2
PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS	4
LENTELIŲ SĄRAŠAS.....	6
NAUDOJAMOS SANTRUMPOS	7
ĮVADAS.....	8
1 INFORMACIJA APIE KRETINGOS MIESTO VIETOS VEIKLOS GRUPĘ.....	9
1.1 VVG KŪRIMOSI ISTORIJA IR JOS TIKSLAI.....	9
1.2 VVG STEIGĖJAI	9
1.3 VVG ATSTOVAVIMAS, VALDYMO STRUKTŪRA IR FUNKCIJOS	9
1.4 ATSTOVAVIMAS VVG TERITORIJOS GYVENTOJŲ INTERESAMS	10
1.5 VVG VALDYBOS NARIŲ, NARIŲ KOMPETENCIJOS, GEBĖJIMAI, PATIRTIS.....	10
2 KRETINGOS MIESTO SITUACIJOS ANALIZĖ	13
2.1 VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJOS IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS.....	13
2.1.1 <i>Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijos apibrėžtis .....</i>	<i>13</i>
2.1.2 <i>Vietos plėtros strategijos gyventojų apibrėžtis .....</i>	<i>14</i>
2.2 TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ	15
2.2.1 <i>Teritorijos vystymosi poreikių ir galimybių analizė .....</i>	<i>15</i>
2.2.1.1 Gyventojai	15
2.2.1.2 Ekonomika.....	22
2.2.1.3 Socialinė apsauga	25
2.2.1.4 Švietimas, kultūra ir sportas.....	31
2.2.2 <i>Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė .....</i>	<i>44</i>
3 VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR RODIKLIAI	60
3.1 KRETINGOS MIESTO VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI	60
3.2 KRETINGOS MIESTO VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS UŽDAVINIAI	65
3.3 VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLŲ IR UŽDAVINIŲ ATITIKTIS REGIONO IR RAJONO STRATEGINIAMS PLANAVIMO DOKUMENTAMS.....	68
3.4 VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS INTEGRALUMAS IR NOVATORIŠKUMAS	69
3.5 GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO, RENGIANČIOS VIETOS PLĖTROS STRATEGIJĄ, APIBŪDINIMAS	72
3.6 VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO VEIKSMŲ PLANAS.....	75
4 VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO IR STEBĖSENOS TVARKA	94
4.1 ATSAKOMYBIŲ TARP ORGANŲ PASISKIRSTYMAS ĮGYVENDINANT VPS	94
4.2. VEIKSMŲ IR JUOS ĮGYVENDINANČIŲ PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ ATRANKOS PROCEDŪROS	95
4.3. VPS STEBĖSENOS TVARKA.....	95
4.4. VPS PAKEITIMŲ INICIJAVIMO PROCEDŪRA.....	96
5 KRETINGOS MIESTO VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS PLANAS.....	97
6 PRIEDAI	101

PRIEDAS NR. 1	102
PRIEDAS NR. 2	104
PRIEDAS NR. 3	106
PRIEDAS NR. 4	107
PRIEDAS NR. 5	109
PRIEDAS NR. 6	111
PRIEDAS NR. 7	113
PRIEDAS NR. 8	114
PRIEDAS NR. 9	115
PRIEDAS NR. 10	116

Paveikslas 1. Kretingos miesto ribų žemėlapis	13
Paveikslas 2. Su Kretingos miesto teritorija besiribojančios seniūnijos.....	14
Paveikslas 3. Gyventojų skaičius Kretingos m. (tūkst.) ir jo kitimas lyginant su kaimyninėmis savivaldybėmis	16
Paveikslas 4. Natūrali gyventojų kaita Kretingos m. ir palyginimas su kitomis savivaldybėmis	16
Paveikslas 5. Neto migracija, tenkantis 1000-ui gyv. (2014 m.).....	17
Paveikslas 6. Gyventojų pasiskirstymas Kretingos m. (tūkst.) ir moterų skaičius, tenkantis 1 tūkst. vyrų (2015 m.).....	17
Paveikslas 7. Gyventojų pasiskirstymas pagal amžių	18
Paveikslas 8. Demografinės senatvės koeficientas (palyginimas 2015 m.).....	18
Paveikslas 9. Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų proc. Kretingos m. ir palyginimas su kitomis savivaldybėmis (2014 m.)	19
Paveikslas 10. Registruoti bedarbiai Kretingos m. ir vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis eur./ palyginimas (2014 m.).....	20
Paveikslas 11. Jaunimo bedarbystė (Kretingos m.).....	20
Paveikslas 12. Jaunimo nedarbo lygis (Kretingos m.)	20
Paveikslas 13. Bedarbių skaičiaus pokytis laikotarpio pabaigoje pagal sezoniškumą.....	21
Paveikslas 14. Gyventojų išsilavinimas Klaipėdos apskrityje (2007-2014 m.).....	21
Paveikslas 15. Verslumo lygis ir dirbančiųjų pasiskirstymas pagal verslo sektorius	22
Paveikslas 16. Individuali veikla ir verslo liudijimai (Kretingos m.)	23
Paveikslas 17. Investicijos (2014 m.).....	24
Paveikslas 18. Vidutinė valstybinė socialinio draudimo pensija: senatvės, invalidumo, netekto darbingumo ir išankstinė senatvės pensija(2014 m.)	25
Paveikslas 19. Soc. pašalpų gavėjų skaičius	26
Paveikslas 20. Senatvė	27
Paveikslas 21. Soc. paslaugos namuose.....	28
Paveikslas 22. Vaikai (Kretingos m.).....	29
Paveikslas 23. Socialinės rizikos šeimos ir jose augantys vaikai.....	29
Paveikslas 24. Neįgalųjų skaičius pagal amžiaus grupes (2015 m.) ir turimas neįgalumo lygis, asmenys (2015 m.)	30
Paveikslas 25. Neįgalųjų bedarbystė (Kretingos m.)	30
Paveikslas 26. Socialinis būstas.....	31
Paveikslas 27. Ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigas lankančių vaikų skaičius Kretingos r. sav	32
Paveikslas 28. Vaikai dalyvaujantys ikimokykliniame ugdyme metų pabaigoje (%) ir mokyklinio amžiaus (7-16 m.) vaikai nesimokantys mokykloje (%) (2014 m.).....	32
Paveikslas 29. Specialiųjų poreikių turinčių mokinių dalis savivaldybėje (antras grafikas tik Kretingos r. sav.).....	33
Paveikslas 30. Profesinio mokymo įstaigas lankančių studentų skaičius Kretingos r. sav., tūkst	33
Paveikslas 31. Bendrojo ugdymo įstaigų personalas: bendrojo ugdymo mokyklų mokytojai ir vadovai asmenys ir vienam mokytojui (įskaitant vadovus) tenka mokinių (2014-2015 m.)	34
Paveikslas 32. Bendrojo lavinimo dalykų mokytojų amžius Kretingos r. sav. ir 60 m. ir vyresnių auklėtojų/mokytojų dalis ugdymo įstaigose (2014 m.).....	34
Paveikslas 33. Mokytojų pasiskirstymas pagal mokytojo kvalifikacinę kategoriją, % ir mokytojų, turinčių mokytojo eksperto kvalifikacinę kategoriją, % (2014 m.)	35
Paveikslas 34. Išsilavinimo lygio įgijimas: Kretingos r. sav ir palyginimas su kitomis sav. (2013 m.)	36
Paveikslas 35. Sporto ir sveikatingumo renginių skaičių ir dalyvių skaičius (Kretingos m.).....	38
Paveikslas 36. Sveikatingumo renginių dalyvių pokytis (Kretingos m.)	39
Paveikslas 37. Aktyvūs gyventojai.....	39
Paveikslas 38. Sproto klubai	40
Paveikslas 39. Sporto mokykloje sportuojančiųjų ir trenerių (įtraukiant ir sporto klubų trenerius visuomenininkus) skaičius.....	40

Paveikslas 40. Kultūrinių renginių įvairovė ir lankomumas (Kretingos m.)	41
Paveikslas 41. Smurtą patiriančių asmenų skaičius (Kretingos m.).....	41
Paveikslas 42. Užregistruotų nusikaltimų, baudžiamųjų nusižengimų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų skaičius	42
Paveikslas 43. Ištirtų nusikalstamų veikų dalis proc.....	43
Paveikslas 44. Nepilnamečių padarytų nusikalstamų veikų skaičius skaičius	43
Paveikslas 45. Nepilnamečių padarytos nusikalstamos veikos, palyginti su ištirtomis proc.....	44

LENTELIŲ SĄRAŠAS

Lentelė 1. Mokinių profesinis įveiklinimas (2014-2015 m.)	37
Lentelė 2. Kretingos miesto vietos plėtros strategijai aktualiausios SSGG sritys.....	44
Lentelė 3. Kretingos miesto kultūros, švietimo, sporto srities SSGG	45
Lentelė 4. Kretingos miesto socialinių paslaugų ir sveikatos srities SSGG	49
Lentelė 5. Kretingos miesto ekonomikos ir užimtumo srities SSGG	55
Lentelė 6. VPS tikslai ir jų alternatyvos	60
Lentelė 7. Kretingos miesto VPS tikslo stebėsenos rodikliai ir jų reikšmės	64
Lentelė 8. Pasirinktų VPS uždavinių ryšys su SSGG ir rezultatas	65
Lentelė 9. Kretingos miesto VPS uždavinių produkto rodikliai ir jų reikšmės	67
Lentelė 10. VPS tikslo atitiktis susijusiems strateginiams dokumentams	68
Lentelė 11. VPS struktūra	75
Lentelė 12. VPS veiksmų planas: veiksmų pagrindimas, rodikliai, vykdymo terminas, finansavimo šaltiniai ir lėšų poreikis	76
Lentelė 14. VVG organų atsakomybės sritys.....	94
Lentelė 15. Kretingos miesto VPS finansinis planas.....	97

NAUDOJAMOS SANTRUMPOS

VPS – Vietos plėtros strategija

VVG – Vietos veiklos grupė

ES – Europos Sąjunga

TUI - Tiesioginės užsienio investicijos

SSGG – stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė

BIVP – bendruomenės inicijuota vietos plėtra

FSA – finansavimo sąlygų aprašas

NVO – nevyriausybinė organizacija

Kretingos miesto vietos veiklos grupė (toliau – VVG), atsižvelgdama į Kretingos miesto problemas ir įtraukdama vietos bendruomenę, parengė Kretingos miesto plėtros strategiją (toliau – strategija), kurioje numatomos pagrindinės miesto plėtros kryptys ir veiklos joms įgyvendinti. Iki šiol buvo įprasta, kad rajono plėtros kryptys buvo planuojamos, remiantis principu "iš viršaus į apačią". 2014-05-29 Kretingos rajono Tarybos sprendimu yra patvirtintas rajono 2014-2020 metų plėtros planas, neatitinkantis vietos bendruomenės poreikių. Siekiant pradėti taikyti naują principą "iš apačios į viršų", reikia lėšų ir iniciatyvių žmonių, kad būtų suaktyvinta miesto bendruomenė socialinės atskirties ir įdarbinimo problemoms spręsti.

Kretingos miesto vietos plėtros strategija yra parengta siekiant mažinti socialinę atskirtį ir didinti užimtumą. Strategiją parengė Kretingos miesto VVG, kurios vienas iš veiklos tikslų yra pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir padidinti socialinę bendruomenės integraciją, išnaudojant vietos valdžios, verslo ir bendruomenės ryšius.

VVG vietos plėtros strategijos dokumentas susideda iš 5 struktūrinių dalių ir priedų:

- Pirmojoje dalyje apibūdinama VVG kūrimosi istorija, jos tikslai, valdymo struktūra, valdybos nariai ir kita svarbi informacija.
- Antrojoje dalyje pateikiama Kretingos miesto situacijos analizė susidedanti iš teritorijos ir gyventojų, kuriems taikoma strategija, apibrėžtis, stiprybių, silpnybių, grėsmių ir galimybių analizė ir kt.
- Trečiojoje dalyje pateikiami strategijos tikslai, uždaviniai, integralumas ir novatoriškumas, bendruomenės dalyvavimo apibūdinimas, strategijos įgyvendinimo veiksmų planas.
- Ketvirtojoje pateikiama strategijos valdymo ir stebėsenos tvarka.
- Penktojoje – Kretingos miesto vietosplėtros strategijos finansinis planas.

Tikimasi, kad įgyvendinus Kretingos miesto plėtros strategiją bus pagerintos vietinės įsidarbinimo galimybės, dėl ko sumažės tam tikrų bendruomenės narių socialinė atskirtis.

1 INFORMACIJA APIE KRETINGOS MIESTO VIETOS VEIKLOS GRUPĘ

1.1 VVG kūrimosi istorija ir jos tikslai

Kretingos rajono savivaldybė ėmėsi iniciatyvos suvienyti verslo įmones, nevyriausybinės organizacijas, kurios diskutuodamos padėtų atrasti būdus kaip mažinti socialinę atskirtį ir didinti užimtumą. VVG steigimui Kretingos rajono savivaldybės tarybos 2015-03-26 sprendimu Nr. T2-99 „Dėl konsultacinės darbo grupės sudarymo“ buvo suburta konsultacinė grupė, sudaryta iš verslo, vietos valdžios ir bendruomeninių organizacijų atstovų, kuri rinkosi į 2 posėdžius. Posėdžių metu buvo pristatomos Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklės, kuriami ir redaguojami įstatatai, kalbamasi apie miesto problemas. Galiausiai, 2015-05-04 buvo įkurtas pelno nesiekiantis, ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio teisinė forma yra asociacija - Kretingos miesto vietos veiklos grupė. Vienas iš VVG tikslų yra pagerinti vietinės įsidarbinimo galimybes ir padidinti socialinę bendruomenės integraciją, išnaudojant vietos valdžios, verslo ir bendruomenės ryšius. Be šio tikslo, asociacija kelia ir kitus tikslus, tokius kaip skatinti Kretingos miesto gyventojų iniciatyvas, telkti savivaldybės, bendruomeninių organizacijų ir verslo pastangas ieškant tinkamiausių sprendimų miesto ekonominei, socialinei, kultūrinei gerovei kelti, teikti pasiūlymus vietos ir nacionalinėms institucijoms dėl miesto plėtros planų ir priemonių kūrimo bei įgyvendinimo, organizuoti švietimo ir mokymo veiklas, organizuoti Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos iniciatyvas, dalyvauti projektinėse veiklose, bendradarbiauti su kitomis organizacijomis ir institucijomis ir kt.

1.2 VVG steigėjai

VVG steigėjai yra trijų sektorių, verslo, vietos valdžios ir bendruomeninių organizacijų, atstovai. Steigimo sutarties projektas buvo patvirtintas Kretingos rajono savivaldybės tarybos 2015-03-26 sprendimu Nr. T2-100 „Dėl pritarimo Kretingos miesto vietos veiklos grupės steigimo sutarties projektui“. Vietos valdžios sektorių atstovauja Kretingos rajono savivaldybė. Verslą atstovaujantis steigėjas – UAB „Pajūrio naujienos“. Bendruomenines organizacijas – Kretingos moterų informacijos ir mokymo centras.

1.3 VVG atstovavimas, valdymo struktūra ir funkcijos

Šiuo metu Kretingos miesto VVG priklauso 38 nariai: 17 verslo įmonių, 20 nevyriausybinių ir bendruomeninių organizacijų bei Kretingos rajono savivaldybė. VVG visuotinis narių susirinkimas yra aukščiausias VVG valdymo organas, kuris, vadovaujantis Kretingos miesto vietos veiklos grupės įstatatais:

1. papildo ar keičia asociacijos įstatus;
2. esant būtinybei numato papildomus reikalavimus valdybos nariams;
3. tvirtina parengtą Asociacijos veiklos programą, jei tokia rengiama;
4. tvirtina Asociacijos metinę finansinę atskaitomybę, vadovo pateiktą veiklos ataskaitą;
5. priima sprendimą dėl Asociacijos pertvarkymo ir pabaigos (reorganizavimo ar likvidavimo);
6. dvejų metų laikotarpiui renka asociacijos valdybą;
7. tvirtina vietos plėtros strategijas;
8. priima sprendimą dėl kitų juridinių asmenų steigimo ar dėl tapimo kitų juridinių asmenų dalyviu;
9. atskiru dokumentu nustato asociacijos narių stojamųjų įnašų dydį ir narių mokesčių dydį ir jų mokėjimo tvarką;

10. sprendžia kitus klausimus, jei tokių klausimų sprendimas pagal teisės aktus ir šiuos įstatus priskiriamas jo kompetencijai.

VVG yra atvira naujiems nariams ir užtikrina nediskriminuojančią jų priėmimo tvarką. Prašymo tapti asociacijos nariu forma yra skelbiama Kretingos rajono savivaldybės svetainėje www.kretinga.lt.

Kiti VVG organai, atskaitingi Visuotiniam narių susirinkimui, yra vadovas ir valdyba. Vadovas veikia Asociacijos vardu, kai Asociacija palaiko santykius su kitais asmenimis, taip pat sudaro sandorius Asociacijos vardu. Vadovas turi turėti patirties rengiant ir įgyvendinant strateginio planavimo dokumentus, susijusius su Europos Sąjungos struktūrinių fondų ar kitos finansinės paramos valdymu ir panaudojimu, arba ne mažesnę kaip 1 metų vadovaujamojo darbo patirtį įmonėje, įstaigoje ar organizacijoje, turinčioje ne mažiau kaip 5 darbuotojus. Vadovas turi turėti aukštojo mokslo išsilavinimą.

VVG vadovas šiuo metu yra nevyriausybės organizacijos atstovas. Vadovas:

- atsako už Asociacijos tikslų įgyvendinimą;
- pateikia informaciją ir dokumentus visuotiniam narių susirinkimui, valdybai ir Asociacijos nariams;
- įgyvendina visuotinio narių susirinkimo nutarimus;
- analizuoja valdybos pasiūlymus;
- įgyvendina kitas įstatuose numatytas funkcijas.

Valdybą sudaro 9 nariai (įskaitant valdybos pirmininką), iš kurių:

- 3 yra pilietinės visuomenės atstovai (bendruomeninės organizacijos, nevyriausybės organizacijos);
- 3 – vietos valdžios deleguoti atstovai;
- 3 – verslo atstovai, kurie yra privataus juridinio asmens, vykdančio ūkinę komercinę veiklą, deleguoti atstovai arba savininkai.

Valdyboje yra vienas asmuo iki 29 metų amžiaus, vienos lyties atstovų nėra daugiau nei 60 procentų. Šiuo metu valdyboje yra 5 moterys ir 4 vyrai. Valdybos nariai buvo išrinkti iš asociacijos narių 2 metų laikotarpiui.

Valdyba vadovauja Asociacijos veiklai laikotarpiuose tarp visuotinių narių susirinkimų, svarsto valdybos narių, Asociacijos narių ir vadovo keliamus klausimus; įgyvendina visuotinio narių susirinkimo nutarimus; priima sprendimus dėl projektų finansavimo bei paramos lėšų paskirstymo ir atlieka kitas įstatuose numatytas funkcijas.

Šiuo metu VVG valdybos pirmininkas yra verslo atstovas.

1.4 Atstovavimas VVG teritorijos gyventojų interesams

VVG buvo įsteigta kaip bendra tris sektorius, verslo, vietos valdžios ir bendruomeninių organizacijų, atstovaujanti organizacija. Šių sektorių atstovavimas užtikrina, kad miesto problemoms spręsti ir svarbiems sprendimas priimti bus vienodai atstovaujami visi trys sektoriai ir bus priimami palankiausi sprendimai visų gyventojų gerovei didinti. Valdyba geriausiai atspindi tolygų visuomenės atstovavimą, kadangi joje yra po 3 atstovus iš kiekvieno sektoriaus.

1.5 VVG valdybos narių, narių kompetencijos, gebėjimai, patirtis

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Atstovaujama organizacija	Gebėjimai, kompetencija, patirtis
1.	Edmundas Bružys	UAB „Vieškelis LT“	Valdybos narys turi spec. vidurinį išsilavinimą, jau 25

			metus valdo nuosavą įmonę. Taip pat apie 20 metų yra dirbęs vyr. darbų vadovu kelių sistemose. Turi įmonės valdymo gebėjimų, sugeba generuoti naujas idėjas miesto gyvenimo kokybės gerinimo srityje.
2.	Vitalija Vitkauskienė	UAB „Pajūrio naujienos“	Valdybos narė yra ekonomistė - finansininkė, žurnalistė. Baigė šių sričių aukštąjį mokslą. Nuo 1993 m. inicijavo laikraščio „Pajūrio naujienos“ leidimą, dabar yra įmonės vadovė, savininkė. Turi analitinių, vadybinių gebėjimų.
3.	Evaldas Rumbutis	UAB „Kretingos santechnika“	Valdybos narys Kauno technologijos universitete įgijo elektros ir statybos inžinerijos išsilavinimą. Turi patirties metalo gamybos srityje, inžinerinių tinklų projektavime, montavime. Šiuo metu vadovauja nuosavam verslui santechnikos srityje. Gebėjimai – kolektyvinis darbas, organizuotumas, savarankiškumas priimant sprendimus.
4.	Raimundas Petrauskis	Kretingos miesto centro bendruomenė	Valdybos narys Vilniaus Gedimino technikos universitete įgijo transporto ekonomika. Šiuo metu dirba prekybos srityje. Aktyviai veikia atstovaujamoje asociacijoje, rūpinasi miesto gerove. Turi vadybinių gebėjimų.
5.	Jurgita Cinskienė	Kretingos moterų informacijos ir mokymo centras	Valdybos narės išsilavinimas - aukštasis universitetinis, viešojo administravimo magistras. Nuo 2003 m. dirba atstovaujamoje organizacijoje, šiuo metu yra jos vadovė. Kompetencijos - mokymo programų suaugusiesiems rengimas, mokymų vedimas, darbuotojų veiklos organizavimas, projektų rengimas ir jų veiklų organizavimas. Nuo 2000 m. aktyviai dalyvauja vietiniuose ir tarptautiniuose seminaruose ir konferencijose, susijusiuose su nevyriausybinėmis organizacijų veiklos vystymu, lyčių lygybės propagavimu, moterų užimtumo ir verslumo skatinimu, smurto artimoje aplinkoje prevencija ir pagalba jo aukoms.
6.	Jurgita Tertelienė	Klubas „Kretingos krašto ainiai“	Valdybos narė yra įgijusi ekologijos ir aplinkotyros magistro laipsnį. Dirbo ekologe, Kretingos muziejaus Gamtos skyriaus vedėja. Klube „Kretingos krašto ainiai“ yra atsakinga už kultūrinės veiklos projektus. Gebėjimai - edukacinių veiklų organizavimas, ekskursijų vedimas.
7.	Danutė Skruibienė	Kretingos rajono savivaldybės mero pavaduotoja	Valdybos narė Kauno technologijos universitete įgijo inžinerės chemikės technologės specialybę. Administravo ES struktūrinių fondų projektus, susijusius su bendruoju planu, equal programa. Nuo 2007-2011 m. buvo Kretingos r. savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotoja. 2012 m. Kretingos r. savivaldybės administracijos vietinio sk. vedėja. 2012-2015 m. Kretingos r. savivaldybės administracijos mero pavaduotoja. Gebėjimai -

			vadybos strategijos ir taktinis planavimas, lyderystė ir atstovavimas, komunikacijos ir planavimo procesų organizavimas.
8.	Stanislovas Juknevičius	Kretingos rajono savivaldybės Kretingos seniūnijos seniūnas	Valdybos narys yra ilgametis seniūnas. Turi gebėjimą vadovauti, organizuoti, dirbti komandoje. Pasižymi iniciatyvumu, komunikabilumu, atsakingumu.
9.	Giedrė Ringytė	Kretingos rajono savivaldybės administracijos Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus vyr. specialistė	Valdybos narė yra įgijusi finansų ekonomikos bakalauro išsilavinimą. Specialistė kuruoja nacionalinius ir tarptautinius projektus, rajono bendruomenės, paramą pradedantiesiems verslininkams. Ji yra aktyvi Kretingos rajono bendruomenės narė: padeda Kretingos jaunimui įgyvendinti įvairias iniciatyvas, dalyvauti projektuose.

2 KRETINGOS MIESTO SITUACIJOS ANALIZĖ

2.1 Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijos ir gyventojų, kuriems taikoma vietos plėtros strategija, apibrėžtis

2.1.1 Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijos apibrėžtis

Kretinga – miestas vakarų Lietuvoje, Žemaitijoje, 11 km į rytus nuo Palangos ir 21 km į šiaurės rytus nuo Klaipėdos. Kretinga įsikūrusi Pajūrio žemumoje, per miestą iš šiaurės į pietus teka Akmena, dalijanti miestą į dvi dalis, kurias jungia 4 tiltai. Miesto centrą nuo šiaurinės dalies skiria Pastauninko (Šv. Antano) upelis, kurį užtvėnkus susiformavo tvenkiniai. Pietiniu pakraščiu teka Jaurykla. Didžioji miesto dalis išsidėsčiusi rytiniame Akmenos krante. Čia yra savivaldybė, miesto aikštė, Kretingos rajono kultūros centras. Šiauriniame pakraštyje yra Tiškevičių dvaro rūmai; juose veikia Kretingos muziejus su Žiemos sodu ir parkas, rajono ligoninė, pirminės sveikatos priežiūros centras. Vakariniame Akmenos krante yra pramonės įmonės, eina geležinkelis Šiauliai – Klaipėda.

Paveikslas 1. Kretingos miesto ribų žemėlapis

Šaltinis: internetinė prieiga

<https://www.google.lt/maps/place/Kretinga/data=!4m2!3m1!1s0x46e5269d4b9d7fa7:0xa6de45b79f12a57b?sa=X&ved=0ahUKewjt1KK3nbXKAhWknnIKHZE8BkcQ8gEIHDAA>

Kretingos miesto plotas yra 1542 ha. Miesto teritorija, sutampanti su Kretingos miesto seniūnijos teritorija, ribojasi su Kretingos (kaimiškoji) ir Žalgirio seniūnijomis bei su Klaipėdos rajono savivaldybės Kretingalės seniūnija.

Paveikslas 2. Su Kretingos miesto teritorija besiribojančios seniūnijos

Šaltinis: internetinė prieiga https://lt.wikipedia.org/wiki/Kretingos_rajono_savivaldyb%C4%97

Miestas yra labai patogioje geografinėje padėtyje. Iš jo netoli nuvykti į Palangą ir Klaipėdą. Tačiau Šie rajonai daro didelę įtaką miestui ir jo vystymuisi. Didelė dalis gyventojų dirba Klaipėdoje, todėl Kretinga tampa tarsi „miegamoju“ rajonu. Palangos miesto sezoniškumo įtaka jaučiasi Kretingoje, kadangi pasibaigus vasaros sezonui Kretingoje pakyla nedarbo lygis.

Kretinga yra nedidelis vakarų Lietuvos miestas, kuriam didelę įtaką daro Palangos ir Klaipėdos miestai.

2.1.2 Vietos plėtros strategijos gyventojų apibrėžtis

Kretingos mieste gyvena 18,8 tūkst. gyventojų (2015 m. duomenys). Gyventojų mažėjimo tendencija stebima visose amžiaus grupėse. Per 2008-2015 m. labiausiai sumažėjo darbingo amžiaus gyventojų skaičius per 2 procentinius punktus, t.y. nuo 68 proc. iki 66 proc.; vaikų nuo 0-16 metų amžiaus skaičius sumažėjo 0,5 procentinio punkto, t.y. nuo 16,1 proc. iki 15,6 proc.; pensinio amžiaus skaičius pakito labiausiai, t.y. išaugo per 2,4 procentinio punkto (nuo 15,9 proc. iki 18,3 proc.). Gyventojų pasiskirstymas pagal amžių rodo, kad darbingo amžiaus gyventojų grupėje analizuojamu laikotarpiu (2008-2015 m.) buvo ženklus sumažėjimas 25-45 metų amžiaus ir 18-25 metų amžiaus gyventojų grupėse, t.y. 25-45 m. amžiaus grupėje –1140 gyventojų, o 18-25 metų amžiaus grupėje - -437.

Gyventojų mažėjimui (ypač darbingo amžiaus) didelę įtaką daro migracija į kitas šalis, Lietuvos sostinę ir kitus didžiuosius miestus. Kretingos miestui didelę įtaką daro Klaipėdos ir Palangos miestai. Klaipėda yra vienas iš didžiausių Lietuvos miestų, kuriame dirba nemaža dalis Kretingos miesto gyventojų. Palanga yra vienas iš populiariausių kurortų, kuris vasaros metu pareikalauja daug darbuotojų, dirbančių aptarnavimo sferoje. Palangoje ryškiai pasireiškia sezoniškumas, kas jaučiama ir Kretingos mieste, t.y. I ketvirtį (sausio, vasario, kovo mėn.) Kretingos mieste išauga nedarbas, nes didžioji dalis dirba sezoninius darbus Palangos, Klaipėdos miestuose. Pasibaigus vasaros sezonui, Kretingos miesto gyventojai, dirbantys aptarnavimo sferoje, registruojasi Darbo biržoje iki kito sezono pradžios.

Apie 40 proc. Kretingos r. bedarbių sudaro 30-49 metų amžiaus asmenys, turintys pagrindinį, vidurinį arba profesinį išsilavinimą ir sugebantys dirbti aukštos kvalifikacijos nereikalaujančius darbus. Tai glaudžiai susiję ir su

žemais darbo užmokesčio rodikliais Kretingos mieste. 2014 m. Kretingos r. savivaldybėje vidutinis neto darbo užmokestis buvo vienas iš mažiausių lyginant su kitomis savivaldybėmis (403 Eur/mėn.), išskyrus Palangos m. – 397 Eur/mėn. Tuo tarpu Klaipėdos r. savivaldybėje vidutinis neto darbo užmokestis siekė 473 Eur/mėn., Plungės r. savivaldybėje – 433Eur/mėn., o šalies vidurkis – 527 Eur/mėn.

Darbo ir uždarbio galimybės yra vienas iš svarbiausių motyvų, nulemiančių vietovės patrauklumą gyventojams, todėl natūralu, kad dalis gyventojų įsilieja į aplinkinių savivaldybių darbo rinkas arba persikelia gyventi į kitas Lietuvos ar užsienio šalių teritorijas, kur mato geresnes galimybes. Analizuojamose savivaldybėse palankesnė darbo rinkos situacija yra Klaipėdos r. savivaldybėje, kur yra santykinai mažas nedarbo lygis ir aukštesnis darbo užmokestis.

Kretingoje nėra verslo įmonių, kurios galėtų užtikrinti darbingo amžiaus žmonių, turinčių žemą kvalifikaciją, užimtumą apskritus metus. Statistikos departamento duomenys rodo, kad Kretingos r. mažėja darbingo amžiaus gyventojų skaičius ir didėja pensinio amžiaus žmonių skaičius. To pasekoje dalis darbingo amžiaus gyventojų patiria socialinę atskirtį, nes turi prižiūrėti vaikus, senelius ar neįgaliuosius asmenis.

VPS yra orientuota į šias tikslines gyventojų grupes:

1. Socialinės rizikos šeimos, signalinės šeimos (prevencinės);
2. Pabėgėliai bei kitataučiai;
3. Socialinę atskirtį patiriantys (pvz. mažas pajamas gaunantys, skurde gyvenantys);
4. Socialinę atskirtį patiriantys (pvz. mažas pajamas gaunantys, skurde gyvenantys) ir auginantys mažamečius vaikus;
5. Neįgalieji;
6. Dirbantys/nedirbantys slaugantys savo artimuosius;
7. Tėvystės/ motinystės atostogose esantys asmenys (laikiniai nedirbantys);
8. Besimokantis ir darbo ieškantis jaunimas;
9. Neaktyvūs asmenys ir kiti bedarbiai;
10. Pradedančios verslą Kretingos mieste mažos įmonės, t.y. veikiančios neilgiau kaip vienerius metus prieš pradėdamos dalyvauti VPS projektinėje veikloje.

Išsami tikslinių grupių statistika pateikiama 2.2. skyriuje, t.y. atliktoje Kretingos miesto teritorijos socialinėje, demografinėje ir ekonominėje analizėje.

2.2 Teritorijos, kuriai rengiama vietos plėtros strategija, analizė

2.2.1 Teritorijos vystymosi poreikių ir galimybių analizė

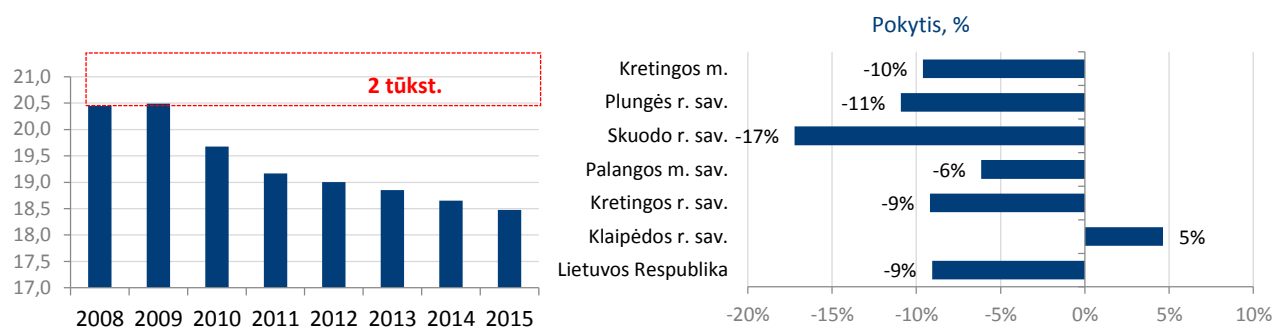
Šioje Kretingos miesto vietos plėtros strategijos dalyje pateikiama teritorijos vystymosi poreikių ir galimybių analizė, trumpai aprašant svarbiausius socialinei, ekonominei, demografiniai Kretingos miesto būklei įtaką darančius teigiamus ir neigiamus veiksnius ir jų tarpusavio sąsajas, šiuos veiksnius apibūdinančius rodiklius palyginant su šalies ir lyginamų savivaldybių (Skuodo r., Plungės r., Palangos m., Klaipėdos r.) rodikliais.

2.2.1.1 Gyventojai

Gyventojų skaičius. 2015 m. Kretingos m. gyvena 18,8 tūkst. gyventojų, t.y. 2 tūkst. gyventojų mažiau nei 2008 m. Pagal procentinį gyventojų sumažėjimą per 2008-2015 m. Kretingos miestas ir rajonas išlaiko panašią gyventojų mažėjimo tendenciją, t. y. –10 proc. ir -9 proc., ir atitinka šalies gyventojų mažėjimo rodiklį (-9 proc.).

Analizuojamu laikotarpiu mažiausiai gyventojų sumažėjo Klaipėdos r. savivaldybėje (5 proc.), o daugiausiai – Skuodo r. savivaldybėje (-17 proc.)

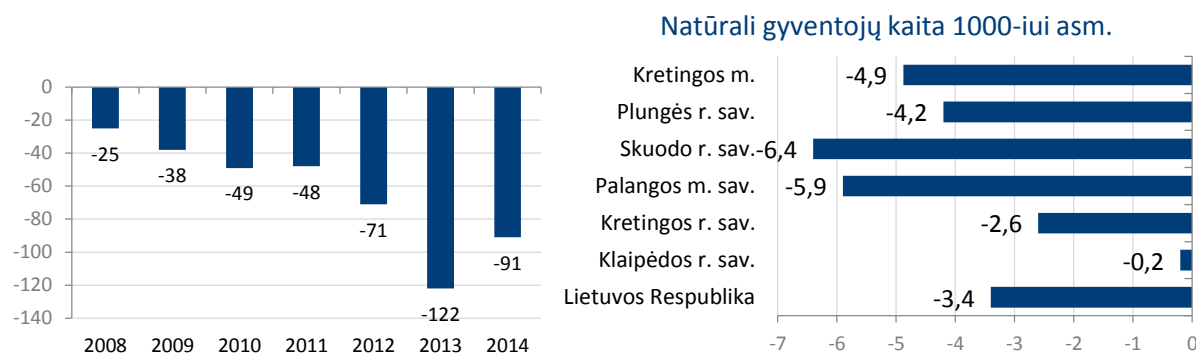
Paveikslas 3. Gyventojų skaičius Kretingos m. (tūkst.) ir jo kitimas lyginant su kaimyninėmis savivaldybėmis

Šaltinis: Statistikos departamentas ir Kretingos r. savivaldybės administracija

Viena iš gyventojų skaičiaus mažėjimo priežasčių yra neigiama natūrali kaita – mirusiųjų skaičius Kretingos mieste nuo 2008 m. viršija gimusiųjų skaičių. Didžiausias neigiamas natūralios kaitos pokytis Kretingos m. pastebimas 2013-2014 m. laikotarpyje (2013 m.: -122, 2014 m.: -91). Lyginant su kitomis savivaldybėmis ir šalies vidurkiu, Kretingos m. natūralios kaitos lygis (2014 m. tūkstančiui gyventojų teko -4,9 natūralios kaitos) yra panašus kaip Plungės r. savivaldybėje (2014 m. tūkstančiui gyventojų teko -4,2 natūralios kaitos) ir lenkia šalies vidurkį (-3,4). Skuodo r. savivaldybėje 2014 m. tūkstančiui gyventojų teko didžiausia neigiama natūrali kaita – -6,4, o Klaipėdos r. savivaldybėje mažiausia – -0,2.

Paveikslas 4. Natūrali gyventojų kaita Kretingos m. ir palyginimas su kitomis savivaldybėmis

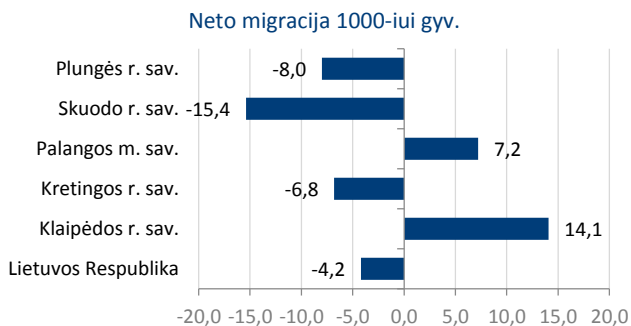

Šaltinis: Statistikos departamentas ir Kretingos r. savivaldybės administracija

Kita, ne mažiau svarbi gyventojų skaičiaus mažėjimo priežastis – migracijos procesas. Šalies mastu daugiau kalbama apie tarptautinę emigraciją, kai gyventojai išvyksta į užsienio šalis, tačiau Kretingos m. atveju, svarbi yra ir vidinė migracija, kai gyventojai išvyksta į kitas Lietuvos teritorijas, dažniausiai kitus miestus, kur yra daugiau galimybių, pavyzdžiui Klaipėdos ir Palangos miestai.

2014 m. Kretingos r. neto migracija buvo viena iš neigiamiausia tarp trijų savivaldybių, t. y. Plungės r. (-8), Skuodo r. (-15,4), Kretingos r. (-6,8). Mažiausiai nuo emigracijos nukentėjo Klaipėdos r. (14,1) ir Palangos m. (7,2) savivaldybės.

Paveikslas 5. Neto migracija, tenkantis 1000-ui gyv. (2014 m.)

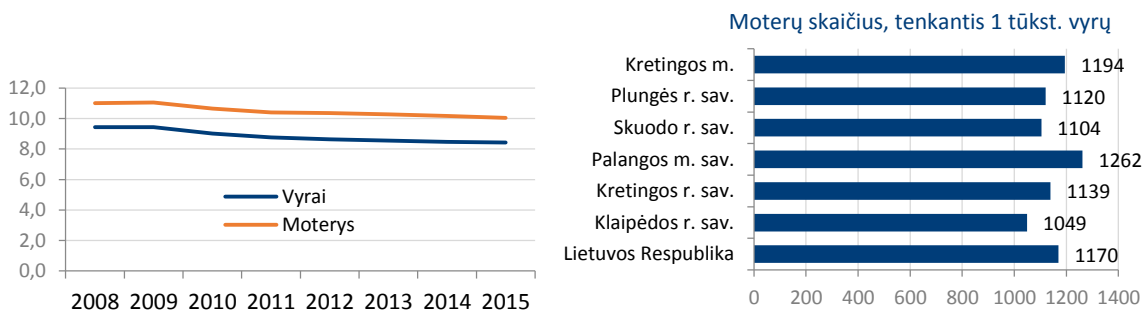
Šaltinis: Statistikos departamentas

Gyventojų skaičiaus mažėjimas susijęs su tam tikrais iššūkiais, nes mažėja vartotojų bazė ir teritorijos ekonominis aktyvumas, sunkiau išlaikyti ir gerinti gyvenimo lygį, užtikrinti užimtumą ir pajamas, daugėja socialinių problemų; be to, didėja infrastruktūros išlaikymo kaštai (pvz.: komunalinės paslaugos), sunkiau užtikrinti viešųjų paslaugų prieinamumą ir patogumą (pvz.: viešasis transportas, švietimas).

Reminatis Kretingos r. savivaldybės administracijos duomenimis 2013 m. Kretingos mieste iš viso atvyko 96 kitataučiai, tarp kurių buvo nemažai ir trečiųjų šalių atstovų: Meksikos 1, Indijos 3, Rusijos 41, Ukrainos 18, Gruzijos 4, Kazachstano 2, Bangladešo 2, Irako 1, Baltarusijos 8, Izraelio 1, Nigerijos 1, Azerbaidžano 1, Nepalo 1, Pakistano 1, Kinijos 1, Uzbekistano 1, Pietų Afrikos Respublika 2, be pilietybės 7. Tuo tarpu 2014 m. ir 2015 m. kitų tautybių piliečių buvo 10 mažiau, t.y. 2014 m. Indijos 2, Brazilijos 1, Rusijos 39, Ukrainos 19, Gruzijos 2, Kazachstano 2, Baltarusijos 9, Ruandos 1, Nigerijos 1, Izraelio 1, Uzbekistano 1, be pilietybės 6, o 2015 m. Ukrainos 19, Baltarusijos 8, Rusijos 38, Kazachstano 2, Peru 1, Indijos 4, Ruandos 1, Nigerijos 1, Turkijos 1, Izraelio 1, Gruzijos 2, Uzbekistano 1, be pilietybės 6. Tai rodo, kad kitataučių migracija vyksta ir Kretingos mieste, todėl būtina numatyti ir jau po truputį šalį pasiekiančių pabėgėlių atsiradimo galimybę Kretingos mieste. Jiems VPS bus numatytas konkretus veiksmas (detaliau VPS veiksmų plane) pilnai integruotis tiek į darbo rinką, tiek į visuomenę Kretingos mieste.

Gyventojų sudėtis. Kretingos m. 2015 m. duomenimis, 1000-ai vyrų tenka 1194 moterys (šalyje – 1170 moterų). Daugiausia moterų yra Palangos m. savivaldybėje, t.y. 1000-ai vyrų tenka 1262 moterys. Per 2008-2015 m. gyventojų skaičius pagal lytį mažėjo vienodai, t.y. po 1000 moterų ir po 1000 vyrų (nuo 9,4 tūkst. vyrų iki 8,4 tūkst. vyrų; nuo 11 tūkst. moterų iki 10,1 tūkst. moterų).

Paveikslas 6. Gyventojų pasiskirstymas Kretingos m. (tūkst.) ir moterų skaičius, tenkantis 1 tūkst. vyrų (2015 m.)

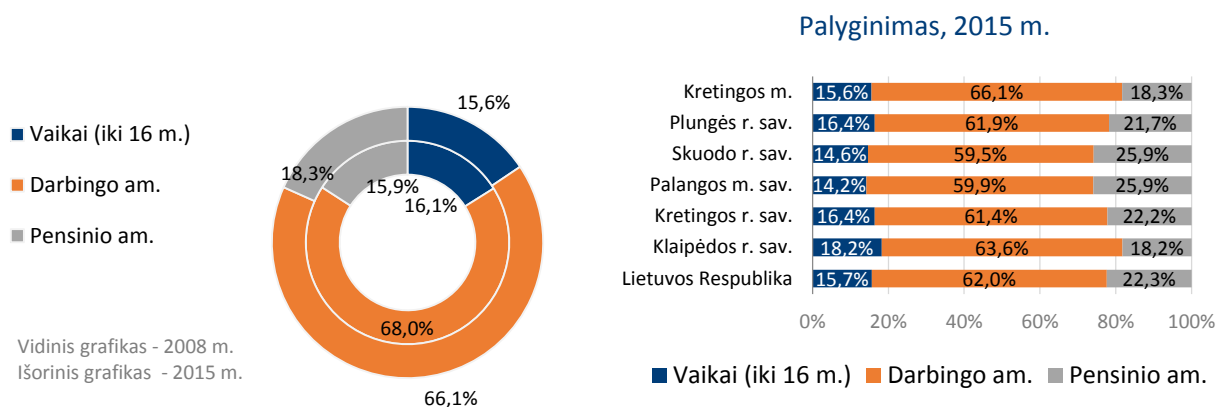

Šaltinis: Statistikos departamentas ir Kretingos r. savivaldybės administracija

Gyventojų mažėjimo tendencija stebima visose amžiaus grupėse. Per 2008-2015 m. labiausiai sumažėjo darbingo amžiaus gyventojų skaičius per 2 procentinius punktus, t.y. nuo 68 proc. iki 66 proc.; vaikų nuo 0-16 metų amžiaus skaičius sumažėjo 0,5 procentinio punkto, t.y. nuo 16,1 proc. iki 15,6 proc.; pensinio amžiaus skaičius pakito labiausiai, t.y. išaugo per 2,4 procentinio punkto (nuo 15,9 proc. iki 18,3 proc.).

Gyventojų pasiskirstymas pagal amžių rodo, kad darbingo amžiaus gyventojų grupėje analizuojamu laikotarpiu (2008-2015 m.) buvo ženklus sumažėjimas 25-45 metų amžiaus ir 18-25 metų amžiaus gyventojų grupėse, t.y. 25-45 m. amžiaus grupėje –1140 gyventojų, o 18-25 metų amžiaus grupėje - -437. Šį sumažėjimą didžiaja dalimi nulėmė gyventojų emigracija. Kadangi tarp emigracijos motyvų dominuoja ekonominiai, susiję su darbo ir uždarbio galimybėmis, daugiausiai emigruoja darbingiausio amžiaus ekonomiškai aktyvūs gyventojai. Ekonomikos nuosmukio metu, šis reiškinys sumažina nedarbo lygį teritorijoje, tačiau ekonomikai augant, darbo jėgos trūkumas tampa vienu iš svarbiausių plėtrą ribojančių veiksnių.

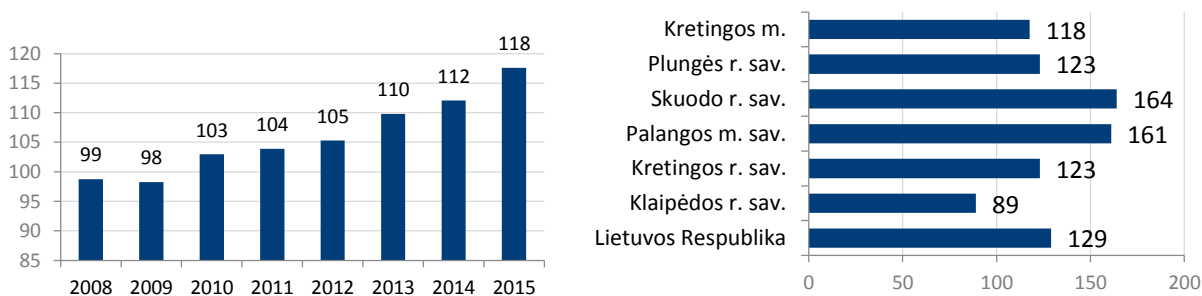
Paveikslas 7. Gyventojų pasiskirstymas pagal amžių

Šaltinis: Statistikos departamentas ir Kretingos r. savivaldybės administracija

Gyventojų amžiaus grupių santykis svarbus visuomenės socialinei-ekonominei gerovei užtikrinti, nes darbingo amžiaus gyventojams tenka vaikų ir senyvo amžiaus gyventojų išlaikymo našta. Demografinės senatvės koeficientas (pagyvenusių (60 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus) Kretingos m. nuolatos augo, t.y. 2008 m. buvo 99 pagyvenę asmenys, tenkantys 100-ai vaikų, o 2015 m. – 118. Lyginant su kitomis savivaldybėmis ir šalies vidurkiu šis rodiklis yra vienas iš mažiausių, tačiau reikia nepamiršti, kad Statistikos departamento duomenis teikiami savivaldos lygmeniu. Analizuojant savivaldos lygmeniu Kretingos r. savivaldybės situacija lyginant demografinės senatvės koeficientą yra tokia pati, t.y. 123 pagyvenę asmenys, tenkantys 100-ai vaikų. Klaipėdos r. savivaldybė turi mažiausią demografinės senatvės koeficientą – 89.

Paveikslas 8. Demografinės senatvės koeficientas (palyginimas 2015 m.)

Šaltinis: Statistikos departamentas ir Kretingos r. savivaldybės administracija

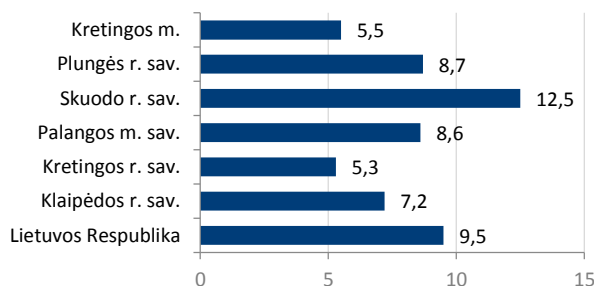
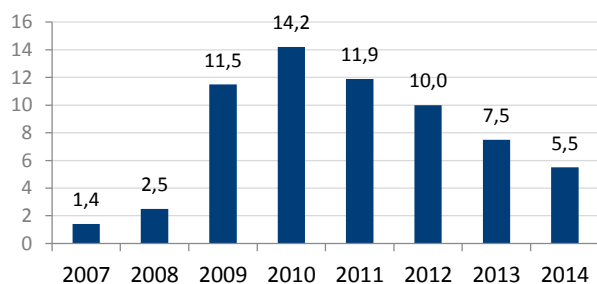
Remiantis analizuojamais rodikliais Kretingos m. yra dar pakankamai likusios jaunos darbo jėgos, kurią būtina išlaikyti ar net padidinti, t. y. kelti Kretingos miesto užimtumo lygį, keisti miesto požiūrį į jaunąją kartą: verslumo, socialiniais, švietimo ir kt. klausimais.

Gyventojų užimtumas ir pajamų lygis. Gyventojų ekonominis užimtumas yra viena pagrindinių ekonominės gerovės ir plėtros prielaidų. 2015 m. Kretingos m. gyvena 12,2 tūkst. darbingo amžiaus gyventojų. Šie gyventojai atspindi potencialią darbo pasiūlą.

Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų procentas per visą analizuojamą laikotarpį 2007-2014 m. Kretingos m. svyravo intervale nuo 14,2 proc. iki 1,4 proc. Didžiausias užimtumo sumažėjimas pastebimas 2010 m., t.y. net 14,2 proc. registruotų bedarbių nuo visų darbingo amžiaus žmonių Kretingos m. Galime daryti prielaidą, kad viena iš rodiklio mažėjimo priežasčių buvo išaugusi migracija.

Lyginant 2014 m. registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų procentą tarp kitų savivaldybių nustatyta, kad didžiausią registruotų bedarbių procentą turėjo Skuodo r. savivaldybė (12,5 proc.), toliau sekė Plungės r. savivaldybė (8,7 proc.) ir Palangos m. savivaldybė (8,6 proc.).

Paveikslas 9. Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų proc. Kretingos m. ir palyginimas su kitomis savivaldybėmis (2014 m.)

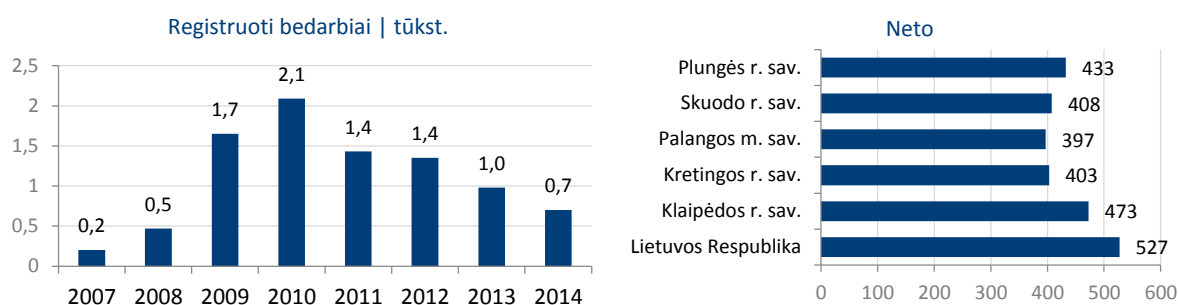
Šaltinis: Statistikos departamentas ir Klaipėdos teritorinės darbo biržos Kretingos skyrius

Po ekonomikos nuosmukio, darbo užmokestis savivaldybėse nuolatos augo. Tačiau 2014 m. Kretingos r. savivaldybėje jis buvo vienas iš mažiausių lyginant su kitomis savivaldybėmis (403 Eur/mėn.), išskyrus Palangos m. – 397 Eur/mėn. Tuo tarpu Klaipėdos r. savivaldybėje vidutinis neto darbo užmokestis siekė 473 Eur/mėn., Plungės r. savivaldybėje – 433Eur/mėn., o šalies vidurkis – 527 Eur/mėn.

Darbo ir uždarbio galimybės yra vienas iš svarbiausių motyvų, nulemiančių vietovės patrauklumą gyventojams, todėl natūralu, kad dalis gyventojų įsilieja į aplinkinių savivaldybių darbo rinkas arba persikelia gyventi į kitas Lietuvos ar užsienio šalių teritorijas, kur mato geresnes galimybes. Analizuojamose savivaldybėse palankesnė darbo rinkos situacija yra Klaipėdos r. savivaldybėje, kur yra santykinai mažas nedarbo lygis ir aukštesnis darbo užmokestis.

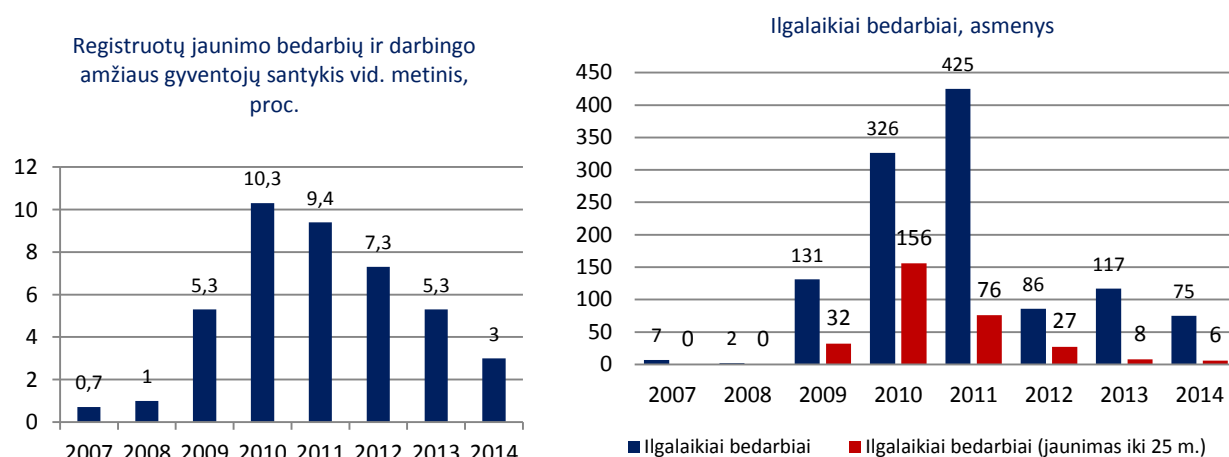
Registruotų bedarbių skaičius Kretingos m. nuo 2010 m. nuolatos mažėjo, t.y. nuo 2,1 tūkst. iki 0,7 tūkst. bedarbių. Registruotų jaunimo bedarbių procentas lyginant su darbingo amžiaus gyventojais analogiškai taip pat mažėjo, t.y. nuo 2010 m. 10,3 proc. iki 2014 m. 3 proc.

Paveikslas 10. Registruoti bedarbiai Kretingos m. ir vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis eur./ palyginimas (2014 m.)

Šaltinis: Statistikos departamentas ir Klaipėdos teritorinės darbo biržos Kretingos skyrius

Paveikslas 11. Jaunimo bedarbystė (Kretingos m.)

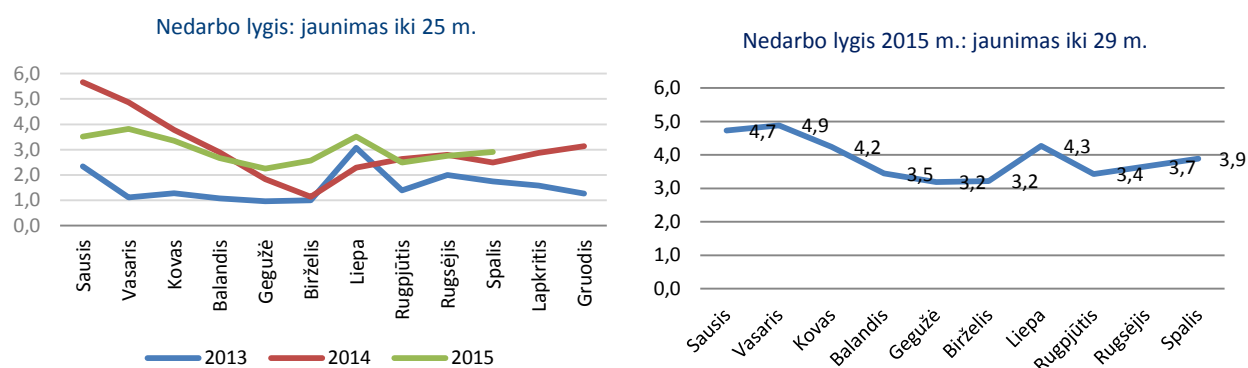

Šaltinis: Klaipėdos teritorinės darbo biržos Kretingos skyrius

Tačiau Kretingos mieste ryškiai išsiskiria sezoniskumas, t.y. pirmame einamų metų ketvirtyje (sausis, vasaris, kovas) Kretingos m. bedarbių skaičius padidėja: 2015 m. jaunimo nedarbo lygis sausio (4,7), vasario (4,9), kovo (4,2) būna aukštas, o balandžio (3,5), gegužės (3,2), birželio (3,2) mėnesiais – žemas.

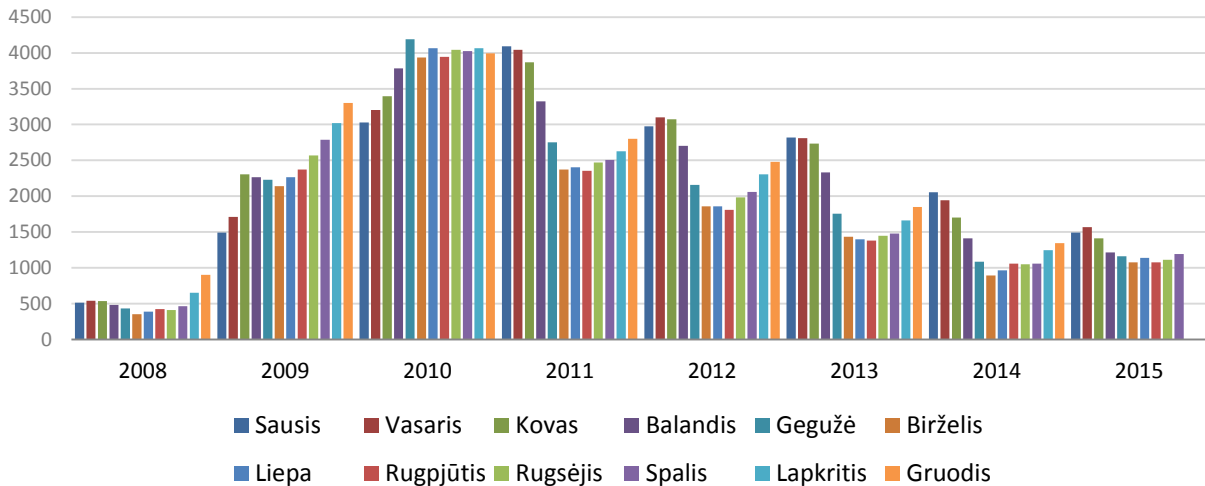
Analizuojant visų bedarbių skaičių pagal mėnesius 2015 m. sausio (699), vasario (739), kovo (644) mėnesiais buvo aukštesnis nei kitais mėnesiais, kurių vidurkis buvo 560 bedarbių per mėnesį.

Paveikslas 12. Jaunimo nedarbo lygis (Kretingos m.)

Šaltinis: Klaipėdos teritorinės darbo biržos Kretingos skyrius

Paveikslas 13. Bedarbių skaičiaus pokytis laikotarpio pabaigoje pagal sezoniškumą

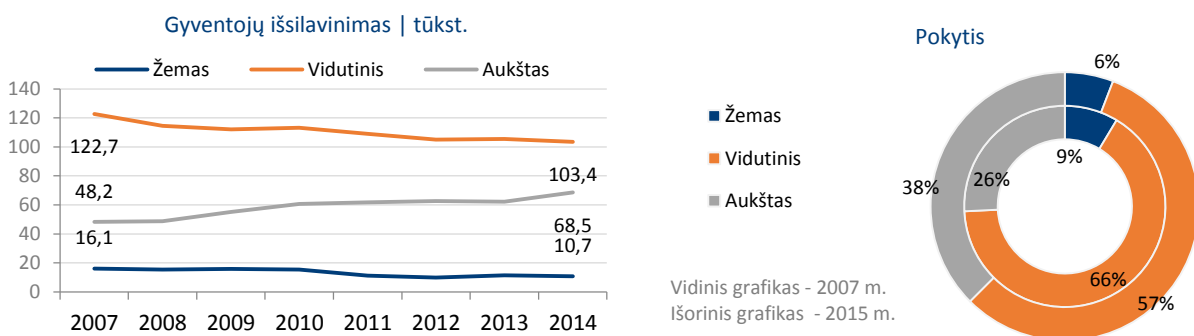
Šaltinis: Klaipėdos teritorinės darbo biržos Kretingos skyrius

Viena iš prielaidų, siekiant padidinti Kretingos m. kaip gyvenamosios vietos patrauklumą bei išlaikyti jauną kvalifikuotą darbo jėgą, yra situacijos darbo rinkoje gerinimas per verslo sektoriaus plėtros, smulkaus ir vidutinio verslo ir verslumo gerinimo iniciatyvas.

Kadangi žmogiškieji išteklių šiuolaikinėje visuomenėje yra pagrindinė regiono konkurencinį pajėgumą didinanti jėga, žmonių noras gyventi tam tikrame regione tampa ypač svarbia regiono charakteristika.

Gyventojų pasiskirstymas pagal išsilavinimą buvo analizuojamas apskričių lygyje pagal gautus Lietuvos statistikos departamento duomenis. 2015 m. duomenimis Klaipėdos apskritis turi pakankamai išsilavinusių darbingo amžiaus gyventojus, t. y. nuo 25 m. iki 64 m., apie 38 proc. turi aukštąjį išsilavinimą, o apie 57 proc. – vidutinį išsilavinimą.

Paveikslas 14. Gyventojų išsilavinimas Klaipėdos apskrityje (2007-2014 m.)

Šaltinis: Statistikos departamentas

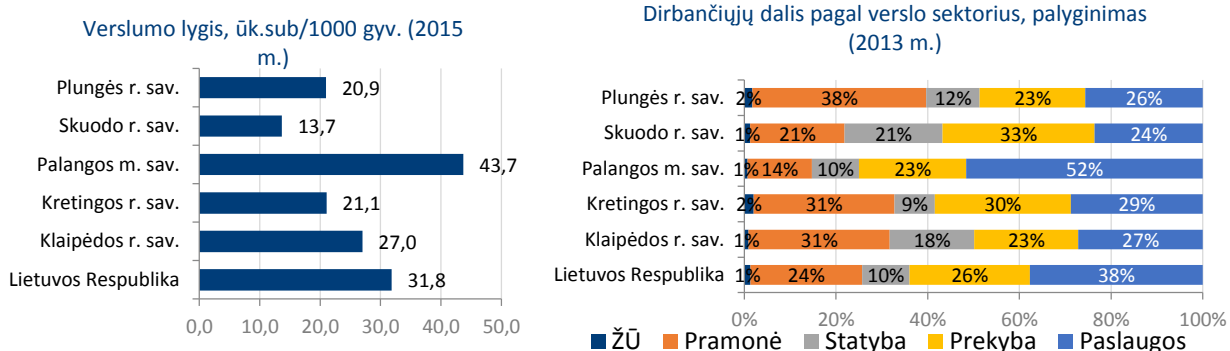
Aukštojo mokslo poreikis su rezultatais turi didėjimo tendenciją, ko pasekoje mažėja gyventojų su vidutiniu ir žemu išsilavinimu. Atitinkamai taip sukuriama kompetentinga ir kvalifikuota darbo jėga, kurią būtina išsaugoti ir išlaikyti Kretingos mieste: kuriant konkurencingas darbo vietas, patrauklią gyvenamą aplinką, užimtumą vaikams ir jaunimui ir t.t.

2.2.1.2 Ekonomika

Veršlumas ir verslo sektoriaus struktūra. 2015 m. Kretingos r. savivaldybėje tūkstančiui gyventojų tenka 21,1 veikianti įmonė. Šis santykinis rodiklis atspindi savivaldybės verslumo lygį. Kretingos r. savivaldybės verslumo lygis (21,1 veikiančios įmonės 1000 gyventojų) išlieka vienas iš mažiausių analizuojamų savivaldybių trejetuke, t.y. Skuodo r. (13,7 veikiančios įmonės 1000 gyventojų), Plungės r. (20,9 veikiančios įmonės 1000 gyventojų) ir Kretingos r. savivaldybėse. Tarp lyginamų savivaldybių aukščiausias verslumo lygis yra Palangos m. savivaldybėje (43,7 veikiančios įmonės 1000 gyventojų), kuris lenkia net šalies vidurkį (31,8 veikiančios įmonės 1000 gyventojų).

Smulkus ir vidutinis verslas yra modernios, dinamiškos ekonomikos pagrindas, mažų ir vidutinių įmonių bei savarankiškai dirbančių gyventojų plėtra didėle dalimi lemia rinkos ekonomikos konkurencingumą ir augimą. Šis verslo sektorius greičiausiai pajunta rinkos paklausos ir pasiūlos pokyčius, prisitaiko prie jų, sukuria naujas darbo vietas tose srityse, kurių prekės ir paslaugos turi didžiausią paklausą, todėl smulkus ir vidutinis verslas yra laikomas vienu iš svarbiausių ekonomikos augimo veiksnių, turinčiu esminį poveikį tiek šalies, tiek savivaldybės ūkio raidai ir socialiniam stabilumui.

Paveikslas 15. Verslumo lygis ir dirbančiųjų pasiskirstymas pagal verslo sektorius

Šaltinis: Statistikos departamentas

Kretingos r. savivaldybėje populiariausios verslo sektoriaus veiklos (lyginant pagal dirbančiųjų dalį) yra pramonė, prekyba, paslaugos, t.y. 2013 m. duomenimis, darbo vietų pasiskirstymas pagal sektorius: pramonė – 31 proc., prekyba – 30 proc. bei paslaugos – 29 proc.

Lyginant verslo sektoriaus struktūrą su kitomis savivaldybėmis, Kretingos r. savivaldybė atrodo kaip subalansuoto verslo struktūros savivaldybė pagal panašų procentinį pasiskirstymą tarp pramoninės, prekybos ir paslaugų. Kretingos r. savivaldybėje mažiausią pridėtinę vertę sukuria statybų sektorius. Statybos sektoriuje Kretingos r. savivaldybę lenkia Skuodo r. (21 proc. dirbančiųjų) ir Klaipėdos r. (18 proc. dirbančiųjų) savivaldybės, kuriose dirbančiųjų dalis sudaro didesnę procentinę dalį nei kitose savivaldybėse. Tuo tarpu paslaugų sektoriuje ženkliai pirmuoja Palangos m. savivaldybė – 52 proc. darbo vietų.

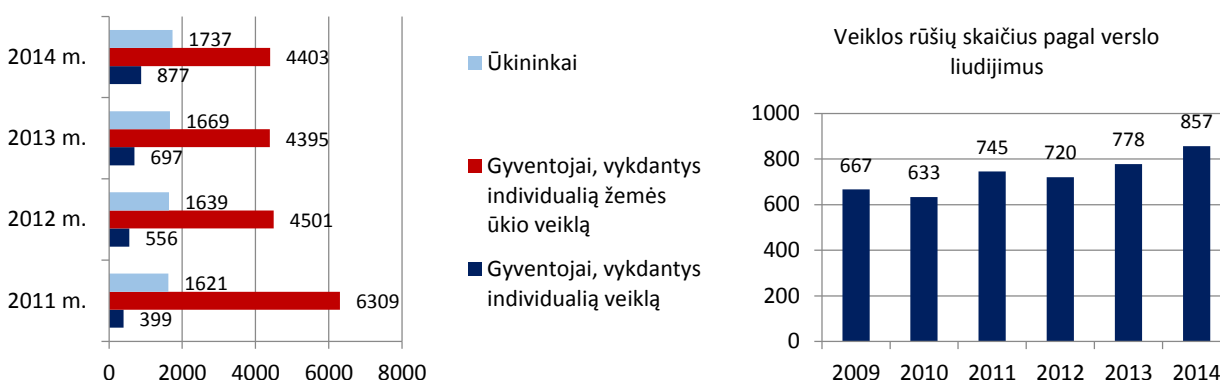
Individuali veikla. Gyventojų, vykdančių individualią žemės ūkio veiklą, nuo 2011 m. iki 2014 m. sumažėjo nuo 6309 iki 4403. Ūkininkų skaičius išliko maždaug toks pats. Gyventojų, vykdančių individualią veiklą skaičius, nuo 2011 metų padidėjo daugiau nei dvigubai - nuo 399 iki 877 m. Veiklos rūšių, kuriomis užsiima Kretingos miesto gyventojai, veikiantys pagal verslo liudijimą, skaičius nuo 2009 m. iki 2014 m. augo 28 proc.

2014 m. Kretingos m. gyventojai daugiausia verslo liudijimų išsiėmė šiais veiklais:

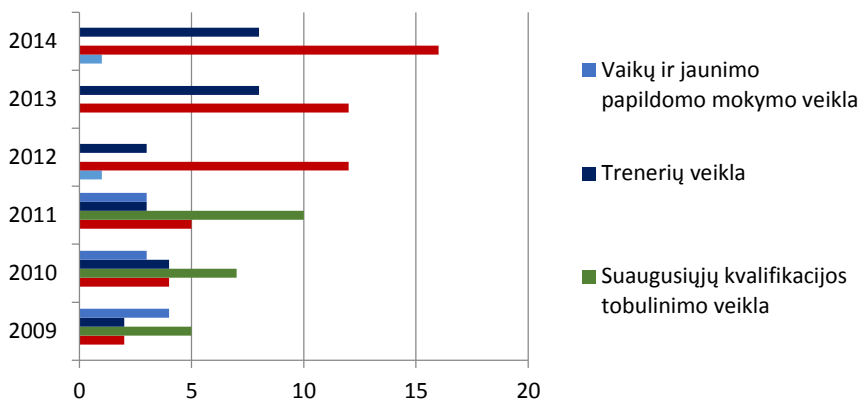
- Dirbinių iš gintaro ir jo pakaitalų gamyba (37);

- Kirpyklų, kosmetikos kabinetų ir salonų, soliariumų veikla (87);
- Kvalifikacijos tobulinimo ir papildomo mokymo veikla (16);
- Namų ūkio veikla (šeimininkavimas pobūviuose, butų tvarkymas, baldų ir kilimų valymas, vaikų priežiūra, daržų priežiūra, apželdinimas, malkų skaldymas, šiukšlių surinkimas) (16);
- Prekyba tik ne maisto produktais (199);
- Specialieji statybos darbai (statybvietės paruošimas, stogų dengimas, pamatų klojimas, mūrijimo, betonavimo, hidroizoliaciniai darbai, pastolių ir darbo platformų statymas ir ardymas, dūmtraukių įrengimas) (103);
- Statybos baigimo apdailos ir valymo darbai (95);
- Variklinių transporto priemonių techninė priežiūra ir remontas (58) ir kt.

Paveikslas 16. Individuali veikla ir verslo liudijimai (Kretingos m.)

Šaltinis: Vlastybinė mokesčių inspekcija

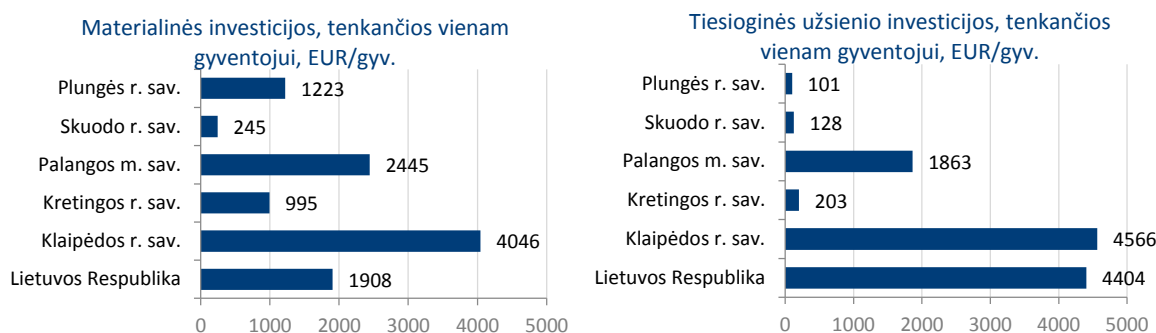
Šaltinis: Vlastybinė mokesčių inspekcija

Asmenų, užsiimančių vaikų ir jaunimo papildomo mokymo veikla, nuo 2012 m. nėra. Trenerių veikla užsiimančių asmenų skaičius auga nagrinėjamame laikotarpyje nuo 2009-2014 m. Asmenų, užsiimančių namų ūkio veikla, kurią apima šeimininkavimas pobūviuose, butų tvarkymas, baldų ir kilimų valymas, vaikų priežiūra, daržų priežiūra, apželdinimas, malkų skaldymas, šiukšlių surinkimas, augo nuo 2 iki 16. Ateinančių auklių, neįgalų ir kitų asmenų priežiūros veiklą vykdė du asmenys. Vienas 2012m., kitas - 2014 metais. Suaugusiųjų kvalifikacijos tobulinimo veikla augo nuo 2009 iki 2011 metų, vėliau išnyko. Apibendrinant galima teigti, kad VPS nagrinėjamų paslaugų poreikio tenkinimui yra per maža pasiūla.

Investicijos. Materialinės investicijos, nukreiptos į naujų technologijų diegimą, modernizavimą ir naujos gamybos organizavimą, yra svarbi greitesnės ekonomikos plėtros prielaida. Materialinės investicijos apibrėžiamos kaip investicijos ilgalaikiam materialiajam turtui sukurti, įsigyti arba jo vertei padidinti (įskaitant fizinių asmenų investicijas į gyvenamųjų namų statybą), rodikliai pateikiami to meto kainomis be PVM (išskyrus atvejus, kai PVM įskaitomas į turto įsigijimo vertę). Pažymėtina, kad ilgalaikis materialusis turtas, įsigytas finansinės nuomos (lizingo) būdu, neįtraukiamas į materialines investicijas.

Kretingos r. savivaldybėje materialinės investicijos 2014 m. buvo vienos iš mažiausių, t.y. 995 Eur/gyv. (išskyrus Skuodo r. savivaldybę (245 Eur/gyv.). Didžiausia materialinių investicijų dalimi vienam gyventojui išsiskyrė Klaipėdos r. savivaldybė (4046 Eur/gyv.), kuri 2013 m. pralenkė net šalies vidurkį (1908 Eur/gyv.).

Paveikslas 17. Investicijos (2014 m.)

Šaltinis: Statistikos departamentas

Tiesioginės užsienio investicijos (TUI) pagal savo pobūdį iš esmės skiriasi nuo materialinių investicijų. TUI yra laikoma tokia investicija, kurios pagrindu susiformuoja ilgalaikiai ekonominiai finansiniai santykiai ir interesai tarp tiesioginio užsienio investuotojo ir tiesioginio investavimo įmonės. Prie šių investicijų priskiriamas ne tik pirminis kapitalo investavimas, bet ir visos vėlesnės ekonominės operacijos tarp investuotojo ir įmonės (reinvesticijos, paskolos, prekybinės skolos, dividendai ir t. t.). TUI šalies ar regiono lygiu yra labai svarbi ekonomikos augimo prielaida, nes TUI yra siejama ne tik su finansavimo galimybėmis, bet ir su naujo „know-how“ diegimu, naujų rinkų ir veiklos erdvių atsiradimu. Be to, ekspertų teigimu, TUI turėtų skatinti fizinio kapitalo tobulinimą ar didinimą.

2013 m. Kretingos r. savivaldybė buvo trejetuke lyginamų savivaldybių, kuriuos užėmė žemiausias vietas pagal TUI, tenkančias vienam gyventojui, t.y. Skuodo r. (128 Eur/gyv.), Plungės r. (101 Eur/gyv.) ir Kretingos r. (203 Eur/gyv.) savivaldybės. TUI investicijų augimas tiek Palangos m., tiek Klaipėdos r. savivaldybėse siejamas su išvystyta pramone bei paslaugų sektoriumi ir vis aktyvesniu investuotojų pritraukimu į šiuos rajonus.

Investicijų pritraukimas savivaldybėje yra pagrindinis būdas siekti didesnio darbo užmokesčio ir našumo, žemesnio nedarbo lygio. Siekiant pritraukti investicijas, savivaldybės turi užtikrinti palankias investavimo savivaldybėje sąlygas, nekurti administracinių, biurokratinių barjerų norintiems investuoti.

Kretingos r. savivaldybės privalumai esamiems ir potencialiems investuotojams:

- Aukštas gyventojų ekonominis aktyvumas: didesnė gyventojų dalis dirba arba aktyviai ieško darbo;
- Palanki verslo sektoriaus struktūra, kuomet dominuoja didesnę pridėtinę vertę kuriančios veiklos (pramonė, sparčią plėtrą demonstruoja paslaugos).

2.2.1.3 Socialinė apsauga

Kretingos r. savivaldybėje išvystytos socialinės paslaugos:

- **Socialinių paslaugų centras:** pagyvenusiems vienišioms žmonėms – lankomoji priežiūra į namus, sunkiai besiverčiančioms ir asocialioms šeimoms – lankomoji priežiūra ir pagalba į namus, jų vaikams teikiamas savaitinis apgyvendinimas, veikia vaikų namų grupė, pagyvenusiems senjorams teikiamos dienos socialinės globos paslaugos, kuriose jie praleidžia dieną turėdami užsiėmimus bei gaudami maitinimą, krizių centras smurtą ar kitas negandas patyrusioms moterims.

- **Dienos veiklos centras:** dienos socialinės globos ir trumpalaikės socialinės globos paslaugos proto, psichinę (lengvą) ir fizinę negalią turintiems asmenims nuo 18 metų.

- **Psichikos sveikatos centras:** dienos socialinės globos paslaugos psichinę (vidutinę ir sunkią) negalią turintiems žmonėms.

- **Šv. Antano dienos centras:** socialinės popietinės užimtumo veiklos asocialių šeimų vaikams.

- **Pranciškonų vienuolynas:** „Rūpestėlių“ valgykla, teikianti nemokamą maitinimą sunkiai besiverčiantiems ir stokojantiems.

- **Motinos Teresės seserys:** prieglobstis ir pagalba iki 6 mėn. benamiams.

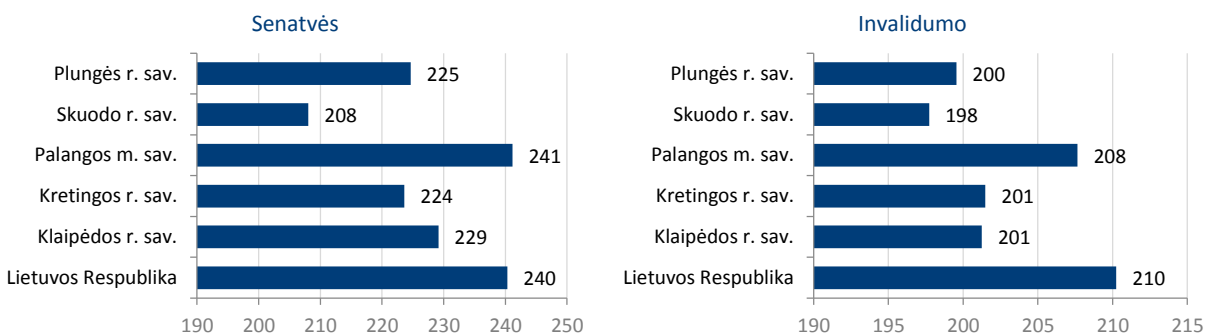
- **Padvarių globos namai:** ilgalaikė globa senyvo ir psichinę negalią turintiems žmonėms.

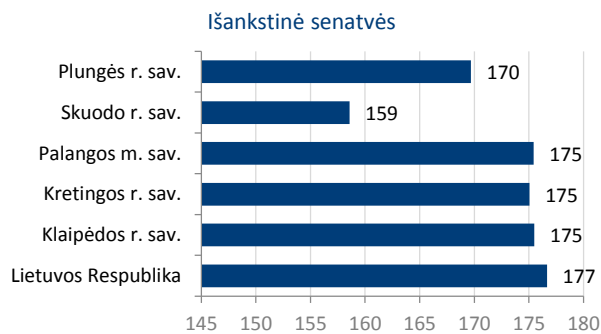
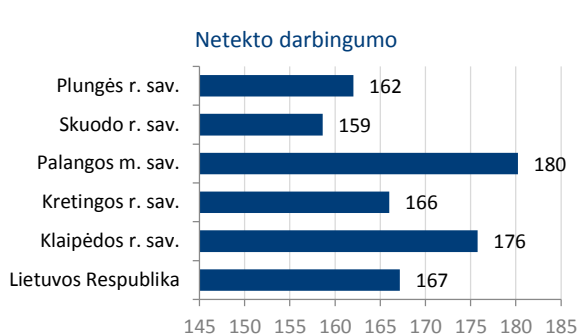
- **Socialinių paslaugų ir sveikatos skyrius:** informavimas, konsultavimas, paslaugų skyrimas, intervencinės pagalbos dalijimas, maisto davinių dalijimas.

- **M.Tiškevičiūtės vaikų ugdymo centras ir mokykla:** sukurta grupė proto ir psichinę bei fizinę negalią turintiems vaikams iki 18 arba 22 metų, priklausomai nuo švietimo ministerijos finansuojamo negalios krepšelio.

Analizuojant vidutinę socialinio draudimo pensiją: senatvės, invalidumo, netekto darbingumo ir išankstinę senatvės, matome, kad Kretingos r. savivaldybės padėtis pagal vidutinį senatvės pensijos dydį yra panaši kaip Plungės r. ir Skuodo r. savivaldybių, tačiau visuose rodikliuose atsilieka nuo šalies vidurkio.

Paveikslas 18. Vidutinė valstybinė socialinio draudimo pensija: senatvės, invalidumo, netekto darbingumo ir išankstinė senatvės pensija(2014 m.)

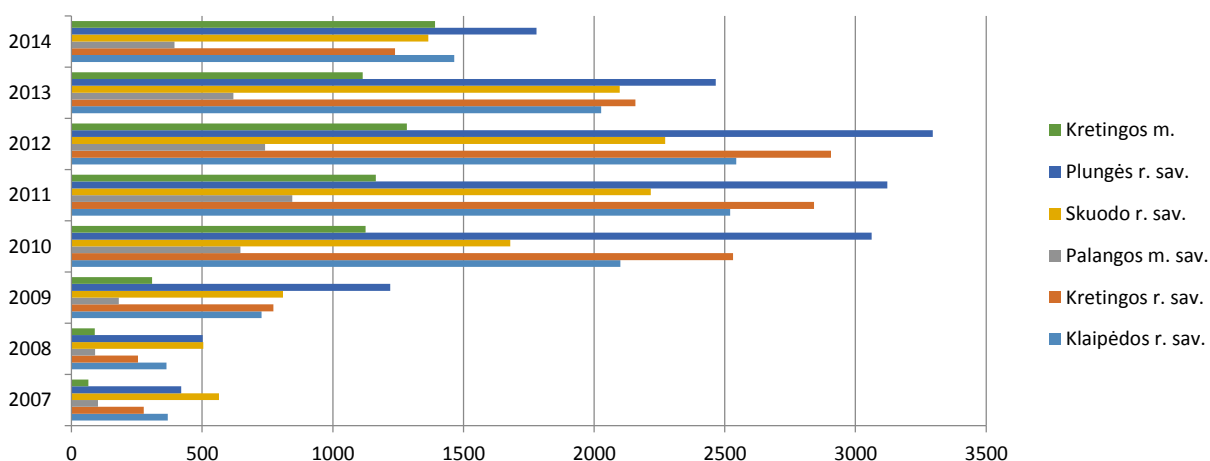
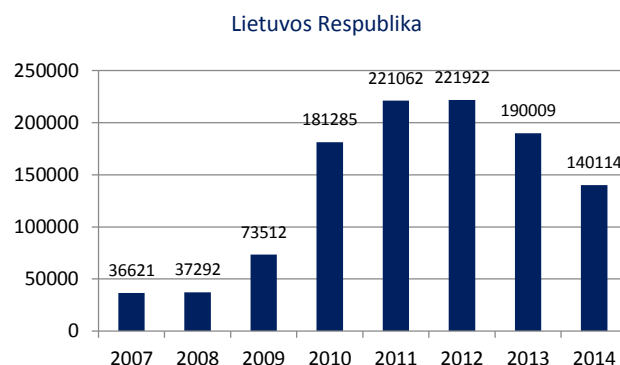
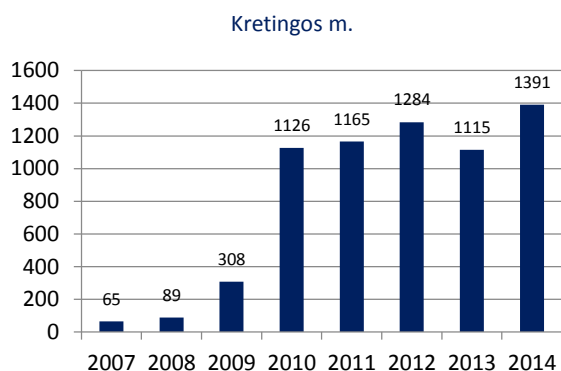

Šaltinis: Statistikos departamentas

Nuo 2007 m. iki 2013 m. socialinių pašalpų gavėjų skaičius Kretingos m. nuolatos augo, išskyrus 2013 m. – sumažėjo 15 procentinio punkto. Tačiau 2014 m. socialinių pašalpų gavėjų skaičius išaugo 25 proc., t.y. nuo 1115 asmenų iki 1391 asmens. Šalies mastu socialinių pašalpų gavėjų skaičius nuo 2012 m. ženkliai mažėjo ir 2014 m. siekė 140114 asmenis.

Paveikslas 19. Soc. pašalpų gavėjų skaičius

Šaltinis: Kretingos r. savivaldybės administracija ir Statistikos departamentas

Lyginant su kitomis savivaldybėmis (įvertinant miesto apibrėžties kriterijų) 2014 m. Kretingos m. pasižymi pakankamai dideliu socialinių pašalpų gavėjų skaičiumi (1391 asmuo), kai tuo tarpu Palangos m. turėjo 394 asmenis. Kretingos m. padėtis vertinant šį rodiklį atitinka Skuodo r. savivaldybę.

Lyginant 2013 m. ir 2014 m. visose analizuojamose savivaldybėse atitinkamai mažėjo socialinių pašalpų gavėjų skaičius, tačiau Kretingos mieste situacija buvo atvirkštinė, t.y. šis rodiklis išaugo.

Senatvė. 2015 m. Kretingos m. savivaldybėje gyveno 18,3 proc. pensinio amžiaus gyventojų. Remiantis Statistikos departamento duomenimis Kretingos m. veikia 1 globos įstaiga seniems žmonėms - Padvarių socialinės globos namai, kur gali patekti visi Lietuvos gyventojai, Kretingos rajono gyventojams prioritetas neteikiamas. Šioje įstaigoje yra teikiamos ilgalaikės socialinės globos paslaugos pagyvenusiems ir neįgaliems asmenimis, turintiems fizinę negalią. Įstaigos tikslas – užtikrinti ilgalaikę globą, sveikatos priežiūrą ir saugią aplinką senyvo amžiaus asmeniui ir asmeniui su negalia, kuriam priskirta ilgalaikė globa. Taip pat yra teikiama ir laikinoji socialinė globa, t.y. visuma paslaugų, kuriomis nesavarankiškam asmeniui teikiama kompleksinė specialistų priežiūros reikalaujanti pagalba.

2014 m. šioje įstaigoje paslaugos buvo teikiamos 20 asmenų. Lyginant su 2012 m. gyventojų skaičius šioje įstaigose atitiko planinių vietų skaičių.

Remiantis šalies duomenis apie vietų skaičių įstaigose, kurios pasirūpina senyvo amžiaus žmonėmis, ir jose gyventojų skaičiumi, nustatyta, kad 2014 m. vietų skaičius (5158) buvo didesnis nei gyventojų (4829).

Paveikslas 20. Senatvė

Šaltinis: Kretingos r. savivaldybės administracija

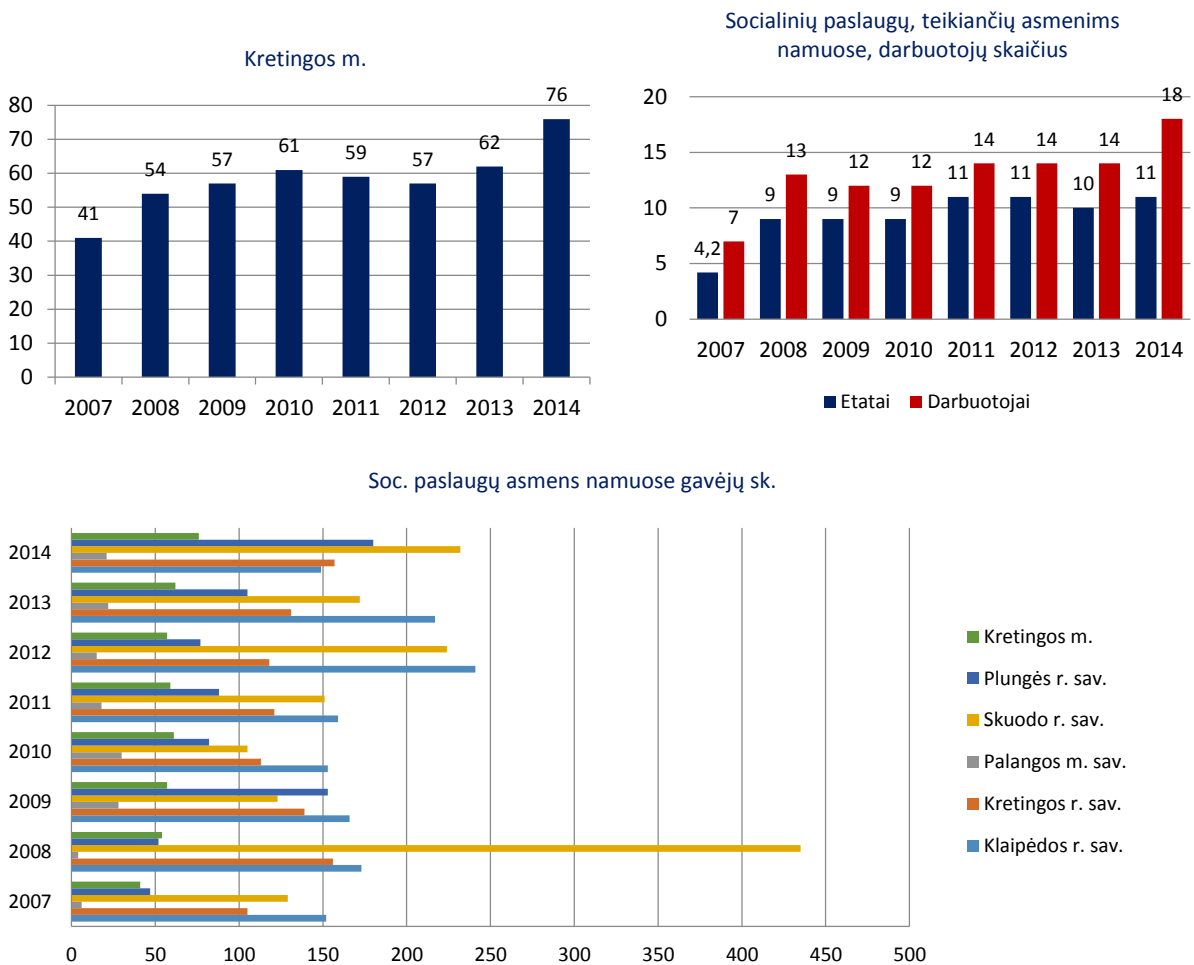
Kretingos miestas turi dienos veiklos centrą senjorams, kuriame yra 20 vietų, tačiau jis veikia tik darbo dienomis darbo valandomis.

Pagalba namuose teikiama seniems ir pagyvenusiems, neįgaliesiems, vaikams iš šeimų, turinčių socialinių problemų, rizikos grupių bei kitiems asmenims siekiant sudaryti normalias gyvenimo sąlygas ir galimybes gyventi pilnavertį gyvenimą namuose. Įvertinus savarankiškumo laipsnį gali būti teikiamos šios paslaugos: buto tvarkymas, asmens higienos ir priežiūros paslaugos, maisto pirkimas ir ruošimas, buto nuomos, komunalinių mokesčių mokėjimas, gydytojo iškvietimas, vaistų pirkimas, skalbimas, patalynės keitimas, ūkinių darbų organizavimas ir pan.

Kretingos r. savivaldybė skiria didelį dėmesį prioritetiniai socialinių paslaugų sričiai socialinių paslaugų teikimas namuose. Tai rodo ir statistiniai duomenys, t.y. 2014 m. socialinių paslaugų gavėjų skaičius namuose Kretingos m. siekė 76 gavėjus, t.y. beveik dvigubai daugiau paslaugos namuose gavėjų nei 2007 m.

Lyginant tarp savivaldybių (įvertinus miesto apibrėžties kriterijų), t.y. Palangos m. ir Kretingos m., šioje socialinių paslaugų teikimo srityje pirmauja Kretingos m. – 76 asmenys, o tuo tarpu Palangos m. – 21 asmuo. Įvertinus savivaldos lygmeniu lyginamas savivaldybes, mažiausias skaičius buvo Klaipėdos r. savivaldybėje (149 asmenys).

Paveikslas 21. Soc. paslaugos namuose

Šaltinis: Kretingos r. savivaldybės administracija ir Statistikos departamentas

Kretingos r. savivaldybė kartu su Kretingos socialinių paslaugų centru nuolat siekia dienos socialinės globos ir slaugos paslaugų plėtros bei šių paslaugų kokybės gerinimo Kretingos rajone. Kretingos socialinių paslaugų centras įgyvendino projektą pagal veiksmų programos - VP1 Žmogiškųjų išteklių plėtros priemonę - VP1-1.1-SADM-14-V Darbo ir šeimos įsipareigojimų derinimas: integralios pagalbos plėtra. Šiuo projektu vykdė integralios pagalbos asmens namuose plėtrą tam telkiant mobilias specialistų komandas, skatinant bendruomenės narių bendradarbiavimą bei didino integralios pagalbos namuose paslaugų kokybę konsultuojant šeimos narius. Buvo pasiekti puikūs paslaugų gavėjų rezultatai, t.y.:

- paslaugas suteikėme 48 asmenims, iš jų 11 vyrų, 37 moterims;
- 41 asmeniui nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis, 7 – priežiūros (pagalbos) poreikis;
- vyriausias asmuo – 98 metų, jauniausias -24 metų;
- 3 asmenys paslaugas gavo visą projekto vykdymo laikotarpį;
- 16 asmenų paslaugos nutrauktos dėl mirties, 1 – išvykus gyventi kitur, 2 – atsisakius paslaugų, 6 – paskirtos kitos rūšies paslaugos;
- 13 paslaugų gavėjų gyveno rajono kaimuose, 35 paslaugų gavėjai gyveno Kretingos mieste.

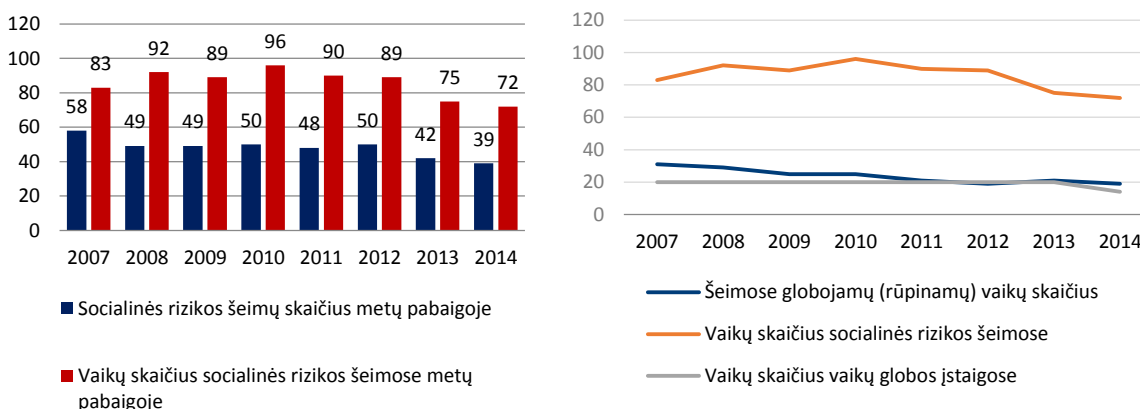
Remiantis statistiniais duomenimis atitinkamai išaugo ir socialinių darbuotojų skaičius, t.y. nuo 2007 m. 7 darbuotojų iki 2014 m. 18 darbuotojų. Tai įtakos turėjo ir sėkmingai įgyvendintas anksčiau minėtas projektas.

Šeima ir vaikai. Socialinės rizikos šeima – šeima, kurioje auga vaikas(-ai) iki 18 m. amžiaus ir kurioje bent vienas iš tėvų piktnaudžiauja alkoholiu, narkotinėmis, psichotropinėmis ar toksinėmis medžiagomis, yra priklausomas nuo azartinių lošimų, dėl socialinių įgūdžių stokos nemoka ar negali tinkamai prižiūrėti vaikų, naudoja prieš juos psichologinę, fizinę ar seksualinę prievartą, gaunamą valstybės paramą panaudoja ne šeimos interesams ir todėl iškyla pavojus vaiko(-ų) fiziniam, protiniam, dvasiniam, doroviniam vystymuisi bei saugumui. Socialinės rizikos šeimai priskiriama ir šeima, kurios vaikui (asm.) įstatymų nustatyta tvarka yra nustatyta laikinoji globa (rūpyba).

Kretingos mieste 2014 m. buvo užregistruotos 39 socialinės rizikos šeimos, jose augo 72 vaikai. Socialinės rizikos šeimų statistika rodo, kad situacija mieste kasmet gerėjo – per 2007-2014 m. socialinės rizikos šeimų skaičius sumažėjo nuo 58 iki 39, tačiau tokiose šeimose augančių vaikų skaičius sumažėjo nežymiai, t.y. nuo 83 iki 72.

Per visą analizuojamą laikotarpį vaikų skaičius socialinės rizikos šeimose buvo beveik tris kartus didesnis nei jų skaičius šeimose globojamų (rūpinamų) bei vaikų globos įstaigose. Tiek Kretingos rajone, tiek mieste nėra šeimynų, kurios galėtų pasirūpinti globotiniais. Tik Palangos m. yra viena šeimyna, kuri 2014 m. globoja vieną vaiką. Tuo tarpu kitose analizuojamuose savivaldybėse šeimynų nėra.

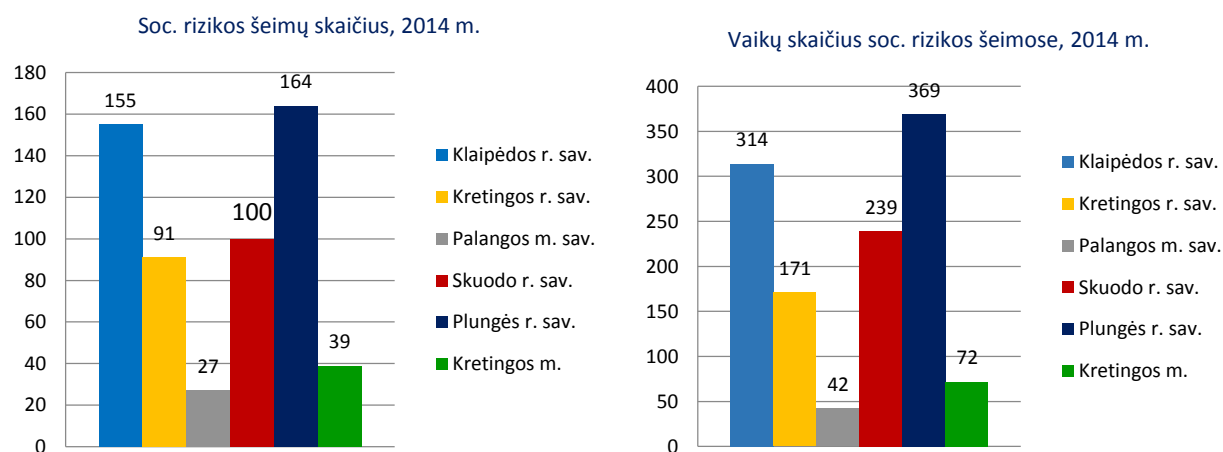
Paveikslas 22. Vaikai (Kretingos m.)

Šaltinis: Kretingos r. savivaldybės administracija

Situacijos tarp savivaldybių palyginimui pagal 2014 m. statistikos departamento duomenis didžiausias tiek socialinės rizikos šeimų, tiek juose augančių vaikų skaičius buvo Plungės r. savivaldybėje (164 šeimos ir jose augantys 369 vaikai).

Paveikslas 23. Socialinės rizikos šeimos ir jose augantys vaikai

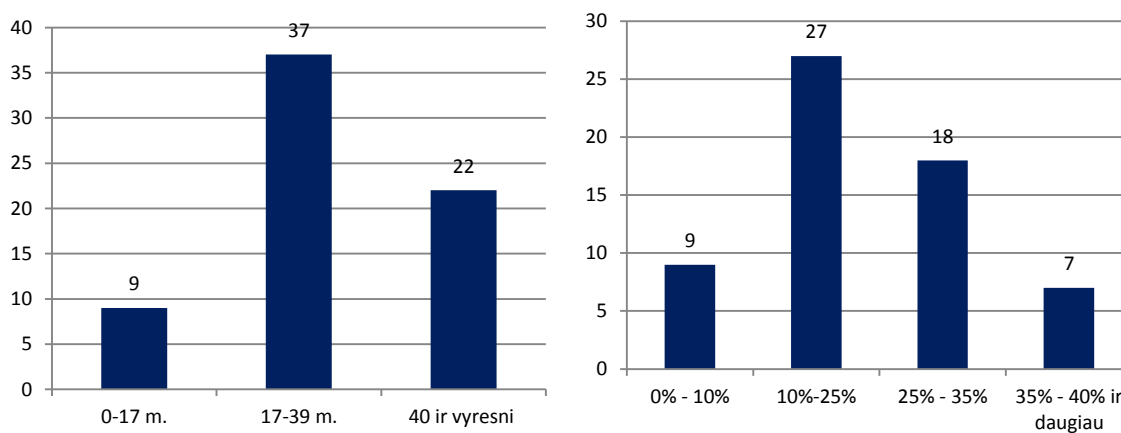

Šaltinis: Kretingos r. savivaldybės administracija ir Statistikos departamentas

Pažymėtina, kad rajonuose santykinis rizikingose šeimose augančių vaikų skaičius yra didesnis nei miestų savivaldybėse, pavyzdžiui, Kretingos rajone – 52 socialinės rizikos šeimos ir jose augantys 99 vaikai, o Kretingos mieste – 39 šeimos ir 72 vaikai. Tačiau palyginus su Palangos m. savivaldybe (27 socialinės rizikos šeimos ir 42 jose augantys vaikai) socialinės rizikos šeimų problematika Kretingos mieste didesnė.

Negalia. Daugiausia neįgaliųjų Kretingos m. yra suaugusiųjų amžiaus grupėje, t.y. nuo 17 m. iki 39 m. – 37 neįgalūs asmenys ir nuo 40 m. bei vyresni – 22 asmenys. Daugiausia asmenų turi 10-25 proc. neįgalumo lygį, t.y. net 27 asmenys. Pagal pateiktus bendrijos "Kretingos viltis" ir biudžetinės įstaigos Dienos veiklos centras statistinius duomenis 7 asmenys, turintys neįgalumą nuo 35 proc. iki 40 proc. t.y. tie, kurie turi mokymosi sutrikimų, galėtų puikiai atlikti nesudėtingus pavedamus darbus, kuriems reikalingas atidumas ir kruopštumas.

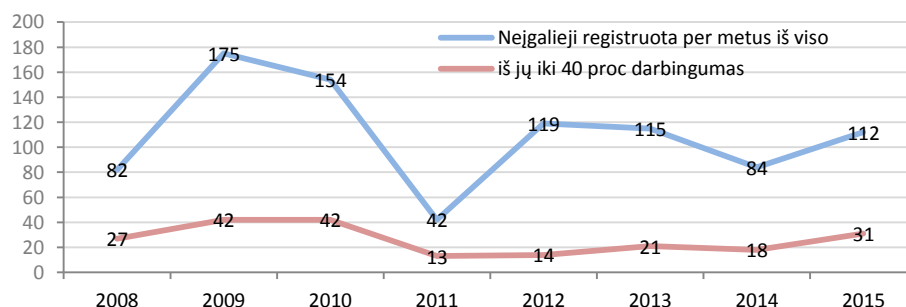
Paveikslas 24. Neįgaliųjų skaičius pagal amžiaus grupes (2015 m.) ir turimas neįgalumo lygis, asmenys (2015 m.)

Šaltinis: Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrijos "Kretingos viltis" ir biudžetinės įstaigos Dienos veiklos centras turimi duomenys apie šiose įstaigose esančius neįgaliuosius, turinčius proto negalią arba intelekto sutrikimo negalią (2015 m.).

Klaipėdos teritorinės darbo biržos Kretingos skyriaus duomenis nuo 2014 m. iki 2015 m. pastebimas išaugęs neįgaliųjų skaičius darbo biržoje, t.y. 25 proc. daugiau įregistruotų neįgaliųjų per metus, iš kurių 31 asmuo turi iki 40 proc. darbingumo.

Paveikslas 25. Neįgaliųjų bedarbiystė (Kretingos m.)

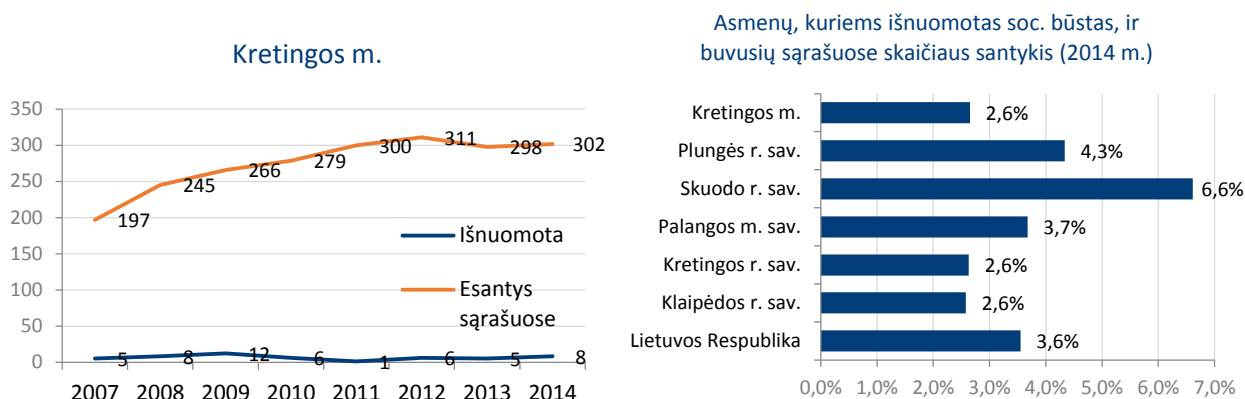
Šaltinis: Klaipėdos teritorinės darbo biržos Kretingos skyrius

Pagrindinė problema Kretingos mieste yra ta, kad veikia tik viena socialinė įmonė (dar viena yra Kretingos rajone), todėl neįgaliųjų įdarbinimas rinkoje yra labai žemas.

Socialinis būstas. Socialinis būstas – mažas pajamas gaunančioms ir mažai turto turinčioms šeimoms ar asmenims nekomerciniu pagrindu pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytą nuomos mokesčio apskaičiavimo tvarką nuomojamas savivaldybės būstas. Pagal Valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo nustatytas sąlygas prie socialinio būsto kategorijos nepriskiriamos tarnybinės gyvenamosios patalpos, bendrabučiai, nakvynės namai, gydymo ar globos (rūpybos) įstaigos gyvenamosios patalpos.

Kretingos mieste socialinio būsto poreikis kasmet auga: 2007 m. sąrašuose socialiniam būstui nuomoti buvo įrašytos 197 šeimos, iki 2014 m. šis skaičius išaugo trečdaliu – iki 302 šeimų.

Paveikslas 26. Socialinis būstas

Šaltinis: Kretingos r. savivaldybės administracija ir Statistikos departamentas

Tarp miestų savivaldybių 2014 m. didžiausia dalis išnuomoto socialinio būsto (asmenų, kuriems išnuomotas savivaldybių socialinis būstas, skaičiaus ir asmenų, kurie buvo sąrašuose, skaičiaus santykis) yra Skuodo r. savivaldybėje (6,6 proc.), o Kretingos m. – 2,6 proc. Kai tuo tarpu šalies vidurkis siekė 3,6 proc. Didžiausia išnuomoto socialinio būsto rodiklį pasiekė Skuodo r. savivaldybė dėl to, kad bendras socialinio būsto poreikis yra pats mažiausias lyginant su kitomis savivaldybėmis, t.y. 2014 m. - 121 šeima. Kai tuo tarpu Kretingos m. norinčių gauti socialinį būstą skaičius siekė 302 šeimas, o gavusiųjų buvo 8, t.y. tiek pat kiek Skuodo r. savivaldybėje.

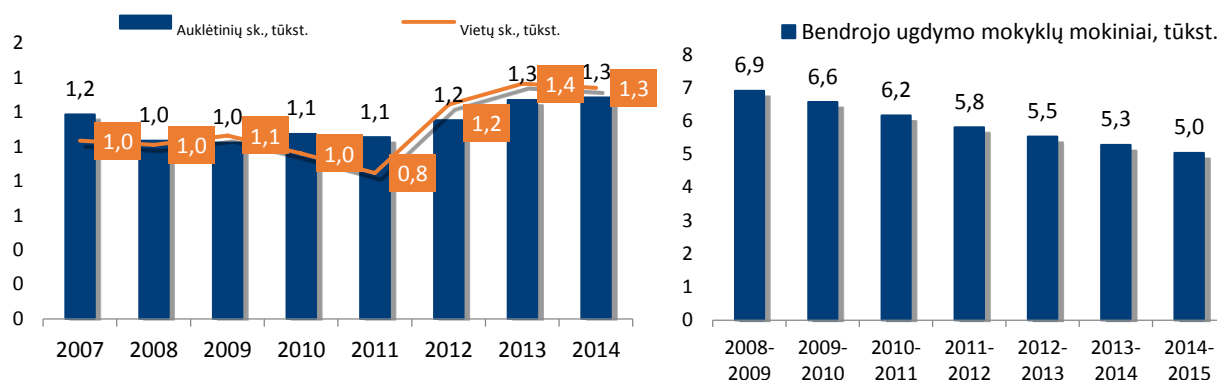
2.2.1.4 Švietimas, kultūra ir sportas

Švietimo įstaigų tinklas ir jų lankomumas. Kretingos r. savivaldybės administracijos duomenimis Kretingos r. švietimo įstaigų tinklas susideda iš: gimnazijos – 5, iš jų – 2 mieste, progimnazija – 1, mieste, suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras – 1, mieste, pagrindinės mokyklos – 4, iš jų – 1 mieste, mokyklos – daugiafunkciniai centrai – 2, abu rajone, mokyklos – 4, iš jų – 2 mieste, pagrindinio ugdymo skyrius – 1, rajone, pradinio ugdymo skyrius – 1, rajone, lopšeliai-darželiai – 7, iš jų – 4 mieste, neformaliojo švietimo mokyklos – 3, iš jų – 2 mieste. Kretingos r. savivaldybėje nuolat yra analizuojamas vaikų lankomumas ir laisvų vietų atsiradimas, sprendžiami minėtų ikimokyklinių įstaigų užpildomumo klausimai. 2013 m. poreikis buvo tenkinamas 91 proc., 2014 m. – 92 proc., 2015 m. – 92 proc. Trūksta vietų beveik visuose Kretingos miesto lopšelio ir darželio grupėse, išskyrus M.Tiškevičiūtės mokyklą.

Pagal Statistikos departamento duomenis 2007-2011 m. ikimokykliniame ugdyme auklėtinių skaičius buvo didesnis nei vietų skaičius, tačiau nuo 2012 m. situacija keitėsi (siejama gyventojų demografija, mažėjančių vaikų ir jaunimo skaičiumi), t. y. vietų skaičius panašiai atitiko auklėtinių skaičių: 2012 m. buvo 1,2 tūkst. auklėtinių ir 1,2 tūkst.

viėtų. 2013 m. duomenimis auklėtinių skaičius (1,3 tūkst.) buvo mažesnis nei vietų skaičius (1,4 tūkst.). Tačiau 2014 m. tiek vietų, tiek auklėtinių skaičius ikimokykliniame ugdyme buso lygus 1,3 tūkst.

Paveikslas 27. Ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigas lankančių vaikų skaičius Kretingos r. sav

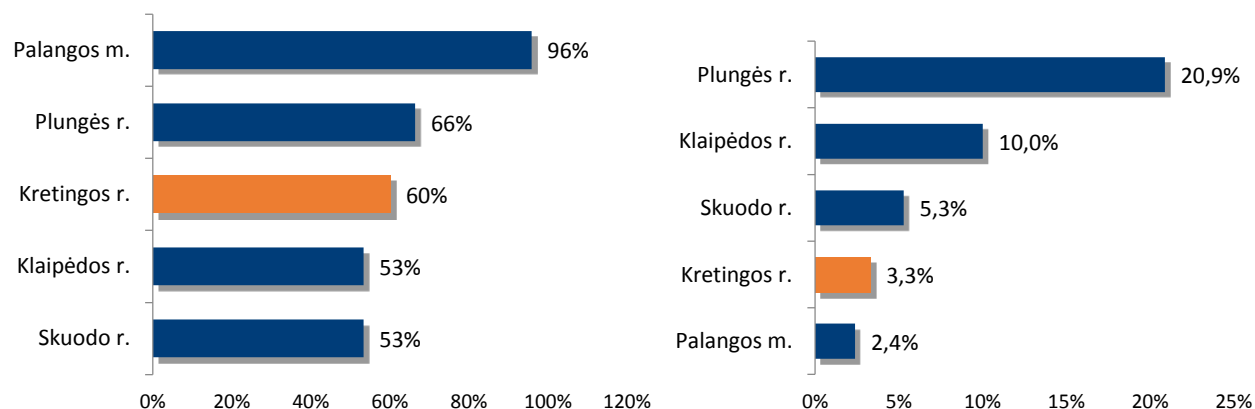

Šaltinis: Statistikos departamentas

2014-2015 mokslo metais Kretingos r. savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose mokėsi 5 tūkst. mokinių. Lyginant su 2008-2009 mokslo metais, mokinių skaičius sumažėjo beveik trečdaliu (27 proc. arba 1,9 tūkst.). Nuo 2008-2009 m. iki 2014-2015 m. bendrojo ugdymo mokyklų skaičius buvo pakankamas ir talpino visus besimokančiuosius, tačiau mažėjant mokinių skaičiui, buvo optimizuotas bendrojo ugdymo mokyklų tinklas.

Kretingos r. savivaldybė pagal vaikų, dalyvaujančių ikimokykliniame ugdyme, skaičių lyginant su kitomis savivaldybėmis yra vidurinėje pozicijoje (60 proc.), t. y. ji lenkia Palangos m. savivaldybę (96 proc.). Tai rodo, kad pakankamai didelė vaikų dalis, kuri atitinka ikimokyklinio amžiaus grupę, nelanko šių įstaigų. Pagrindinės nelankymo priežastys yra išvykimas iš šalies, socialinės, psichologinės problemos ir kitos priežastys. Kretingos r. savivaldybėje 2014-2015 mokslo metais nelankė 203 vaikai, iš kurių net 197 buvo išvykę iš šalies, o likę 6 turėjęs socialinių, psichologinių ar kt. priežasčių.

Paveikslas 28. Vaikai dalyvaujantys ikimokykliniame ugdyme metų pabaigoje (%) ir mokyklinio amžiaus (7-16 m.) vaikai nesimokantys mokykloje (%) (2014 m.)

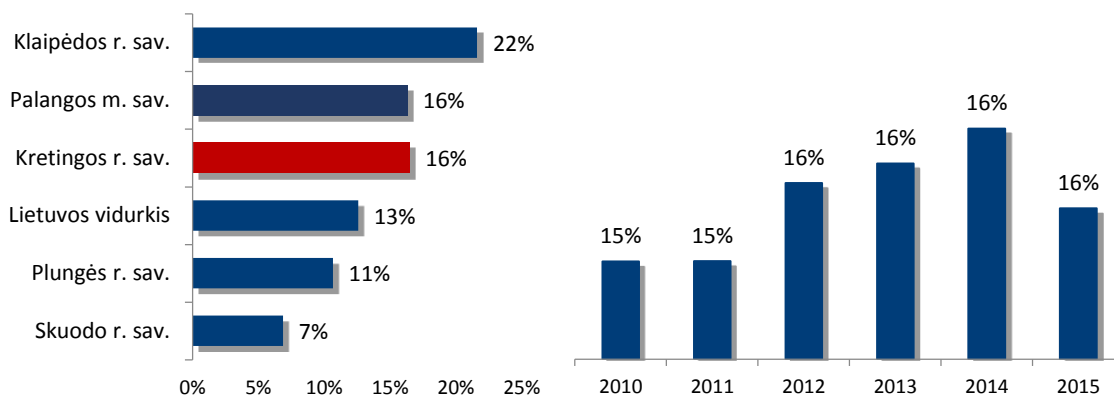

Šaltinis: Statistikos departamentas

2014 m. Kretingos r. savivaldybėje nelankančių mokyklos vaikų, kurių amžius 7-16 metų, rodiklis buvo 3,3 proc. nuo visų to amžiaus vaikų. Didžiausias nelankomumas buvo Plungės r. savivaldybėje (20,9 proc. vaikų, kurių amžius 7-16 metų). Mokyklinio amžiaus nesimokančių vaikų mokyklose priežastys yra migracijos problema (vaikai išvykę kartu su tėvais), socialinės problemos (rizikos šeimos ir jose gyvenantys vaikai).

Specialiųjų poreikių turinčių mokinių dalis savivaldybėje lenkia šalies vidurkį: 2015 m. Kretingos r. savivaldybėje buvo 15,79 proc. nuo visų mokinių, o šalyje 12,55 proc. Kretingos r. savivaldybė patenka į analizuojamų savivaldybių trejetuką, turinčių vieną iš didžiausių specialiųjų poreikių turinčių mokinių dalį: Palangos m. (16 proc.), Kretingos r. (16 proc.) ir Klaipėdos r. (22 proc.) savivaldybės.

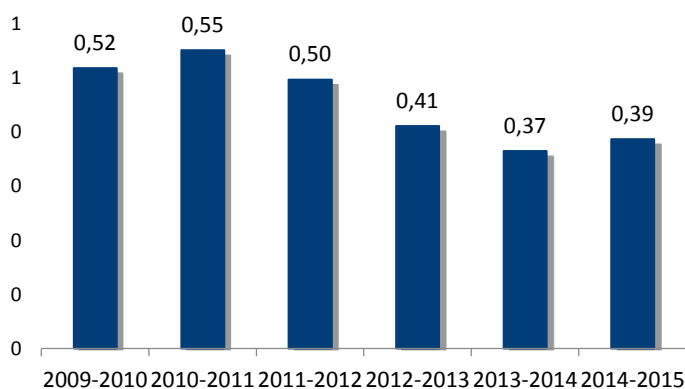
Paveikslas 29. Specialiųjų poreikių turinčių mokinių dalis savivaldybėje (antras grafikas tik Kretingos r. sav.)

Šaltinis: Statistikos departamentas

Kretingos r. savivaldybėje profesinio mokymo paslaugas teikia 1 įstaiga. 2010-2011 mokslo metais mokinių skaičius profesinėje mokykloje siekė 0,55 tūkst. mokinių, t. y. beveik trečdaliu daugiau nei 2014-2015 mokslo metais. Per šį laikotarpį priimamų mokinių skaičius sumažėjo 0,16 tūkst. mokinių.

Paveikslas 30. Profesinio mokymo įstaigas lankančių studentų skaičius Kretingos r. sav., tūkst

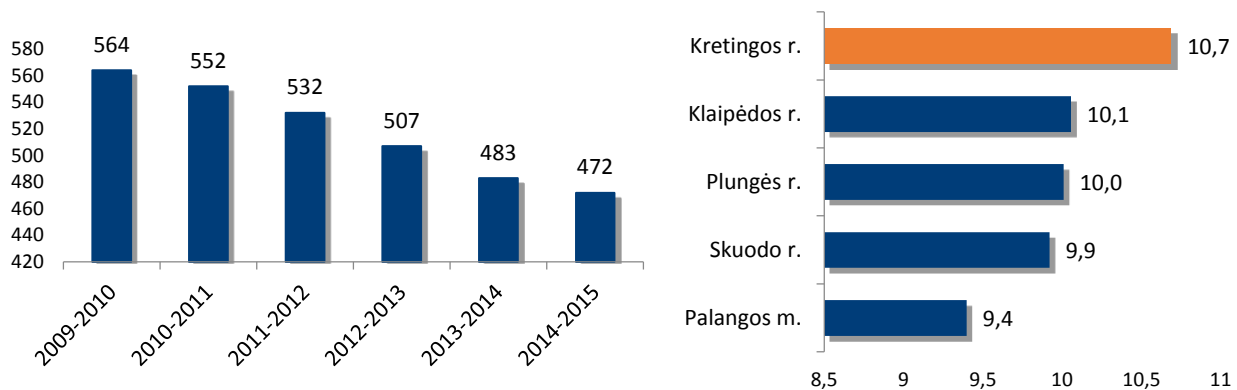
Šaltinis: Statistikos departamentas

Švietimo įstaigų personalas. Kretingos r. savivaldybės administracijos duomenimis 2013-2014 m. dirbo 841 švietimo įstaigų darbuotojas, iš kurių pirmąją pareigose dirbo 736, antrąją – 106; 2014-2015 m. – 808, iš kurių pirmąją pareigose – 703, antrąją – 105; 2015-2016 m. – 817, iš kurių pirmąją pareigose – 690, antrąją – 105. Šiame skaičiuje didžioji dalis dirba bendrojo ugdymo įstaigose.

Per 2009/2010-2014/2015 mokslo metų laikotarpį bendrojo ugdymo įstaigose mokytojų ir vadovų skaičius sumažėjo 19 proc. – nuo 564 iki 472. Vienam mokytojui (įskaitant vadovus) vidutiniškai tenka 10,7 mokiniai, t. y. daugiausiai mokinių nei kitose analizuojamuose savivaldybėse ir lenkia net šalies vidurkį – 10,4 mokiniai.

Šalyje akcentuojamos 2 pagrindinės su švietimo personalu susijusios problemos – personalo amžiaus struktūra bei kvalifikacija – aktualios ir Kretingos r. savivaldybėje.

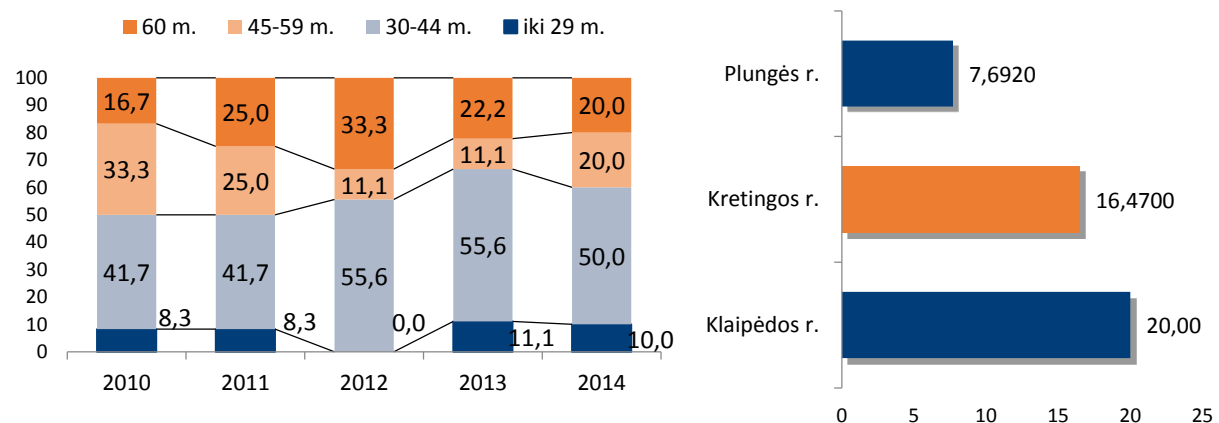
Paveikslas 31. Bendrojo ugdymo įstaigų personalas: bendrojo ugdymo mokyklų mokytojai ir vadovai | asmenys ir vienam mokytojui (įskaitant vadovus) tenka mokinių (2014-2015 m.)

Šaltinis: ŠVIS

2014 m. duomenimis jaunų, iki 29 metų amžiaus, mokytojų dalis savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose minimaliai padidėjo t. y. nuo 2010 m. 8,3 proc. iki 2014 m. 10 proc. Gimnazijose, vidurinėse, pagrindinėse ir pradinėse mokyklose didžiausią dalį sudaro 30-44 metų amžiaus specialistai (50 proc. 2014 m.), apie 20 proc. mokytojų sudaro 45-59 metų amžiaus specialistai. Savivaldybės švietimo įstaigose išlaikomas panašus 60 m. ir vyresnių mokytojų skaičius, t. y. 2010 m. buvo 16,7 proc., 2012 m. jis siekė 33,3 proc., o 2014 m. – 20 proc. Lyginant su kitomis savivaldybėmis 2014 m. Kretingos r. (16,5 mokytojai) ir Klaipėdos r. (20 mokytojų) savivaldybės turėjo didžiausią skaičių 60 m. ir vyresnių mokytojų. Palangos m. ir Skuodo r. savivaldybės visai neturėjo vyresnio amžiaus pedagogų 2014 m.

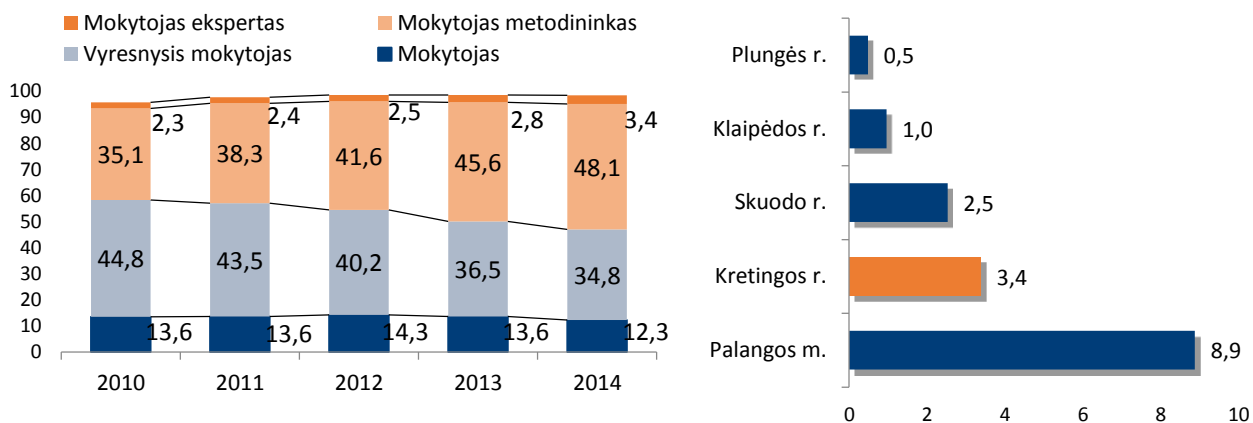
Paveikslas 32. Bendrojo lavinimo dalykų mokytojų amžius Kretingos r. sav. ir 60 m. ir vyresnių auklėtojų/mokytojų dalis ugdymo įstaigose (2014 m.)

Šaltinis: ŠVIS

Per 2010-2014 m. laikotarpį mokytojų pasiskirstymas pagal mokytojo kvalifikacinę kategoriją neturėjo labai didelių pokyčių, t. y. 2014 m. mokytojų metodininkų buvo 48,1 proc., vyresniųjų mokytojų – 34,8 proc., mokytojų – 12,3 proc., mokytojų ekspertų – 3,4 proc. Didžiausia mokytojų ekspertų dalimi pasižymi Palangos m. (8,9 proc.) savivaldybė. Kretingos r. savivaldybėje mokytojų ekspertų dalis padidėjo nuo 2,3 proc. (2010 m.) iki 3,4 proc. (2014 m.).

Paveikslas 33. Mokytojų pasiskirstymas pagal mokytojo kvalifikacinę kategoriją, % ir mokytojų, turinčių mokytojo eksperto kvalifikacinę kategoriją, % (2014 m.)

Šaltinis: ŠVIS

Darbo krūvio pasiskirstymas bendrojo ugdymo mokytojų yra beveik dvigubai mažesnis nei šalyje, t. y. vidutinis, bendrojo ugdymo dalykų mokytojui tenkančių visų rūšių darbo valandų skaičius per savaitę Kretingos r. sav. 2014 m. – 25,1 val., šalyje – 45,8 val. Tačiau vidutinis profesijos mokytojui tenkančių visų rūšių darbo valandų skaičius per savaitę Kretingos r. sav. 2014 m. – 25val. ir toks pat kaip ir šalyje.

Galima daryti išvada, kad amžiaus problema vyrauja bendrojo ugdymo mokyklose, o profesinėse mokymo įstaigose problema yra mokytojų kaita.

Mokymosi rezultatai. Kretingos r. savivaldybėje, analizuojant periodą nuo 2010 m. iki 2014 m., pagrindinį išsilavinimą įgijusių mokinių dalis sumažėjo nuo 94,6 proc. iki 94,2 proc. Vidurinį išsilavinimą 2014 m. Kretingos r. savivaldybėje įgijo 91,2 proc., brandos atestato negavo 9 proc. mokinių. Per 2010-2014 m., besimokiusiųjų, tačiau vidurinio išsilavinimo neįgijusių, mokinių dalis išliko 9 proc.

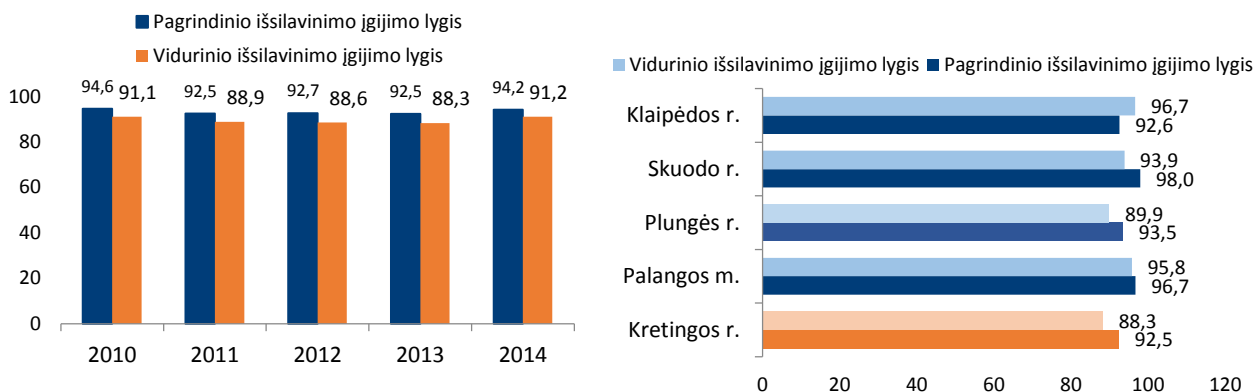
Pagrindinio išsilavinimo įgijimo lygis skaičiuojamas 10-os klasės mokinių, įgijusių pagrindinį išsilavinimą (gavusi pagrindinio išsilavinimo pažymėjimą) dalis nuo bendro 10 klasės mokinių skaičiaus, atitinkamai ir vidurinio išsilavinimo įgijimo lygis.

2013 m. pagrindinio ir vidurinio išsilavinimo įgijimo lygis Kretingos r. savivaldybėje buvo žemiausias lyginant su kitomis lyginamosiomis savivaldybėmis. Pagal pagrindinį išsilavinimą įgijusių mokinių skaičių Kretingos r. savivaldybė turėjo 92,5 proc. baigusiujų moksleivių ir atitiko šalies vidurkį – 92 proc. Pagal vidurinį išsilavinimą įgijusių mokinių skaičių (88,3 proc.) nesiekė šalies vidurkio (2013 m. vidurinio išsilavinimo įgijimo lygis šalyje buvo 89,2 proc.).

Mokslo tęsimo lygis 2014 m. po 10 klasės Kretingos r. sav. buvo 94,7 proc., mokslo tęsimo lygis baigus 12 –a klasių – 72,6 proc. Analizuojamu laikotarpiu nuo 2010 m. iki 2014 m. mokslo tęsimo lygis po 10 klases 4,8 procentiniai

punktais padidėjo bendrojo ugdymo mokyklose, tačiau 4,8 proc. sumažėjo profesinėse mokyklose. Tačiau pabaigus bendrojo ugdymo mokyklas po 12-os klasės padidėjo stojančiųjų dalis į profesines mokyklas (8,2 proc.).

Paveikslas 34. Išsilavinimo lygio įgijimas: Kretingos r. sav ir palyginimas su kitomis sav. (2013 m.)

Šaltinis: ŠVIS

Mokslo tęstinumo rodikliai rodo, kad vis labiau populiarėja profesinės mokyklų pasirinkimas, todėl labai svarbu tinkamai ir tiksliai vykdyti jų veiklą, paruošiant reikalingą rinkai, kvalifikuotą darbo jėgą.

Neformalus švietimas. Kretingos r. savivaldybės administracijos duomenimis neformaliojo vaikų švietimo mokyklų mokinių skaičiaus pokytis: nežymiai mažėja mokinių, lankančių Kretingos meno mokyklą, skaičius. 2014-2015 m. Kretingos meno mokykloje buvo ugdomi 543 mokiniai (2013-2014 m. m. – 553 mokiniai), iš jų 465 mokiniai - Kretingos miesto bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai, 38 mokiniai - rajono bendrojo ugdymo mokyklų, 40 vaikų – ankstyvojo meninio ugdymo grupių ugdytiniai.

Išlieka tolygus mokinių, lankančių Kretingos rajono Salantų meno mokyklą, skaičius. 2014-2015 m. m. Salantų meno mokykloje buvo ugdomas 131 mokinys (2013-2014 m. m. – 127 mokiniai), iš jų 97 mokiniai – Salantų gimnazijos mokiniai, likusieji kitų Kretingos rajono bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai, 13 vaikų – ankstyvojo meninio ugdymo grupės ugdytiniai.

Nežymiai mažėja mokinių, lankančių Kretingos sporto mokyklą, skaičius. 2014-2015 m. Kretingos sporto mokykloje buvo ugdomas 681 mokinys (2013-2014 m. m. – 702 mokiniai), iš jų 532 mokiniai - Kretingos miesto bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai, 114 - rajono bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai, 36 jų ugdomi Kretingos rajono Kartenos mokykloje – daugiavonkiame centre, kur įsteigtas Kretingos sporto mokyklos skyrius, 26 mokiniai - Kretingos rajono Darbėnų gimnazijoje, Kretingos sporto mokyklos skyriuje, 19 mokinių - Kretingos rajono Salantų gimnazijoje, Kretingos sporto mokyklos skyriuje ir 35 mokiniai kitų Kretingos ir kitų rajonų ugdymo įstaigų mokiniai.

Pagrindinės neformaliojo vaikų švietimo išvados Kretingoje:

1. Panaudojamos visos neformaliam vaikų švietimui pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendruosiuose ugdymo planuose skirtos valandos;
2. Tolygus mokinių, lankančių neformaliojo vaikų švietimo būrelius rajono bendrojo ugdymo mokyklose, skaičius, nes dalis mokinių (apie 15 proc.) lanko po 1-3 neformaliojo vaikų švietimo būrelius mokyklose;
3. Tolygus neformaliojo vaikų švietimo būrelių skaičius mokyklose (2013-2014 m.– 328 būreliai, 2014-2015 m.– 326 būreliai);

4. Dominuojančios neformaliojo vaikų švietimo veiklos kryptys – meninė (2013-2014 m. m. – 150 būrelių, 2014-2015 m. m. – 124 būreliai) ir sportinė (2013-2014 m. m. – 67 būreliai, 2014-2015 m. m. – 76 būreliai) veikla;

5. Dauguma vaikų dalyvauja meninės (2013-2014 m. m. – 2352 vaikai, 2014-2015 m. m. – 1745 vaikai) ir sportinės (2013-2014 m. m. – 1389 vaikai, 2014-2015 m. m. – 1253 vaikai) veiklos būreliuose;

6. Mažas neformaliojo vaikų švietimo valandų ir būrelių skaičius prevencinės (2013-2014 m. m. – 8 būreliai, 2014-2015 m. m. – 5 būreliai) ir specialiųjų poreikių vaikų ugdymo (2013-2014 m. m. – 6 būreliai, 2014-2015 m. m. – 6 būreliai) veiklos;

7. Didėja gabių ir talentingų vaikų ugdymo veiklos būrelių (2013-2014 m. m. – 18 būrelių, 2014-2015 m. m. – 46 būreliai), valandų (2013-2014 m. m. – 22 valandos, 2014-2015 m. m. – 68 valandos) skaičius ir šiuose būreliuose dalyvaujančių vaikų skaičius (2013-2014 m. m. – 261 vaikas, 2014-2015 m. m. – 588 vaikai).

Profesinis orientavimas. Kretingos r. savivaldybės administracijos duomenimis 2014-2015 m. buvo įveikinti 1243 Kretingos r. sav. mokyklų mokiniai: gimnazijose – 702 (30,26 proc.) ir mokyklose – 442 (39,85 proc.). Didžiausia įveiklinamų mokinių skaičių turi Kretingos miesto dvi gimnazijos Jurgio Pabrėžos universitetinė gimnazija (11 proc.) ir Viešoji įstaiga Pranciškonų gimnazija (47,5 proc.). Taip pat ir Kretingos miesto mokyklos pasižymėjo didesnių mokinių įveiklinimo skaičiumi, t.y. S.Daukanto pagrindinė mokykla (58,9 proc.), M.Daujoto pagrindinė mokykla (39,8 proc.).

Lentelė 1. Mokinių profesinis įveiklinimas (2014-2015 m.)

Mokyklos pavadinimas	Mokinių skaičius (5-12 kl.)	Įveiklinta mokinių	Mokinių skaičiaus dalis (proc.)
Jurgio Pabrėžos universitetinė gimnazija (miestas)	507	56	11,04
Darbėnų gimnazija	265	56	21,13
Salantų gimnazija	349	82	23,49
Vydmantų gimnazija	206	36	17,47
Viešoji įstaiga Pranciškonų gimnazija (miestas)	993	472	47,53
Iš viso	2320	702	30,26

Mokyklos pavadinimas	Mokinių skaičius (5-12 kl.)	Įveiklinta mokinių	Mokinių skaičiaus dalis (proc.)
Kartenos mokykla-daugiafunkcis centras	90	52	57,77
Baublių mokykla-daugiafunkcis centras	37	25	67,56
Kūlupėnų M.Valančiaus pagrindinė mokykla	74	48	64,86
Jokūbavo A.Stulginskio pagrindinė mokykla	69	15	21,73
S.Daukanto pagrindinė mokykla (miestas)	173	102	58,96

M.Daujoto pagrindinė mokykla (miestas)	492	196	39,83
Suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras (miestas)	174	4	2,30
Iš viso	1109	442	39,85

Šaltinis: Kretingos r. savivaldybės administracija

Reminatis Kretingos r. savivaldybės administracijos duomenimis 2015 m. buvo atliktas valstybinis auditas „Kaip organizuojamas ir vykdomas mokinių profesinis orientavimas“, kurio metu nagrinėta: ar profesinio orientavimo paslaugos prieinamos visiems mokiniams; ar užtikrinamas visų profesinio orientavimo paslaugų tęstinumas; ar užtikrinama profesinio orientavimo kokybė. Audito metu buvo gautos šios išvados:

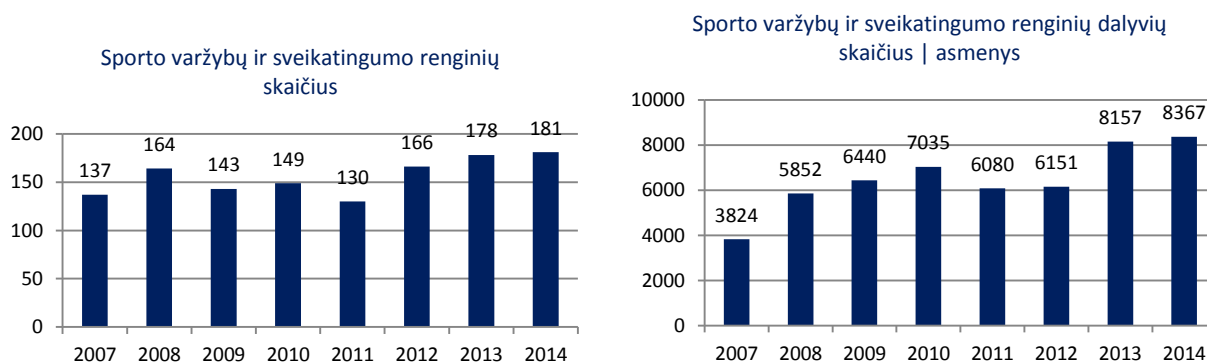
1. ES lėšomis finansuojamoms projektinėms veikloms pasibaigus, savivaldybės ir mokyklos neinformuojamos apie ilgalaikius profesinio orientavimo plėtros planus, viziją ir šalyje vykdomus arba planuojamus vykdyti projektus, stinga metodinės pagalbos. Taigi neužtikrinamas profesinio orientavimo tęstinumas;

2. Nesukurta profesinio orientavimo paslaugas teikiančio specialisto sąvoka, kvalifikaciniai reikalavimai, kompetencijos, funkcijos, kvalifikacijos tobulinimo sistema, todėl nesudaromos prielaidos profesinio orientavimo paslaugas teikiančių specialistų tobulinimui ir nesudaromos lygios galimybės visiems mokiniams gauti vienodai kokybiškas paslaugas.

Sportas. Sportas ir sveika gyvensena kretingiškių gyvenime užima svarbią vietą. Jie noriai dalyvauja mieste organizuojamuose sporto renginiuose, lanko sporto klubus, dalyvauja sveikatinimo renginiuose ir t.t.

Kretingos m. nuo 2007 m. sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius nuolat auga, t.y. iki 2014 m. dalyvių skaičius padidėjo daugiau nei dvigubai, t.y. nuo 3824 iki 8367 dalyvių.

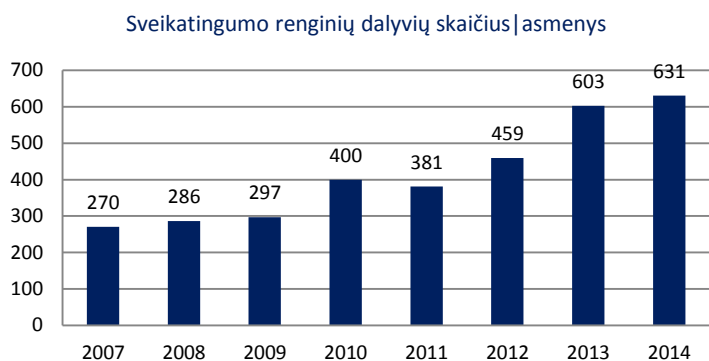
Paveikslas 35. Sporto ir sveikatingumo renginių skaičių ir dalyvių skaičius (Kretingos m.)

Šaltinis: Kretingos r. savivaldybės administracija

Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičiaus augimą labai nulėmė išaugęs sveikatingumo renginių dalyvių skaičius, t.y. nuo 2007 m. 270 iki 2014 m. 631 dalyvių. Tai rodo Kretingos miesto gyventojų besiformuojantį sveikos gyvensenos požiūrį, kuris vis labiau stiprinamas mūsų visuomenėje, t.y. didėja įvairaus amžiaus grupių sportuojančių skaičius, didėja sporto šakų įvairovė, dažniau renkamas sportas gryname ore, pavyzdžiui, šiaurietiškas ėjimas ir t.t.

Paveikslas 36. Sveikatingumo renginių dalyvių pokytis (Kretingos m.)

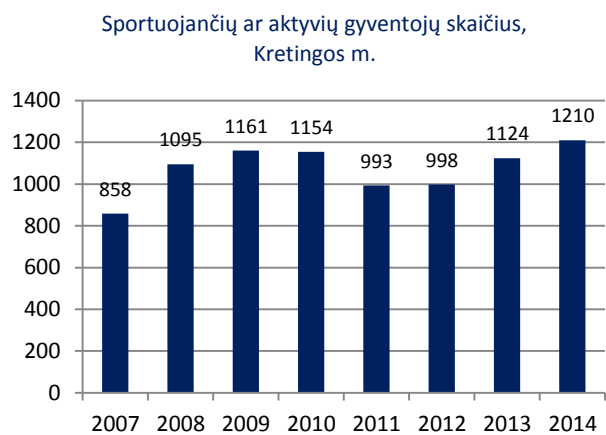
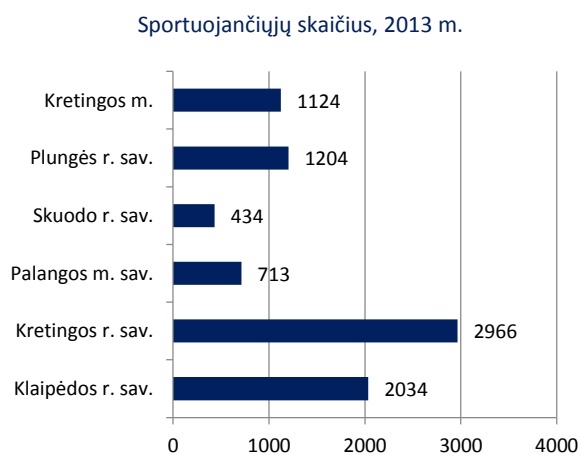

Šaltinis: Kretingos r. savivaldybės administracija

Palyginus su kitomis savivaldybėmis 2013 m. Kretingos r. savivaldybė turi didžiausią sportuojančių gyventojų skaičių (2966), iš kurių net 1210 yra Kretingos miesto gyventojai. Lyginant tarp miestų Kretingos m. (1124) ženkliai lenkia Palangos m. (713) pagal sportuojančių gyventojų skaičių.

Nuo 2008 m. iki 2014 m. sportuojančių ir aktyvių gyventojų skaičius Kretingos m. svyravo intervale nuo 998 iki 1210. Tai rodo, kad Kretingos m. gyventojai yra aktyvus, nuolatos sportuoja savarankiškai ar susibūrę į įvairių sporto šakų komandas, klubus.

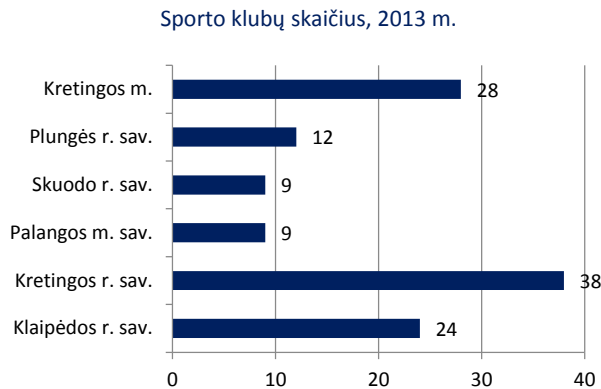
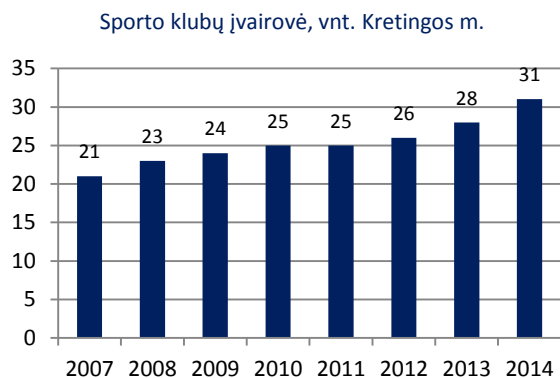
Paveikslas 37. Aktyvūs gyventojai

Šaltinis: Kretingos r. savivaldybės administracija ir Statistikos departamentas

Lyginant su kitomis savivaldybėmis Kretingos m. išsiskiria nuolat augančių sporto klubų įvairove, t.y. nuo 2007 m. iki 2014 m. pasipildė 10 naujų sporto klubų. 2013 m. Kretingos mieste veikė daugiausia sporto klubų (28) lyginant su kitomis miestų ir rajonų savivaldybėmis. Klubuose kultivuojamos sporto šakos: badmintonas, motobolas, krepšinis, futbolas, stalo tenisas, šachmės, šachmatai, boksas, ledo ritulys, aerobika, taekwon-do, kiokušin karatė, kultūrizmas, orientavimosi sportas, rankų lenkimas, svarsčio kilnojimas, sklandymas, rankinis, lengvoji atletika, sunkioji atletika, smiginis, šotokan karate ir kt.

Paveikslas 38. Sproto klubai

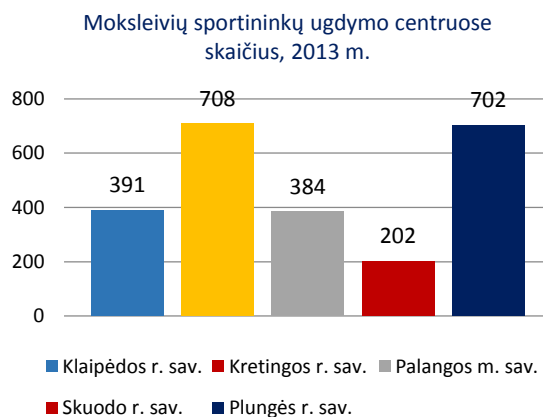
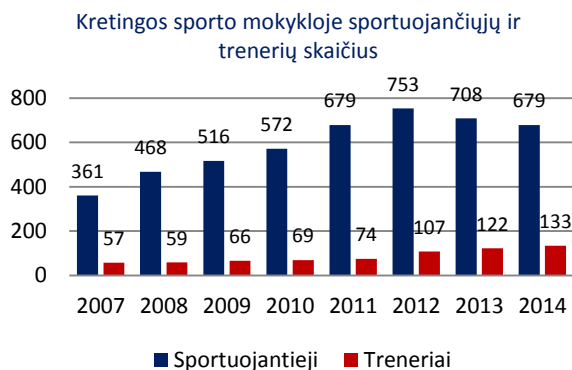

Šaltinis: Kretingos r. savivaldybės administracija ir Statistikos departamentas

Lygiai taip pat Kretingos miestas ir rajonas pirmuoja analizuojant sportuojančiųjų skaičių sporto mokyklose, t.y. 2013 m. Kretingos r. buvo 708 sportuojantieji moksleiviai, neženkliai atsiliko Plungės r. – 702. Visos kitos analizuojamos savivaldybės svyruoja sportuojančių moksleivių intervale nuo 200 iki 400.

Atitinkamai išaugo ir trenerių skaičius įvertinus vis didėjantį sportuojančių moksleivių skaičių, t.y. nuo 2007 m. 57 trenerių iki 2014 m. 133 trenerių.

Paveikslas 39. Sporto mokykloje sportuojančiųjų ir trenerių (įtraukiant ir sporto klubų trenerius visuomenininkus) skaičius

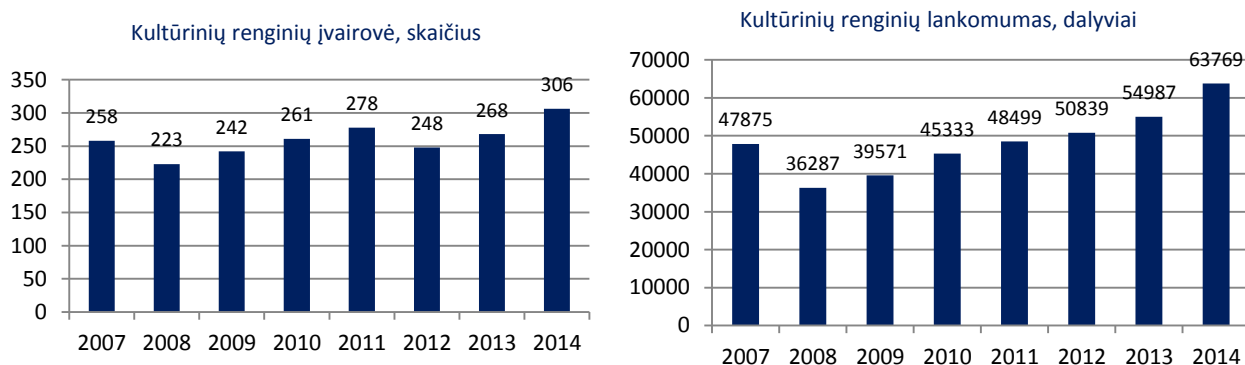
Šaltinis: Kretingos r. savivaldybės administracija ir Statistikos departamentas

Pagal statistikos departamento ir Kretingos r. savivaldybės administracijos pateiktus duomenimis matome, kad sportinis aktyvumas tiek Kretingos mieste, tiek rajone sparčiai auga, kuris labai stipriai nukreiptas į vaikus, jaunimą arba gyventojus iki 50 metų amžiaus. Pasigendama vyresnio amžiaus gyventojų sportinio užimtumo, t.y. 50+ amžiaus grupės asmenys. Atskiros vyresniojo amžiaus grupės reikalingos tam, kad jų užsiėmimų programa būtų pritaikyta jų amžiui ir tempui ir t.t. Tokie užsiėmimai galėtų vykti ir po atviru dangumi, pavyzdžiui, šiaurietiškas vaikščiojimas, kurio tikslas -judėjimas lygu sveikata ir kokybiškas gyvenimo saulėlydis.

Taip pat pasigendama sportinių užsiėmimų, varžybų organizavimo neįgaliems asmenims. Šiandien dienai Kretingos m. nėra tokioje sporto klubų gausoje nei vieno sporto klubo, skirto žmonėms su negalia, neorganizuojamos jiems pritaikytos varžybos ar renginiai. Jie gali lankyti pagal poreikį bet kuriuos kitus sporto klubus, veikiančius Kretingos m., tačiau mūsų visuomenė dar nėra pasiruošusi tinkamai priimti žmogų su negalia.

Kultūra. Kretingos m. 2014 m. surengta 306 renginiai (šiam skaičiuje 9 vaikų ir jaunimo renginiai), kurie pritraukė 63,8 tūkst. lankytojų (610 tūkst. vaikų ir jaunimo). Kretingos miestas pasižymi masiniais renginiais, kurie pritraukia ne tik vietinius, bet ir atvykstančius lankytojus, t.y. Kretingos miesto šventė, Šv. Antano atlydai, Derliaus-Moliūgų šventė, Dvaro menų festivalis ir pan.

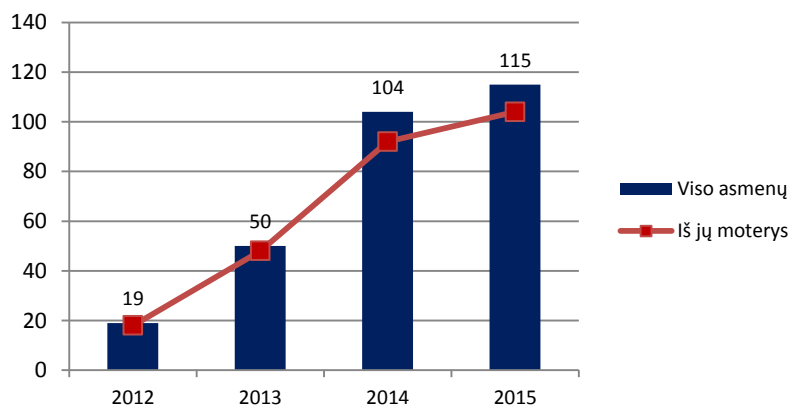
Paveikslas 40. Kultūrinių renginių įvairovė ir lankomumas (Kretingos m.)

Šaltinis: Kretingos r. savivaldybės administracija

Nusikalstamumas ir smurtas. Apie 80 proc. smurtautojų yra esami arba buvę sutuoktiniai ar sugyventiniai nuo 30 iki 60 m. amžiaus. Smurtas šeimoje ženkliai auga Kretingos mieste. Tai problema, kuriai būtina numatyti prevencines priemones.

Paveikslas 41. Smurtą patiriančių asmenų skaičius (Kretingos m.)

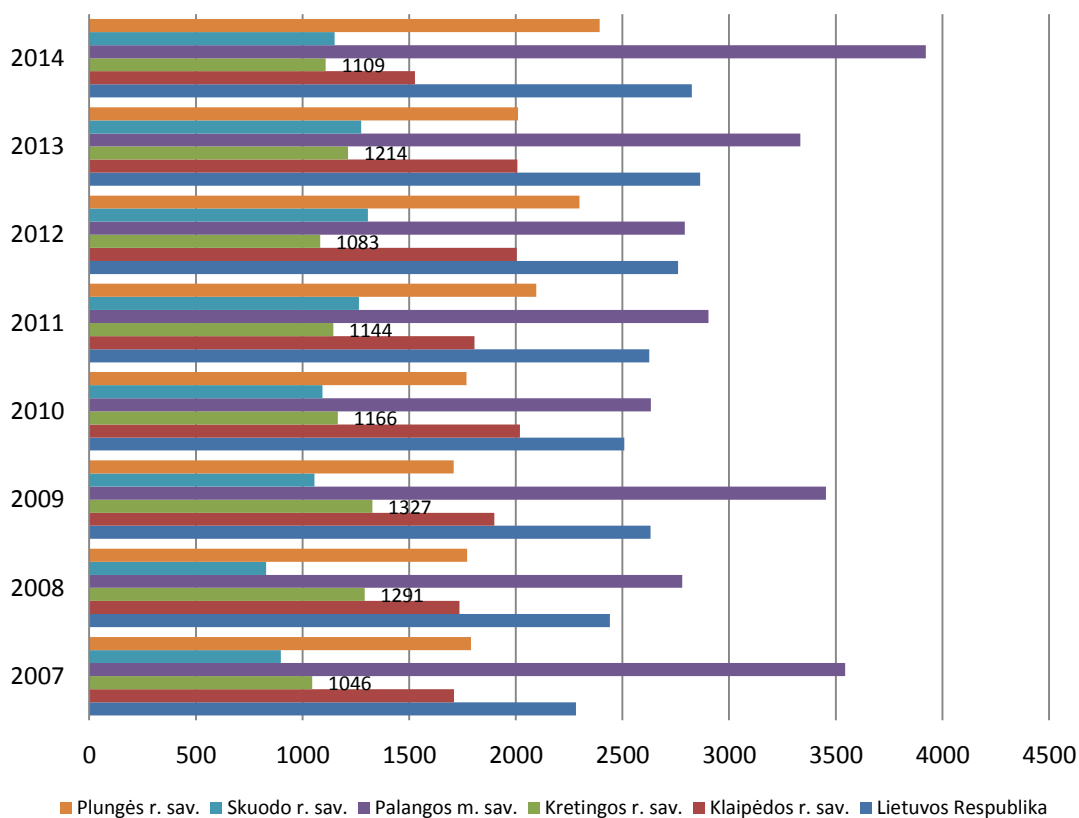

Šaltinis: Kretingos r. savivaldybės administracija

2014 m. Kretingos r. savivaldybėje nusikalstamumo lygis buvo 1109 nusikalstamos veikos, tenkančios 100 tūkst. gyventojų, šiame skaičiuje: 91 proc. sudaro nusikaltimai (veika, už kurią numatyta laisvės atėmimo bausmė), 9 proc. – baudžiamieji nusižengimai. Nuo 2007 m. nusikalstamų veikų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų svyruoja intervale nuo 1046 iki 1327. Analogiškos pasiskirstymas vyrauja tiek vertinant nusikaltimus, tiek baudžiamuosius nusižengimus.

Pagal nusikalstamumo lygį Kretingos r. savivaldybėje (2979 vk./100 000 gyv.) situacija yra dvigubai palankesnė nei šalyje (2826 vk./100 000 gyv.). Nusikalstamumas yra panašus kaip ir Skuodo r. savivaldybėje (1150 vk./100 000 gyv.).

Paveikslas 42. Užregistruotų nusikaltimų, baudžiamųjų nusižengimų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų | skaičius

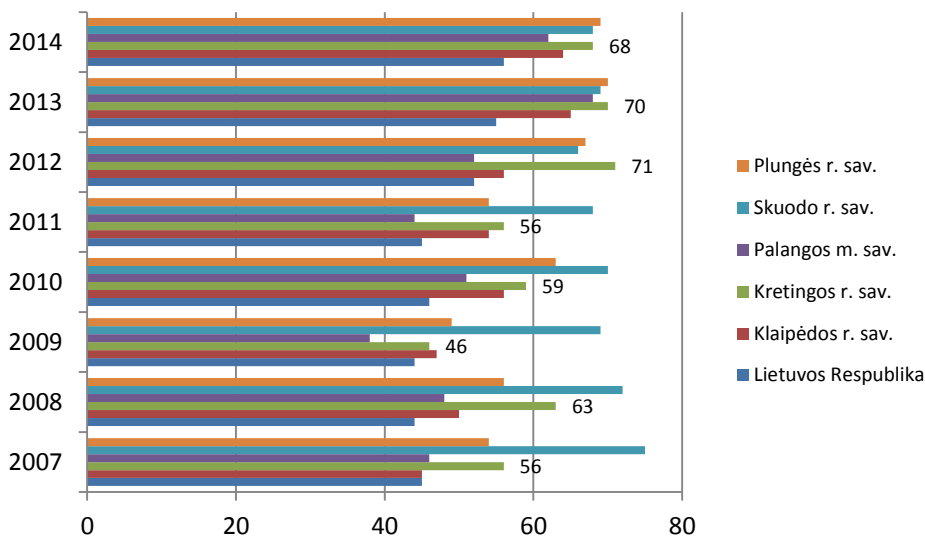

Šaltinis: Statistikos departamentas

2014 m. Kretingos r. savivaldybėje išsiaiškinta 68 proc. užregistruotų nusikalstamų veikų, t.y. daugiau nei šalies vidurkis (56 proc.). Kretingos r. savivaldybė pagal ištirtų nusikalstamų veikų dalį yra panaši kaip Skuodo r. (68 proc.) ir Plungės r. (69 proc.) savivaldybės. Lyginant su 2007 m., Kretingos r. savivaldybėje ištirtų bylų dalis išaugo 18 procentinio punkto. Tuo tarpu Palangos m. savivaldybė, turinti didžiausią nusikalstamumo lygį (2014 m. 3923 vk./100 tūkst. gyv), ištyrė mažiausiai nusikalstamų veikų, t.y. 2014 m. 62 proc.

Atskirai analizuojant nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų rodiklius, Kretingos r. savivaldybėje 2014 m. didžiausia dalis padarytų nusikalstamų veikų buvo neblaivių asmenų. Jų ištyrimo dalis sudarė didžiausią dalį visų ištirtų nusikalstamų veikų, t.y. nusikalstamų veikų, padarytų neblaivių asmenų ištirta 23 proc. nuo visų nusikalstamų veikų. Kretingos r. savivaldybė pagal ištirtų nusikalstamų veikų, padarytų neblaivių asmenų (23 proc.) buvo žemesnėje vietoje nei šalies vidurkis, t.y. 25 proc.

Paveikslas 43. Ištirtų nusikalstamų veikų dalis | proc

Šaltinis: Statistikos departamentas

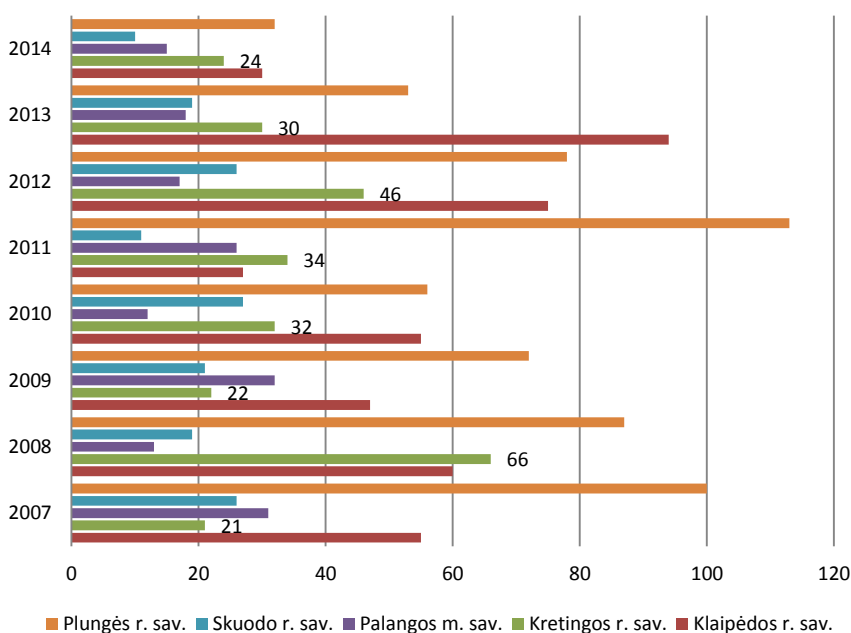
Lyginant tarp savivaldybių 2014 m. didžiausia dalis padarytų neblaivių asmenų nusikalstamų veikų buvo Skuodo r. (40 proc. ištirtų nusikalstamų veikų, padarytų neblaivių asmenų) ir Plungės r. (39 proc. ištirtų nusikalstamų veikų, padarytų neblaivių asmenų) savivaldybėse.

Grupinių nusikalstamų veikų problematika išryškėjo Palangos m. savivaldybėje, t.y. 25 proc. grupinių nusikalstamų veikų, palyginti su ištirtomis. Tuo tarpu Kretingos r. savivaldybėje buvo 10 proc. grupinių nusikalstamų veikų, palyginti su ištirtomis, t.y. geriau nei šalies vidurkis (14 proc.).

Mažiausiai ištirtų pakartotinių nusikalstamų veikų skaičius (1 proc.) buvo Palangos m. ir Kretingos r. (7 proc.) savivaldybėse.

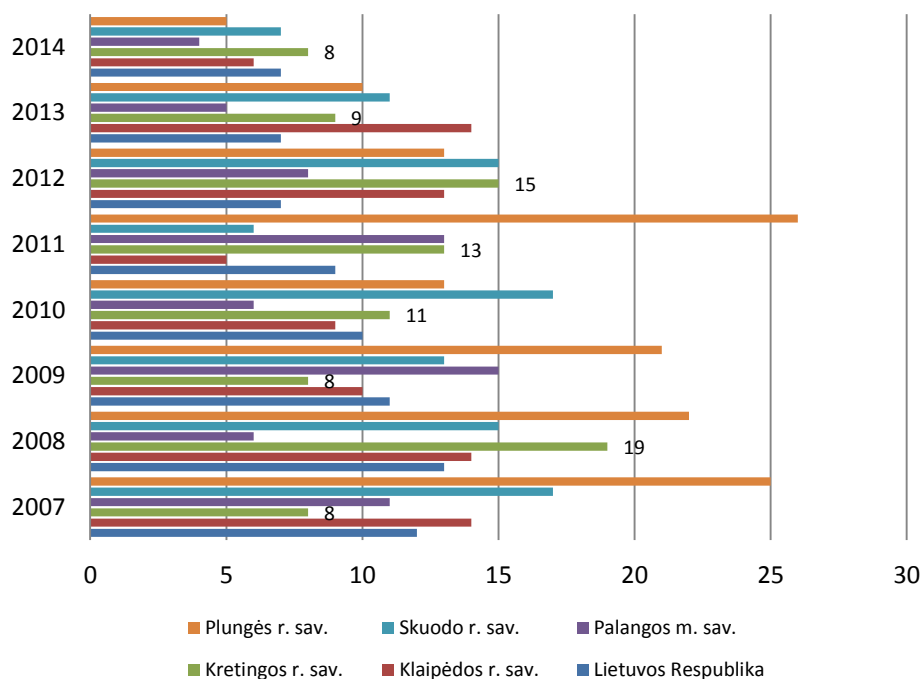
Analizuojant nepilnamečių, įtariamų padarius nusikaltamas veikas, skaičius Klaipėdos r. (30), Kretingos r. (24) ir Plungės r. (32) savivaldybėse buvo didžiausias.

Paveikslas 44. Nepilnamečių padarytų nusikalstamų veikų skaičius | skaičius

Šaltinis: Statistikos departamentas

Paveikslas 45. Nepilnamečių padarytos nusikalstamos veikos, palyginti su ištirtomis | proc

Šaltinis: Statistikos departamentas

Nepilnamečių, įtariamų padarius nusikalstamas veikas, palyginti su ištirtomis (14–17 metų amžiaus vaikų), nustatyta, kad 2014 m. Kretingos r. savivaldybė turėjo didžiausią ištirtų nepilnamečių padarytų nusikalstamų veikų procentą, t.y. 8 proc. nuo visų ištirtų veikų (šalies vidurkis buvo 7 proc.). Tuo tarpu Plungės r. savivaldybė turėdama didžiausią skaičių nepilnamečių, įtariamų padarius nusikalstamas veikas, turėjo tik 5 proc. ištirtų nepilnamečių padarytų nusikalstamų veikų nuo visų ištirtų veikų.

2.2.2 Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė

Šioje Kretingos miesto vietos plėtros strategijos dalyje atlikta stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (toliau – SSGG) analizė, kuri buvo rengiama įvertinus tam tikras svarbiausias (konkrečias) Vietos plėtros strategijos remiamas sritis. Žemiau pateikiama analizuojamų sričių lentelė. Taip pat išsamiai pateikiame kiekvienos srities SSGG.

Lentelė 2. Kretingos miesto vietos plėtros strategijai aktualiausios SSGG sritys

Nr.	Sritis	Srities apibūdinimas, potėmės
1.	Kultūra, švietimas, sportas	Kultūros įstaigų infrastruktūra; teikiamų paslaugų įvairovė; mėgėjų meno kolektyvai; organizuojami renginiai ir jose dalyvaujantys asmenys; profesinis ugdymas ir orientavimas; neformalus švietimas; švietimo įstaigų tinklas, mokslo tęstinumas ir rezultatai; besimokantieji; ikimokyklinis ugdymas; sporto klubai; gyventojų sportinis aktyvumas ir t.t.
2.	Ekonomika, užimtumas	Tiesioginės ir užsienio investicijos; verslumo lygis; verslo sektoriaus struktūra; darbo jėga; bedarbystė; sezoninis nedarbas; jaunimo užimtumas ir t.t.
3.	Socialinės paslaugos ir sveikata	Socialinias paslaugas teikiančių įstaigų infrastruktūra; socialinių paslaugų įvairovė; senatvė; neįgalumas; šeima ir vaikai; socialinių pašalpų gavėjai; socialinis būstas; mirtingumas; ligos; gyventojų amžius; smurtas šeimoje; nusikalstamumas, nepilnamečių nusikalstamos veikos; ištirti nusikaltimai ir t.t.

Lentelė 3. Kretingos miesto kultūros, švietimo, sporto srities SSGG

	Aprašymas	Reitingas ¹	Aktualumo pagrindimas
Stiprybės	1. Jaunimo ir vaikų teatro "Atžalynas" studija	2	2015 m. duomenimis lanko 49 vaikai, pokytis svyruoja nuo 35 iki 50 vaikų. Priimi vaikai nuo 10 metų amžiaus ir vyresni.
	2. Meno mokykla ir sporto mokykla	3	2014-2015 m. Kretingos meno mokykloje buvo ugdomi 543 mokiniai (2013-2014 m. m. – 553 mokiniai), iš jų 465 mokiniai - Kretingos miesto bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai, 38 mokiniai - rajono bendrojo ugdymo mokyklų, 40 vaikų – ankstyvojo meninio ugdymo grupių ugdytiniai. 2014-2015 m. Kretingos sporto mokykloje buvo ugdomas 681 mokiny (2013-2014 m. m. – 702 mokiniai), iš jų 532 mokiniai - Kretingos miesto bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai, 114 - rajono bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai, 36 jų ugdomi Kretingos rajono Kartenos mokykloje – daugiafunkciame centre, kur įsteigtas Kretingos sporto mokyklos skyrius, 26 mokiniai - Kretingos rajono Darbėnų gimnazijoje, Kretingos sporto mokyklos skyriuje, 19 mokinių - Kretingos rajono Salantų gimnazijoje, Kretingos sporto mokyklos skyriuje ir 35 mokiniai kitų Kretingos ir kitų rajonų ugdymo įstaigų mokiniai.
	3. 3-iojo amžiaus universitetas	5	2013 m. – 150 senjorų, 2014 m. – 150 senjorų, 2015 m. – 210 senjorų. Yra keturi fakultetai. Universiteto tikslas - sudaryti galimybę Kretingos rajono vyresnio amžiaus žmonėms įgyti žinių sveikos gyvensenos, kultūros ir meno, kraštotyros ir pažinimo, socialinės psichologijos srityse. Poreikis didžiulis, nes norinčiųjų lankyti skaičius kasmet auga, tačiau reikia žmogiškųjų ir finansinių išteklių veiklai plėtoti.
	4. Tradiciškai vykdomi masiniai renginiai, kurie pritraukia ne tik vietinius, bet ir atvykstančius lankytojus, t.y. Kretingos miesto šventė, Šv. Antano atlydai, Derliaus-Moliūgų šventė, Dvaro menų festivalis ir pan.	1	Kretingos rajono savivaldybės Kultūros skyriaus duomenimis Kretingos m. 2014 m. surengta 306 renginiai, kurie pritraukė 63,8 tūkst. lankytojų, t.y. 15 proc. daugiau renginių lyginant su 2013 m. bei 16 proc. daugiau lankytojų.
	5. Aktyvios edukacines programas vykdančios kultūros įstaigos: kultūros centras, biblioteka, muziejus	7	Aktyvias edukacines programas vykdo Kretingos muziejus: „Tavo gimtasis kraštas“, „Molio abėcėlė“, „Kretingos dvaro kepiniai“, „Kretingos dvaro saldaininė“, „Kretingos dvaro parko žaliosios vaistinė“, „Tradicinė lietuvių liaudies grafika: medžio raižiniai“, „Prakalbinta karklo vytelė“, „Pynimas iš šiaudelių“, „Mokyklėlė „Žemaitoks-muziejėnoks“, „Kretingos dvaro parko bičiulių klubas“, „Vaikų vasaros stovykla „Vasaros artelė

¹ Rausvai pažymėtos pirmos trys vietos pagal svarbą (sureitinguotos)

	Aprašymas	Reitingas ¹	Aktualumo pagrindimas
			malūne“ http://www.kretingosmuziejus.lt/edukacija/tavo-gimtasis-krastas .
	6. Laikraščio "Pajūrio naujienų" jaunimo akademija ir jų leidžiamas laikraščio "Pajūrio naujienos" priedas "Kuprinė", t.y. tikslingai vykdomas profesinis orientavimas	8	Daugumą dalyvių sudaro vyresniųjų klasių mokiniai. Apie 20 iš jų yra nuolatiniai dalyviai, dar apie 30 dalyvauja periodiškai.
	7. Palaipsniui didėjantis gyventojų išsilavinimo lygis	6	Statistikos departamento 2015 m. duomenimis Klaipėdos apskritis turi pakankamai išsilavinusių darbingo amžiaus gyventojus, t. y. nuo 25 m. iki 64 m., apie 38 proc. turi aukštąjį išsilavinimą, o apie 57 proc. – vidutinį išsilavinimą. Aukštojo mokslo poreikis su rezultatais turi didėjimo tendenciją, ko pasekoje mažėja gyventojų su vidutiniu ir žemu išsilavinimu. Atitinkamai taip sukuriama kompetentinga ir kvalifikuota darbo jėga.
	8. Didėlis mėgėjų meno kolektyvų skaičius	4	Prie Kretingos rajono kultūros centro veikia 18 meno kolektyvų. 2013 m. meno kolektyvai surengė 35 renginius, dalyvavo 8 500 žmonių, 2014 m. meno kolektyvai surengė 35 renginius, dalyvavo 8 500 žmonių. 2015 m. meno kolektyvai surengė 41 renginius, dalyvavo 10 200 žmonių
Galimybės	1. Kretingos verslo ir technologijų mokyklos glaudesnis bendradarbiavimas su Kretingos miesto verslo įmonėmis ir organizacijomis vykdant tikslingą profesinį orientavimą	1	Suorganizuoti bendrą susitikimą su Kretingos miesto verslininkais ir Kretingos verslo ir technologijų mokyklos atstovais nustatant reikalingos darbo jėgos poreikį Kretingos m. ir kryptingai ruošti besimokančiuosius.
	2. Profesinį orientavimą nukreipti į socialinių (medicininių) paslaugų stiprinimą, amatininkų, meistrų ruošimą, pvz., mūrininkai, suvirintojai, staliai ir t.t.	2	Remiantis Klaipėdos teritorinės darbo biržos duomenimis, Kretingos mieste trūksta paslaugų sektoriaus darbuotojų, kvalifikuotų darbininkų ir amatininkų bei nekvalifikuotų darbininkų. 2015 metais daugiausia laisvų darbo vietų užregistruota įmonėse, užsiimančia didmenine ir mažmenine prekyba (kvalifikuotų darbininkų poreikis išaugo 65 procentais, nekvalifikuotų - 19%), apdirbamąja gamyba (kvalifikuoti -68 % , nekvalifikuoti -19 %) administracine ir aptarnavimo (kvalifikuoti -32 % , nekvalifikuoti -54 %) bei statybos veiklomis (specialistai – 21%) Todėl vykdant profesinį orientavimą, rajone reikėtų orientuotis į šias veiklos sritis.
	3. Didėjančio gyventojų saviugdosa, savišvietos proceso išnaudojimas	4	Netolerancija smurtui artimoje aplinkoje, neįgaliųjų įtraukimas į bendras kūrybines ir sportines veiklas, senjorų įsitraukimo į savanorystę skatinimas ir t.t.
	4. Socialinių įgūdžių ugdymo programos įvairioms tikslinėms grupėms	3	Smurtautojų mokymas konstruktyviai spręsti konfliktus, jaunų šeimų

	Aprašymas	Reitingas ¹	Aktualumo pagrindimas
			mokymas, kaip bendrauti tarpusavyje ir su vaikais, tėvų, auginančių neįgalius vaikus, švietimas.
Silpnybės	1. Nėra sportinio aktyvumo užimtumo veiklų vyresnio amžiaus gyventojams	5	Statistikos departamento duomenimis nuo 2008 m. iki 2014 m. sportuojančių ir aktyvių gyventojų skaičius Kretingos m. svyravo intervale nuo 998 iki 1210. Kretingos m. gyventojai yra aktyvūs, nuolat sportuoja savarankiškai ar susibūrę į įvairių sporto šakų komandas, klubus. 2013 m. Kretingos r. buvo 708 sportuojantieji moksleiviai, t.y. didžiausias skaičius lyginant su kitomis lyginamosiomis savivaldybėmis. Tačiau sportinis aktyvumas labai stipriai nukreiptas į vaikus, jaunimą arba gyventojus iki 50 metų amžiaus, bet ne vyresnius.
	2. Nevykdomas probleminio jaunimo užimtumas jų pamėgtose viešose susibūrimo vietose miesto teritorijoje	6	Statistikos departamento duomenimis nepilnamečių, įtariamų padarius nusikaltamas veikas, skaičius Klaipėdos r. (30), Kretingos r. (24) ir Plungės r. (32) savivaldybėse buvo didžiausias. Nepilnamečių, įtariamų padarius nusikalstamas veikas, palyginti su ištirtomis (14–17 metų amžiaus vaikų), nustatyta, kad 2014 m. Kretingos r. savivaldybė turėjo didžiausią ištirtų nepilnamečių padarytų nusikalstamų veikų procentą, t.y. 8 proc. nuo visų ištirtų veikų (šalies vidurkis buvo 7 proc.).
	3. Nesant bendradarbiavimo tarp verslo įmonių, organizacijų, trūksta mokinių profesinio orientavimo, profesijų pažinimo galimybės	1	Kiekvienoje mokykloje yra profesinio orientavimo specialistas, kuris atsakingas ir už pažintinių vizitų į įvairias įmones organizavimą. Vyresniųjų klasių mokinių proefesinio orientavimo poreikis didelis. Ypač aktyviai šioje srityje buvo dirbama 2012-2014 m., kai visoje Lietuvoje buvo vykdomas projektas „Ugdymo karjerai ir stebėsenos modelių sukūrimas ir plėtra bendrajame lavinime ir profesiniame mokyme“ (finansuotas Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos lėšomis). Tuo metu profesinis orientavimas apėmė daugumą vyresniųjų klasių mokinių. Šiuo metu profesinis orientavimas vykdomas pasyviau. Kretingos mieste noriai bendradarbiauja viena verslo įmonė UAB „Terekas“. Kitos verslo įmonės nėra suinteresuotos.
	4. Dirbančiam, studijuojančiam bei studijas baigusiam jaunimui nėra kultūros, užimtumo traukos centrų mieste	2	Nėra viešųjų erdvių pritaiktų jaunimui, pavyzdžiui, wi fi zona, laisvalaikio/sporto užsiėmimų aikštelės ir pan. Veikia tik viena riedlenčių sportui pritaikyta aikštelė prie Jurgio Pabrėžos gimnazijos ir keli treniruokliai Kretingos m. stadione. Nėra išnaudojamas Pastauninko parkelis, Vasaros estrada, miesto žvyruobė ir daugiabučių kiemų žaliosios zonos.

	Aprašymas	Reitingas ¹	Aktualumo pagrindimas
	5. Trūksta ikimokyklinio amžiaus vaikų, kurie nelanko ikimokyklinio ugdymo įstaigų, užimtumo	8	Statistikos departamento duomenimis 2014 m. ikimokykliniame ugdyme dalyvavo 60 proc. vaikų nuo visų Kretingos r. esančių 1-6 m. amžiaus vaikų, t.y. kad 40 proc. vaikų nelankė ikimokyklinio ugdymo. Pagrindinė nelankymo priežastis išvykimas iš šalies, t.y. 2014 -2015 m. 197 vaikai buvo išvykę, o likusi dalis – 6 vaikai nelankė dėl socialinių, psichologinių ar kitų priežasčių. Užimtumas reikalingas vaikams, kurie yra likę Kretingos m., tačiau nelanko ikimokyklinio ugdymo įstaigų.
	6. Trūksta laisvalaikio, aktyvaus poilsio paslaugų	7	Trūksta iniciatorių, kurie pasiūlytų laisvalaikio užimtumo formas ir pakviestų Kretingos miesto bendruomenę aktyviai sudalyvauti. Pvz., neseniai „Apskritasis stalas“ inicijavo ledo ant Pranciškonų gimnazijos tvenkinio nuvalymą, apšvietimą ir muziką, kas sulaukė didelio čiuožėjų būrio; „Atžalynas“ vasarą organizuoja „Boružių pievą“, kuri sulaukia didelio jaunų šeimų dėmesio, ir pan. Tačiau čia tik pavienės idėjos, kurių turėtų būti daugiau. Iniciatyvos galėtų imtis ne tik nevyriausybės organizacijos, bet ir savivaldybės sporto ir kultūros skyriai bei biudžetinės organizacijos.
	7. Kretingos rajone didėjo specialių poreikių turinčių mokinių dalis nuo bendro mokinių skaičiaus. 2011-2012 m. šis rodiklis buvo didesnis nei Lietuvoje	9	Švietimo pagalbos gavėjų skaičius: 2013 m. – logopedo pagalba suteikta - 11,3 proc. mokinių, spec. pedagogo – 4.9 proc., mokytojo padėjėjo -1,6 proc. 2014 m. logopedo pagalba suteikta -11,7 proc. mokinių, spec. pedagogo – 5 proc., mokytojo padėjėjo -1,8 proc. 2015 m. logopedo pagalba suteikta -12,5 proc. mokinių, spec. pedagogo – 4.9 proc., mokytojo padėjėjo -1,8 proc.
	8. Aukštas mirtingumas nuo širdies ir kraujagyslių ligų	4	2013 m. 100-ai tūkst. gyventojų mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų buvo 706,1. Tai yra pagrindinė mirtingumo priežastis. 2013 m. nuo šių ligų mirė 285 žmonės, kas sudarė 57,1 proc. visų mirusiųjų. Iš jų – 156 moterys (66,4 proc. visų mirusių moterų), 129 vyrai (48,9 proc. visų mirusių vyrų).
	9. Žemas jaunimo socialinis, verslumo, pilietinis ir politinis aktyvumas	3	Jaunimo papildomo ugdymo (pilietiškumas, verslumas, aktyvumas ir t.t.) politika vykdoma tik per projektinę veiklą, todėl nėra užtikrinamas veiklų ilgalaikiškumas, finansavimas.
	10. Nevykdomas darbas su „gatvės“ jaunimu, nėra nė vieno jaunimo darbuotojo	10	Statistikos departamento duomenimis nepilnamečių, įtariamų padarius nusikaltamas veikas, skaičius Klaipėdos r. (30), Kretingos r. (24) ir Plungės r. (32) savivaldybėse buvo didžiausias. Nepilnamečių, įtariamų padarius nusikalstamas veikas, palyginti su ištirtomis (14–17 metų amžiaus vaikų),

	Aprašymas	Reitingas ¹	Aktualumo pagrindimas
			nustatyta, kad 2014 m. Kretingos r. savivaldybė turėjo didžiausią ištirtų nepilnamečių padarytų nusikalstamų veikų procentą, t.y. 8 proc. nuo visų ištirtų veikų (šalies vidurkis buvo 7 proc.).
Grėsmės	1. Bendruomenė sensta, t.y. mažėja gimstamumas, moksleivių, daug išvykstančio jaunimo ir t.t.	1	Kretingos rajono savivaldybės administracijos duomenimis mirusiųjų skaičius Kretingos m. nuo 2008 m. viršija gimusiųjų skaičių. Didžiausias neigiamas natūralios kaitos pokytis 2013-2014 m. laikotarpyje (2013 m.: -122, 2014 m.: -91). 2014 m. Kretingos r. neto migracija buvo viena iš neigiamiausia tarp trijų savivaldybių, t. y. Plungės r. (-8), Skuodo r. (-15,4), Kretingos r. (-6,8). Per 2008-2015 m. pensinio amžiaus skaičius pakito labiausiai, t.y. išaugo per 2,4 procentinio punkto (nuo 15,9 proc. iki 18,3 proc.).

Lentelė 4. Kretingos miesto socialinių paslaugų ir sveikatos srities SSGG

	Aprašymas	Reitingas ²	Aktualumo pagrindimas
Stiprybės	1. Išvystyta sveikatinimo paslaugų infrastruktūra	5	Kretingos mieste vykdomos nacionalinės įvairių ligų profilaktikos programos ir organizuojamas su tuo susijusių paslaugų teikimas. Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras įvairius sveikatos mokymo ir ugdymo renginius, bendruomenės švietimą sveikatinimo klausimais, sveikatos žinių sklaidimą bendruomenėje, lėtinių neinfekcinių ligų ir traumų profilaktiką, užkrečiamųjų ligų profilaktiką. Kretingos sporto mokykla vykdo neformalųjį vaikų švietimą su įvairiomis sporto šakomis susijusiose srityse. Be to, Kretingos mieste yra 35 įvairias sporto šakas atstovaujantys sporto klubai. Įvairias su sveikatinimu susijusias veiklas, skirtas įvairaus amžiaus asmenims, organizuoja ir nevyriausybinės organizacijos, įgyvendindamos projektus.
	2. Išplėtotas senjorų užimtumas, t.y. aktyvi visuomeninė veikla	2	„Bočiai“ vienija didžiąją dalį aktyvių Kretingos miesto senjorų ir organizuoja jų užimtumą. Jie organizuoja pažintines keliones po Lietuvą ir į užsienio šalis, turi liaudiškų šokių grupę, mišrų ansamblį, rengia įvairaus pobūdžio vakarones ir šventes. „Trijų mūzų blyksniai“ vienija neįgaliuosius, tarp kurių yra ir senjorų, poezijos ir kitų menų mėgėjų.

² Rausvai pažymėtos pirmos trys vietos pagal svarbą (sureitinguotos)

	Aprašymas	Reitingas ²	Aktualumo pagrindimas
	3. Išvystyta socialinių paslaugų infrastruktūra	1	Kretingoje teikiamos socialinės paslaugos: Socialinių paslaugų centras: pagyvenusiems vienišiams žmonėms – lankomoji priežiūra į namus, sunkiai besiverčiančioms ir asocialioms šeimoms – lankomoji priežiūra ir pagalba į namus, jų vaikams teikiamas savaitinis apgyvendinimas, veikia vaikų namų grupė, pagyvenusiems senjorams teikiamos dienos socialinės globos paslaugos, kuriose jie praleidžia dieną turėdami užsiėmimus bei gaudami maitinimą, krizių centras smurtą ar kitas negandas patyrusioms moterims. Dienos veiklos centras: dienos socialinės globos ir trumpalaikės socialinės globos paslaugos proto, psichinę (lengvą) ir fizinę negalią turintiems asmenims nuo 18 metų. Psichikos sveikatos centras: dienos socialinės globos paslaugos psichinę (vidutinę ir sunkią) negalią turintiems žmonėms. Šv. Antano dienos centras: socialinės popietinės užimtumo veiklos asocialių šeimų vaikams. Pranciškonų vienuolynas; „Rūpestėlių“ valgykla, teikianti nemokamą maitinimą sunkiai besiverčiantiems ir stokojantiems. Motinos Teresės seserys: prieglobstis ir pagalba iki 6 mėn. benamiams. Padvarių globos namai: ilgalaikė globa senyvo ir psichinę negalią turintiems žmonėms. Socialinių paslaugų ir sveikatos skyrius: informavimas, konsultavimas, paslaugų skyrimas, intervencinės pagalbos dalijimas, maisto daiktų dalijimas. M.Tiškevičiūtės vaikų ugdymo centras ir mokykla: sukurta grupė proto ir psichinę bei fizinę negalią turintiems vaikams iki 18 arba 22 metų, priklausomai nuo švietimo ministerijos finansuojamo negalios krepšelio.
	4. Paruošta neįgaliojo asmens darbo vietoje asistentė (asmuo padedantis neįgaliajam įvaldyti, aiškiai suprasti darbo procesą)	6	2006 m. įgytas ES darbo asistento neįgaliesiems diplomą išklusius mokymo kursą „The role of the jobcoach“, kuris leidžia specialistui dirbti su neįgaliaisiais darbo vietoje. Asmuo padeda neįgaliajam įvaldyti darbo procesą, jo suprantama kalba paaiškina, ko iš jo norima, koks yra tikslas ir kokio rezultato laukiama. Asistentas yra atsakingas už neįgaliojo motyvavimą ir planuojamo atlikti darbo kokybę. Toks asistentas Kretingos mieste yra vienas.
	5. Mieste yra daug sportuojančių, aktyvų gyvenimo būdą propaguojančių gyventojų	7	Statistikos departamento duomenimis Kretingos m. nuo 2007 m. sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius nuolat augo, t.y. iki 2014 m. dalyvių skaičius padidėjo daugiau nei dvigubai, t.y. nuo 3824 iki 8367 dalyvių. Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičiaus augimą labai nulėmė išaugęs sveikatingumo renginių dalyvių skaičius, t.y. nuo 2007 m. 270 iki 2014 m. 631 dalyvių. Tai rodo Kretingos miesto gyventojų besiformuojantį sveikos gyvensenos požiūrį. Palyginus su

	Aprašymas	Reitingas ²	Aktualumo pagrindimas
			lyginamosiomis savivaldybėmis 2013 m. Kretingos r. savivaldybė turi didžiausią sportuojančių gyventojų skaičių (2966), iš kurių net 1210 yra Kretingos miesto gyventojai.
	6. Palanki aplinka kurtis socialinių bei būtinausių paslaugų verslui	8	Šiai dienai senjorų, neįgaliųjų ir ikimokyklinio amžiaus vaikų slaugos ir priežiūros namuose paslaugos teikiamos pavienių asmenų nelegaliai. Paprastai šias paslaugas teikia pensijinio arba priešpensijinio amžiaus darbingi asmenys, kurie neturi kitų pajamų šaltinių. Todėl tai galėtų būti puiki terpė bendruomeniniam verslui.
	7. Socialinių pašalpų išlaidos vienam gyventojui yra mažos	3	2015 m. Kretingos r. savivaldybės administracijos duomenimis Kretingos mieste socialinių pašalpų išlaidos vienam gyventojui sudaro 6,93 Eur.
	8. Kretingos r. ir mieste mažėja socialinės rizikos šeimų ir jose augančių vaikų skaičius	4	Remiantis statistikos departamento duomenimis pažymėtina, kad rajonuose santykinis rizikingose šeimose augančių vaikų skaičius yra didesnis nei miestų savivaldybėse, pavyzdžiui, Kretingos rajone – 52 socialinės rizikos šeimos ir jose augantys 99 vaikai, o Kretingos mieste – 39 šeimos ir 72 vaikai. Tačiau palyginus su Palangos m. savivaldybe (27 socialinės rizikos šeimos ir 42 jose augantys vaikai) socialinės rizikos šeimų problematika Kretingos mieste didesnė. Kretingos mieste nuo 2008 m. iki 2014 m. sumažėjo 10 socialinės rizikos šeimų (nuo 49 iki 39), o vaikų skaičius šiose šeimose nuo 92 vaikų iki 72.
Galimybės	1. Teikti mokamas paslaugas senjorams, kurių vaikai užsienyje	3	Šiai dienai senjorų, neįgaliųjų ir ikimokyklinio amžiaus vaikų slaugos ir priežiūros namuose paslaugos teikiamos pavienių asmenų nelegaliai. Paprastai šias paslaugas teikia pensijinio arba priešpensijinio amžiaus darbingi asmenys, kurie neturi kitų pajamų šaltinių. Todėl tai galėtų būti puiki terpė bendruomeniniam verslui.
	2. Bočių namų koncepcijos įgyvendinimas	2	„Bočiai“ yra numatę patalpas, kuriose galėtų būti vykdomos planuojamos veiklos, skirtos turiningai praleisti laisvalaikį, užsiimti įvairia kūryba, sveikatos palaikymu, įkurti atvirą kavinukę, turėti držą su šiltnamiu ir pan. „Bočiai“ planuoja bendradarbiauti su Kretingos miesto neįgaliųjų organizacijomis.
	3. Neįgaliųjų įdarbinimas su asistentu	5	Neįgalių darbingo amžiaus žmonių skaičius didėja, t.y. vien jau Darbo biržoje Kretingos m. 2015 m. įregistruota 112 neįgalių bedarbių, t.y. 33 proc. daugiau nei 2014 m. (84 asmenys).
	4. Verslo sektoriaus soc. atsakomybės ugdymas	4	Kretingos mieste veikia tik viena socialinė įmonė. Reikia sukurti neįgaliųjų darbo grupę Kretingos m., kurioje dalyvautų NVO „Kretingos viltis“.

	Aprašymas	Reitingas ²	Aktualumo pagrindimas
			biudžetinė įstaiga Dienos veiklos centras atrinkdami neįgaliuosius ir koordinuodami darbo grupės veiklą, darbo birža – valstybinis sektorius, siūstų dirbti turimus registruotus neįgaliuosius, rajono verslo srities įmonės patikėtų darbo grupei atlikti nesudėtingus darbus, tam tikrus kiekius iki tam tikro sutarto laikotarpio. Verslo sektoriaus suinteresuotumo skatinimas - tai socialinės atsakomybės ugdymas pasitikėti ir įsitikinti, kad pasaulio ir ES šalių praktika yra teigiama, tik reikia išdrįsti ir nesibaiminti.
	5.Vaikų priežiūros įstaigų darbas laisvu ar mobilesniu darbo grafiku	6	2013-2014 m. Kretingos mieste dirbo dvi lopšelio grupės po 12 val., 2 darželio grupės po 12 val. ir 2 darželio grupės po 13,5 val. 2015-2016 m. 1 lopšelio grupė po 12 val., 5 darželio grupės po 12 val. Daug tėvų dirba ne Kretingos m., t.y. Klaipėdos r., Palangos m. ir pan., dirba pamaininį darbą, arba tik kelias valandas per dieną, todėl vaiko pasiėmimo galimybės iš darželio laiku yra sudėtingos arba vaiko palikimas darželyje tik kelias valandas negalimas (nėra lankstumo).
	6.NVO įtraukimas į socialinių paslaugų teikimą, šio sektoriaus vaidmens didinimas socialinių paslaugų teikimo srityje	1	2015 m. iš viso veikia 22 NVO, o socialinėje srityje -10.
	7. Socialinių paslaugų vystymas	7	Kretingos mieste nėra savarankiško gyvenimo namų, skirtų senjorams ir neįgaliesiems. Taip pat neteikiamos ilgalaikės socialinės globos paslaugos nei senjorams, nei neįgaliesiems. Tą patį galima pasakyti ir apie pavadavimą, kai senjorus ar neįgaliuosius slaugančius artimuosius kelioms valandoms pavaduoja socialiniai darbuotojai ar slaugytojai. Kretingos savivaldybės socialinių paslaugų ir sveikatos skyriaus vedėja teigia, kad Kretingos rajone teikiamos visos socialinių paslaugų kataloge išvardytos paslaugos, tačiau iš tikrųjų minėtų paslaugų Kretingoje nėra, o senjorus ir neįgaliuosius atstovaujanti nevyriausybinių organizacijų teigia, kad poreikis tokioms paslaugoms yra.
Silpnybės	1.Nedidelis 50-65 m. asmenų užimtumas darbo rinkoje	3	Kretingos Darbo biržos duomenimis 2015 m. nuo 50-65 m. nedarbingų skaičius sudarė 23 proc. visų bedarbių, kai tuo tarpu 2013 m. ir 2014 m. jis buvo 20 proc.
	2.Nepalankus vaikų priežiūros įstaigų darbo grafikas	10	2013-2014 m. Kretingos mieste dirbo dvi lopšelio grupės po 12 val., 2 darželio grupės po 12 val. ir 2 darželio grupės po 13,5 val. 2015-2016 m. 1 lopšelio grupė po 12 val., 5 darželio grupės po 12 val.; 2013 m. ikimokyklinio ugdymo poreikis tenkinamas 91 procentu, 2014 m. – 92

	Aprašymas	Reitingas ²	Aktualumo pagrindimas
			<p>proc., 2015 m. – 92 proc. Trūksta vietų beveik visuose Kretingos miesto lopšelio ir darželio grupėse, išskyrus M.Tiškevičiūtės mokyklą.</p> <p>Daug tėvų dirba ne Kretingos m., t.y. Klaipėdos r., Palangos m. ir pan., dirba pamaininį darbą, arba tik kelias valandas per diena, todėl vaiko pasiėmimo galimybės iš darželio laiku yra sudėtingos arba vaiko palikimas darželyje tik kelias valandas negalimas (nėra lankstumo).</p>
	3.Neteikiama trumpalaikė vaikų priežiūros paslauga	9	Nėra nei vienos ugdymo įstaigos Kretingos m., kuri teiktų trumpalaikę vaikų priežiūros paslaugą, t.y. būtų sudaryta grupė, kuri priimtu vaikus 2-3 valandoms, pusdieniui ir pan. pagal poreikį.
	4.Nėra neįgaliųjų verslumo grupių	1	Nėra nei vienos neįgaliųjų verslumo grupės Kretingos m., t.y. įdarbinimas pagal negalias, kai vidutinę negalią (proto, psichinę, fizinę) turintis asmuo galėtų dalyvauti darbo rinkoje, sukuriant šią darbo grupę, kaip teikiamų socialinių paslaugų neįgaliesiems vieną iš galimybių.
	5.Nėra neįgaliųjų savarankiško gyvenimo namų	2	Nėra neįgaliųjų savarankiško gyvenimo namų Kretingos m. Jauno ir vidutinio amžiaus neįgalieji, turintys proto, psichinę arba fizinę negalias, netekus artimųjų ar globėjų lieka be artimųjų. Globos namai, tokiems asmenims, kurie yra su proto negalia arba fizine bei lengva psichine negalia, yra netinkami dėl jų negalios pobūdžio. Šie asmenys gali gyventi socialinį gyvenimą, gyvendami gyvenimo namuose dalyvauti darbo rinkoje, lankyti dienos centrus, ugdytis ir palaikyti savo įgūdžius neprarandant orumo. Apgyvendinimas globos namuose stigmatizuoja šiuos neįgaliuosius. ES šalyse ir dalyje Lietuvos miestų yra teikiamos gyvenimo paslaugos bei veikia neįgaliųjų darbo grupės.
	6.Trūksta senjorų priežiūros namuose paslaugų, t.y. artimo žmogaus pavadavimas esant poreikiui ir pan.	7	Kretingos mieste nėra savarankiško gyvenimo namų, skirtų senjorams ir neįgaliesiems. Taip pat neteikiamos ilgalaikės socialinės globos paslaugos nei senjorams, nei neįgaliesiems. Tą patį galima pasakyti ir apie pavadavimą, kai senjorus ar neįgaliuosius slaugančius artimuosius kelioms valandoms pavaduoja socialiniai darbuotojai ar slaugytojai. Kretingos savivaldybės socialinių paslaugų ir sveikatos skyriaus vedėja teigia, kad Kretingos rajone teikiamos visos socialinių paslaugų kataloge išvardytos paslaugos, tačiau iš tikrųjų minėtų paslaugų Kretingoje nėra, o senjorus ir neįgaliuosius atstovaujančios nevyriausybinių organizacijų teigia, kad poreikis tokioms paslaugoms yra.“Vilties” duomenimis neįgaliųjų, kuriems reikalingos minėtos paslaugos Kretingos mieste, yra 10-12 asmenų. Panašus skaičius galėtų būti ir senjorų.

	Aprašymas	Reitingas ²	Aktualumo pagrindimas
	7. Didelė neįgaliųjų socialinė atskirtis, didelis šios tikslinės grupės nedarbas	5	Neįgaliųjų darbingo amžiaus žmonių skaičius didėja, t.y. vien jau Darbo biržoje Kretingos m. 2015 m. įregistruota 112 neįgaliųjų bedarbių, t.y. 33 proc. daugiau nei 2014 m. (84 asmenys).
	8. Nėra neįgaliųjų vaikų (iki 17 metų) trumpalaikės globos namų	6	Remiantis sutrikusio intelekto žmonių globos bendrijos "Kretingos viltis" ir biudžetinės įstaigos Dienos veiklos centras duomenimis 2015 m. Kretingos m. buvo 9 neįgalūs vaikai.
	9. Miestui būdinga senėjimo tendencija (mažėja 0-15 metų, darbingo amžiaus gyventojų dalis)	4	Statistikos departamento duomenimis per 2008-2015 m. labiausiai sumažėjo darbingo amžiaus gyventojų skaičius per 2 procentinius punktus, t.y. nuo 68 proc. iki 66 proc.; vaikų nuo 0-16 metų amžiaus skaičius sumažėjo 0,5 procentinio punkto, t.y. nuo 16,1 proc. iki 15,6 proc.; pensinio amžiaus skaičius pakito labiausiai, t.y. išaugo per 2,4 procentinio punkto (nuo 15,9 proc. iki 18,3 proc.). Demografinės senatvės koeficientas (pagyvenusių (60 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus) Kretingos m. nuolat augo, t.y. 2008 m. buvo 99 pagyvenę asmenys, tenkantys 100-ai vaikų, o 2015 m. – 118.
	10. Didelis socialinio būsto poreikis	8	Kretingos mieste socialinio būsto poreikis kasmet auga: 2007 m. sąrašuose socialiniam būstui nuomoti buvo įrašytos 197 šeimos, iki 2014 m. šis skaičius išaugo trečdaliu – iki 302 šeimų, iš kurių tik 8 šeimos gavo socialinį būstą.
Grėsmės	1. Vieniši senjorai, kurių vaikai gyvena užsienyje, todėl jų priežiūra tenka valstybei/ Savivaldybei	2	2014 m. Kretingos r. neto migracija buvo viena iš neigiamiausia tarp trijų savivaldybių, t. y. Plungės r. (-8), Skuodo r. (-15,4), Kretingos r. (-6,8). To mažėja vartotojų bazė, teritorijos ekonominis aktyvumas, sunkiau išlaikyti ir gerinti gyvenimo lygį, užtikrinti užimtumą ir pajamas, daugėja socialinių problemų; be to, didėja infrastruktūros išlaikymo kaštai (pvz.: komunalinės paslaugos), sunkiau užtikrinti viešųjų paslaugų prieinamumą ir patogumą (pvz.: viešasis transportas, švietimas).
	2. Socialinis neįgaliųjų regresas	1	Šiandien neįgalūs asmenys, sulaukę 18 arba 22 m. amžiaus tampa Dienos veiklos centro klientais, kiti lieka namuose, nes taip nusprendžia jų tėvai ir globėjai, kiti baigia specializuotas profesinio lavinimo mokyklas ir ateina į darbo biržą. Dienos veiklos centre neįgalieji yra nuo 0 proc. iki 40 proc. vienoje įstaigoje. Jų negalios ir pajėgumai skirtingi. Dalis jaunuolių yra galinčių dalyvauti darbo rinkoje atliekant nesudėtingus, kruopštumo reikalaujančius, manufaktūrinius darbus. Darbo biržoje taip pat yra

	Aprašymas	Reitingas ²	Aktualumo pagrindimas
			nemažai neįgalus jaunimo, kuris gali dalyvauti darbo rinkoje, tačiau neranda sau darbo vietos dėl visuomenės ir darbdavių susiformavusio neigiamo požiūrio. Namuose esantys neįgalieji taipogi gali save realizuoti išnaudodami savo galimybes, tačiau situacija ta pati – požiūrio ir nusistatymų klausimo sprendimas. Tokia situacija veda į socialinį nusivylimą, beviltiškumo jausmą, savivertės sumenkinimą. Vidutinę negalią turinčių žmonių potencialią reikia ugdyti, skatinti, lavinti, o ne žlugdyti, stengiantis juos padaryti daugiau neįgaliais nei jie yra. Neįgalieji, galintys dalyvauti darbo rinkoje, kas šiuo metu Dienos veiklos centre minimaliai daroma – vykdomi pavieniai meno dirbinių užsakymai ne tik iš privačių asmenų, bet ir juridinių. Socialinė sistema turi būti pritaikyta įvairiems neįgalųjų poreikiams ir galimybėms, kad asmuo nejaustų diskriminacijos vien todėl, kad jis nori dirbti ir užsidirbti, nori būti kiek galima pilnavertiškesniu asmeniu. Šiandien Kretingoje neįgalųjų įdarbinimui ir įsidarbinimui galimybių praktiškai nėra.
	3.Potencialiai didelis soc. paramos gavėjų skaičius, t.y. sudarius galimybes neįgaliesiems įsidarbinti, soc. paramos gavėjų skaičius turėtų mažėti	3	Remiantis Statistikos departamento duomenimis, lyginant su kitomis savivaldybėmis (įvertinant miesto apibrėžties kriterijų) 2014 m. Kretingos m. pasižymi pakankamai dideliu socialinių pašalpų gavėjų skaičiumi (1391 asmuo), kai tuo tarpu Palangos m. turėjo 394 asmenis. Kretingos m. padėtis vertinant šį rodiklį atitinka Skuodo r. savivaldybę.

Lentelė 5. Kretingos miesto ekonomikos ir užimtumo srities SSGG

	Aprašymas	Reitingas ³	Aktualumo pagrindimas
Stiprybės	1.Aplink esantys miestai ir galimybė dirbti juose, didina gyventojų užimtumą	2	Kretingos miestas įsikūręs palankioje geografinėje padėtyje, t.y. šalia vieno iš didžiausių šalies miestų Klaipėdos ir kurortų Palangos bei Neringos.
	2.Pravažiuojamas miestas	1	Per Kretingos miestą eina regioniniai keliai Klaipėda-Palanga-Kretinga-Šiauliai.
	3.Mažas jaunimo nedarbas	4	Darbo biržos duomenimis 2014 m. jaunimo nedarbas sudarė 3 proc. nuo visų darbingo amžiaus gyventojų, t.y. 2,3 proc. mažiau nei 2013 m. (5,3 proc.)

³ Rausvai pažymėtos pirmos trys vietos pagal svarbą (sureitinguotos)

	Aprašymas	Reitingas ³	Aktualumo pagrindimas
	4.Miestas palankus kurtis bendruomeniniam verslui	3	Kretingos mieste yra stiprių nevyriausybinų organizacijų, kurios galėtų inicijuoti bendruomeninių verslų kūrimą, pvz., „Bočių“ namų idėja.
Galimybės	1.Įkurti verslo atstovus vienijančią organizaciją	1	2004-2008 m. Kretingos mieste veikė Kretingos verslo informacijos centras, kuris buvo pradėjęs vienyti Kretingos rajono verslo įmones, rinkti aktualią informaciją, kurti bendradarbiavimo tinklus. Tačiau 2008 m. uždarius centrą minėta veikla nutrūko ir nuo to laiko nėra jokios organizacijos ar atsakingo specialisto, kaupiančio informaciją ar vienijančio verslo įmones.
	2.Paruošti jaunimą įsidarbinimui (sezoniniam ir ilgalaikiui darbiui)	5	Kretingos verslo įmones vienijanti organizacija galėtų turėti duomenų banką su išsamiu įmonės veiklos aprašymu, kuriuo dalytųsi su mokyklose dirbančiais profesinio orientavimo specialistais. Jaunuoliai, norintys dirbti sezono metu arba nuolat, prieš kreipdamiesi į potencialų darbdavį, galėtų susipažinti su įmonės veikla ir tikslingiau bei atsakingiau rinktis potencialią darbo vietą.
	3.Skatinti gyventojų verslumą	2	Kadangi nėra verslo įmones vienijančios ir verslo klausimais konsultuojančios organizacijos Kretingos mieste, tai nevyksta ir gyventojų švietimas šioje srityje. Stipriai motyvuoti asmenys savarankiškai susiranda jiems reikalinga informaciją internete. Tačiau tie, kurie turi idėjų, bet nėra pakankamai stipriai motyvuoti, neturi kas juos paskatintų imtis iniciatyvos ir pradėti verslą.
	4.Socialinių verslų įsikūrimo skatinimas	4	Kretingos mieste veikia tik viena socialinė įmonė.
	5.Verslo sektoriaus socialinės atsakomybės ugdymas	3	Kretingos rajone yra buvę projektų, kuriuos vykdė įvairios organizacijos, skirtų parengti įvairias socialinę atskirtį patiriančias žmonių grupes integruotis į darbo rinką. Tačiau verslo įmonių vadovų į tokius projektus pritraukti paprastai nepavyksta, todėl jie vis dar nesuvokia galimos naudos priimant į darbą socialinę atskirtį patiriančius asmenis. Todėl būtina šviesti ne tik potencialius darbuotojus, bet ir darbdavius.)
	6.Vietos valdžios ir verslo atstovų dialogas, sprendžiant rajonui aktualias užimtumo, saugumo, verslumo ir pan. klausimus	6	Kadangi nėra verslo įmones vienijančios organizacijos, dialogas vyksta tarp pavienių verslo įmonių atstovų ir savivaldybės.
Silpnybės	1.Mažai investicijų (ypač privačių)	5	Kretingos r. savivaldybėje materialinės investicijos 2014 m. buvo vienos iš mažiausių, t.y. 995 Eur/gyv. (išskyrus Skuodo r. savivaldybę (245 Eur/gyv.). 2013 m. Kretingos r. savivaldybė buvo trejetuke lyginamų savivaldybių,

	Aprašymas	Reitingas ³	Aktualumo pagrindimas
			kuriuos užėmė žemiausias vietas pagal TUI, tenkančias vienam gyventojui, t.y. Skuodo r. (128 Eur/gyv.), Plungės r. (101 Eur/gyv.) ir Kretingos r. (203 Eur/gyv.) savivaldybės.
	2.Mažesnė ES fondų investicijų apimtis, nes miestas nepatenka į tikslinių teritorijų sąrašą (jame esantys miestai (nuo 6 iki 100 tūkst. gyv.), gali tikėtis ES paramos prioriteto tvarka)	7	Kretingos miestas nėra tikslinė teritorija.
	3.Žemas nedarbas, tačiau trūksta vidurinės grandies kvalifikuotų, turinčių patirties specialistų (darbo jėgos nutekėjimas į kaimynines savivaldybes: Palangos, Klaipėdos miestas)	1	
	4.Didelis neįgalųjų ar asmenų, kuriems nustatytas dalinis darbingumas nedarbas	3	Klaipėdos teritorinės darbo biržos Kretingos skyriaus duomenis nuo 2014 m. iki 2015 m. pastebimas išaugęs neįgalųjų skaičius darbo biržoje, t.y. 25 proc. daugiau įregistruotų neįgalųjų per metus, iš kurių 31 asmuo turi iki 40 proc. darbingumo.
	5.Žemas verslumo lygis	6	Statistikos departamento duomenimis Kretingos r. savivaldybės verslumo lygis (21,1 veikiančios įmonės 1000 gyventojų) išlieka vienas iš mažiausių analizuojamų savivaldybių trejetuke, t.y. Skuodo r. (13,7 veikiančios įmonės 1000 gyventojų), Plungės r. (20,9 veikiančios įmonės 1000 gyventojų) ir Kretingos r. savivaldybėse.
	6.Trūksta informacijos apie veikiančias įmones Kretingos mieste	2	Nėra vienoje vietoje susitemintos informacijos apie Kretingos mieste veikiančias ar besikuriančias įmones.
	7.Nėra regiono, miesto verslininkus vienijančios organizacijos, asociacijos	10	2004-2008 m. Kretingos mieste veikė Kretingos verslo informacijos centras, kuris buvo pradėjęs vienyti Kretingos rajono verslo įmones, rinkti aktualią informaciją, kurti bendradarbiavimo tinklus. Tačiau 2008 m. uždarius centrą minėta veikla nutrūko ir nuo to laiko nėra jokios organizacijos ar atsakingo specialisto, kaupiančio informaciją ar vienijančio verslo įmones.
	8.Trūksta užimtumo veiklų, esant blogoms oro sąlygoms "Blogo oro" užimtumo produkto trūkumas	12	Esant blogam orui Kretingos m. galima aplankyti šiuos pagrindinius kultūrinius ir religinius objektus: muziejus, biblioteka, bažnyčia, Žiemos sodas, veikia kelios kavinės/restoranai. Sportinio, meninio ar kito užimtumo esant blogoms oro sąlygoms Kretingos m. nėra.
	9.Sezoninio darbo problemai spręsti, neišnaudojama galimybė įdarbinti vyresniųjų klasių moksleivius	8	Remiantis Darbo biržos duomenimis didžiausias nedarbas Kretingos m. būna sausio mėn pabaigoje, vasario mėn. ir kovo mėn. pradžioje. Viena iš prielaidų, siekiant padidinti Kretingos m. kaip gyvenamosios vietos patrauklumą bei išlaikyti jauną kvalifikuotą darbo jėgą, yra situacijos darbo rinkoje gerinimas per verslo sektoriaus plėtros, smulkaus ir

	Aprašymas	Reitingas ³	Aktualumo pagrindimas
			vidutinio verslo ir verslumo gerinimo iniciatyvas.
	10.Vienas žemiausių regione neto atlyginimas (403 eurai).	4	Statistikos departamento duomenimis 2014 m. Kretingos r. savivaldybėje neto darbo užmokestis buvo vienas iš mažiausių lyginant su kitomis savivaldybėmis (403 Eur/mėn.), išskyrus Palangos m. – 397 Eur/mėn. Šis rodiklis ženkliai žemesnis ir už Lietuvos vidurkį (527 euro).
	11.Mieste nesikuria naujos, geriau apmokamos darbo vietos	11	
	12.Pastaruosius metus (nuo 2008 iki 2015 m.) mažėjantis gyventojų skaičius, gresiantis darbo jėgos trūkumas	9	Statistikos departamento duomenimis 2015 m. Kretingos m. gyvena 18,8 tūkst. gyventojų, t.y. 2 tūkst. gyventojų mažiau nei 2008 m. Darbingo amžiaus gyventojų grupėje analizuojamu laikotarpiu (2008-2015 m.) buvo ženklus sumažėjimas 25-45 metų amžiaus ir 18-25 metų amžiaus gyventojų grupėse, t.y. 25-45 m. amžiaus grupėje –1140 gyventojų, o 18-25 metų amžiaus grupėje - -437.
Grėsmės	1.Tapti miegamuoju miestu	1	
	2.Nuo 2008 m. mažėjantis gyventojų skaičius, gresiantis darbo jėgos trūkumas	5	Statistikos departamento duomenimis 2015 m. Kretingos m. gyvena 18,8 tūkst. gyventojų, t.y. 2 tūkst. gyventojų mažiau nei 2008 m. Darbingo amžiaus gyventojų grupėje analizuojamu laikotarpiu (2008-2015 m.) buvo ženklus sumažėjimas 25-45 metų amžiaus ir 18-25 metų amžiaus gyventojų grupėse, t.y. 25-45 m. amžiaus grupėje –1140 gyventojų, o 18-25 metų amžiaus grupėje - -437.
	3.Gyventojų baimė kurti naujus, inovatyvius verslus	6	Kretingos mieste inovatyvių verslų nėra.
	4.Bendradarbiavimo tarp miesto ir rajono stoka	7	Projektų, kurie rodytų akivaizdų bendradarbiavimą tarp miesto ir kaimo, neturime. Įgyvendinant Kretingos rajono vietos plėtros strategiją, daugumoje projektų partneriai buvo savivaldybė ir kaimų bendruomenės, bet tik todėl, kad projektų metu tvarkomi objektai priklausė savivaldybei, kuri be to dar dengė savo įnašą dalį. Paprastai bendradarbiavimas tarp organizacijų vyksta atsižvelgiant į veiklos sritis, o ne registracijos vietą.
	5.Klaipėdos, Palangos miestų sukuriama konkurencinė aplinka dėl investicijų, kvalifikuotos darbo jėgos pritraukimo	3	Statistikos departamento duomenimis 2014 m. didžiausia materialinių investicijų dalimi vienam gyventojui išsiskyrė Klaipėdos r. savivaldybė (4046 Eur/gyv.), kuri 2013 m. pralenkė net šalies vidurkį (1908 Eur/gyv.).

	Aprašymas	Reitingas ³	Aktualumo pagrindimas
			Tiesioginių užsienių investicijų augimas tiek Palangos m. (1863 Eur/gyv.), tiek Klaipėdos r. (4566 Eur/gyv.) savivaldybėse siejamas su išvystyta pramone bei paslaugų sektoriumi ir vis aktyvesniu investuotojų pritraukimu į šiuos rajonus.
	6.Nepakankamas Kretingos rajono investicinis patrauklumas	4	Kretingos r. savivaldybėje materialinės investicijos 2014 m. buvo 995 Eur/gyv., o 2013 m. tiesioginės užsienio investicijos - 203 Eur/gyv.

3 VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR RODIKLIAI

3.1 Kretingos miesto vietos plėtros strategijos tikslai

VPS tikslas - **padidinti socialinę integraciją ir užimtumą Kretingos mieste, sutelkiant vietos valdžios, verslo ir bendruomenės atstovus.**

Nustatant VPS tikslą buvo įvertintos dvi tikslų alternatyvos:

1. Mažinti Kretingos miesto gyventojų socialinę atskirtį, skatinant bedarbių ir neaktyvių gyventojų užimtumą darbo rinkoje;
2. Paskatinti Kretingos mieste ekonomikos augimą, didinant bedarbių ir neaktyvių gyventojų užimtumą.

Lentelė 6. VPS tikslai ir jų alternatyvos

Nr.	Tikslai ir jų alternatyvos	Ryšys su teritorijos poreikiais ir galimybėmis	Ryšys su SSGG	Tikslo pasirinkimas
1.	Padidinti socialinę integraciją ir užimtumą Kretingos mieste, sutelkiant vietos valdžios, verslo ir bendruomenės atstovus	<p>Gyventojų pasiskirstymas pagal amžių rodo, kad darbingo amžiaus gyventojų grupėje analizuojamu laikotarpiu (2008-2015 m.) buvo ženklus sumažėjimas 25-45 metų amžiaus ir 18-25 metų amžiaus gyventojų grupėse, t.y. 25-45 m. amžiaus grupėje –1140 gyventojų, o 18-25 metų amžiaus grupėje - -437.</p> <p>Kretingos m. ryškiai išsiskiria sezoniškumas, t.y. pirmame einamų metų ketvirtyje (sausis, vasaris, kovas) Kretingos m. bedarbių skaičius padidėja: 2015 m. sausio (699), vasario (739), kovo (644) mėnesiais, o kitais mėnesiais bedarbių vidurkis į mėnesį siekia 560 bedarbių.</p> <p>2014 m. Kretingos r. savivaldybėje neto darbo užmokestis buvo vienas iš mažiausių lyginant su kitomis savivaldybėmis (403 Eur/mėn.), išskyrus Palangos m. – 397 Eur/mėn. Tuo tarpu Klaipėdos r. savivaldybėje vidutinis neto darbo užmokestis siekė 473 Eur/mėn., Plungės r. savivaldybėje – 433Eur/mėn., o šalies vidurkis – 527 Eur/mėn.</p> <p>Kretingos r. savivaldybės verslumo lygis (21,1 veikiančios įmonės 1000 gyventojų) išlieka vienas iš mažiausių analizuojamų savivaldybių trejetuke, t.y. Skuodo r. (13,7 veikiančios įmonės 1000 gyventojų), Plungės r. (20,9 veikiančios įmonės 1000 gyventojų) ir Kretingos r. savivaldybėse.</p> <p>Kretingos r. savivaldybė atrodo kaip subalansuoto verslo struktūros savivaldybė pagal panašų procentinį pasiskirstymą tarp pramoninės, prekybos ir paslaugų. Tuo tarpu paslaugų</p>	<p>Pasinaudojant „Kultūros, švietimo, sporto srities SSGG“ stiprybėmis Nr.1, Nr.2., Nr.3, Nr.4, Nr.5, Nr.8, „Socialinių paslaugų ir sveikatos srities SSGG“ stiprybėmis Nr.2, Nr.3, Nr.4, Nr.6, Nr.8, „Ekonomikos ir užimtumo srities SSGG“ stiprybėmis Nr.1, Nr.2, Nr.3, Nr.4 išnaudoti galimybes „Kultūros, švietimo, sporto srities SSGG“ Nr.1, Nr.2, Nr.3, Nr.4, „Socialinių paslaugų ir sveikatos srities SSGG“ Nr.1, Nr.2, Nr.3, Nr.4, Nr.5, Nr.6, Nr.7, „Ekonomikos ir užimtumo srities SSGG“ Nr.1, Nr.2, Nr.3, Nr.4 ir Nr.5.</p> <p>Bus išspręstos „Kultūros, švietimo, sporto srities SSGG“ silpnybės Nr.2, Nr.3, Nr.4, Nr.5, Nr.9, Nr.10, „Socialinių paslaugų ir sveikatos srities SSGG“ silpnybės Nr.1, Nr.2, Nr.3, Nr.4, Nr.5, Nr.6, Nr.7, Nr.8, Nr.9, Nr.10, „Ekonomikos ir užimtumo srities SSGG“ silpnybės Nr.3, Nr.4, Nr.5, Nr.6, Nr.9, Nr.10, Nr.12.</p> <p>Taip išvengsime „Kultūros, švietimo,</p>	<p>Šis tikslas buvo pasirinktas įvertinus tai, kad bus išspręsta numatyta tiek socialinės, ekonominės, demografinės aplinkos analizės, tiek SSGG problemos (silpnybės), išnaudojant Kretingos miesto jau turimas stipriąsias puses bei planuojamas galimybes. Taip pat bus įtrauktos visos numatytos VPS tikslinės grupės. Taip pat šiame tikslu įvardintas abipusis bendradarbiavimas, kuris labai svarbus vieningai sutarti ir siekti užsibrėžto tikslo.</p>

		<p>sektoriuje ženkliai pirmauja Palangos m. savivaldybė – 52 proc. darbo vietų. Kretingos miestas turi palankias sąlygas vystyti paslaugų sektoriaus plėtrą tiek teritoriniu atžvilgiu, tiek susisiekimo infrastruktūra (pravažiuojamas miestas į Palangą, Klaipėdą ir pan.)</p> <p>Kretingos miestas pasižymi nuolat augančiu soc. pašalpų gavėjų skaičiumi, kai šalies mastu šis rodiklis turi mažėjimo tendenciją. Kretingos miestas panašiai atitinka Skuodo r. ir Klaipėdos r. savivaldybės analizuojamus rodiklius.</p> <p>Per visą analizuojamą laikotarpį vaikų skaičius socialinės rizikos šeimose buvo beveik tris kartus didesnis nei jų skaičius šeimose globojamų (rūpinamų) bei vaikų globos įstaigose. Tiek Kretingos rajone, tiek mieste nėra šeimynų, kurios galėtų pasirūpinti globotiniais.</p> <p>Pažymėtina, kad rajonuose santykinis rizikingose šeimose augančių vaikų skaičius yra didesnis nei miestų savivaldybėse, pavyzdžiui, Kretingos rajone – 52 socialinės rizikos šeimos ir jose augantys 99 vaikai, o Kretingos mieste – 39 šeimos ir 72 vaikai. Tačiau palyginus su Palangos m. savivaldybe (27 socialinės rizikos šeimos ir 42 jose augantys vaikai) socialinės rizikos šeimų problematika Kretingos mieste didesnė.</p> <p>7 asmenys, turintys neįgalumą nuo 35 proc. iki 40 proc., t.y. tie, kurie turi mokymosi sutrikimų, galėtų puikiai atlikti nesudėtingus pavedamus darbus, kuriems reikalingas atidumas ir kruopštumas. 2015 m. duomenimis smurtas šeimoje ženkliai auga Kretingos mieste, t.y. 2012 m. -19, 2015 m. – 115 asmenys.</p> <p>Sportinis aktyvumas tiek Kretingos mieste, tiek rajone sparčiai auga, kuris labai stipriai nukreiptas į vaikus, jaunimą arba gyventojus iki 50 metų amžiaus.</p> <p>Pasigendama vyresnio amžiaus gyventojų sportinio užimtumo, t.y. 50+ amžiaus grupės asmenys, bei sportinių užsiėmimų, varžybų organizavimo neįgaliems asmenims.</p>	<p>sporto srities SSGG“ grėsmių Nr.1, “Socialinių paslaugų ir sveikatos srities SSGG” grėsmių Nr.1, Nr.2, Nr.3, “Ekonomikos ir užimtumo srities SSGG” grėsmių Nr.1, Nr.2, Nr.3, Nr.4, Nr.5.</p>	
--	--	--	---	--

<p><i>Alternatyvos Nr. 1</i> <i>Mažinti Kretingos miesto gyventojų socialinę atskirtį, skatinant bedarbių ir neaktyvių gyventojų užimtumą darbo rinkoje</i></p>	<p>Gyventojų pasiskirstymas pagal amžių rodo, kad darbingo amžiaus gyventojų grupėje analizuojamu laikotarpiu (2008-2015 m.) buvo ženklus sumažėjimas 25-45 metų amžiaus ir 18-25 metų amžiaus gyventojų grupėse, t.y. 25-45 m. amžiaus grupėje –1140 gyventojų, o 18-25 metų amžiaus grupėje - -437.</p> <p>Registruotų bedarbių skaičius Kretingos m. nuo 2010 m. nuolatos mažėjo, t.y. nuo 2,1 tūkst. iki 0,7 tūkst. bedarbių. Registruotų jaunimo bedarbių procentas lyginant su darbingo amžiaus gyventojais analogiškai taip pat mažėjo, t.y. nuo 2010 m. 10,3 proc. iki 2014 m. 3 proc.</p> <p>Kretingos miestas pasižymi nuolat augančiu soc. pašalpų gavėjų skaičiumi, kai šalies mastu šis rodiklis turi mažėjimo tendenciją. Kretingos miestas panašiai atitinka Skuodo r. ir Klaipėdos r. savivaldybės analizuojamus rodiklius.</p> <p>Per visą analizuojamą laikotarpį vaikų skaičius socialinės rizikos šeimose buvo beveik tris kartus didesnis nei jų skaičius šeimose globojamų (rūpinamų) bei vaikų globos įstaigose. Tiek Kretingos rajone, tiek mieste nėra šeimynų, kurios galėtų pasirūpinti globotiniais.</p> <p>Pažymėtina, kad rajonuose santykinis rizikingose šeimose augančių vaikų skaičius yra didesnis nei miestų savivaldybėse, pavyzdžiui, Kretingos rajone – 52 socialinės rizikos šeimos ir jose augantys 99 vaikai, o Kretingos mieste – 39 šeimos ir 72 vaikai. Tačiau palyginus su Palangos m. savivaldybe (27 socialinės rizikos šeimos ir 42 jose augantys vaikai) socialinės rizikos šeimų problematika Kretingos mieste didesnė.</p> <p>7 asmenys, turintys neįgalumą nuo 35 proc. iki 40 proc., t.y. tie, kurie turi mokymosi sutrikimų, galėtų puikiai atlikti nesudėtingus pavedamus darbus, kuriems reikalingas atidumas ir kruopštumas.</p>	<p>Pasinaudojant “Socialinių paslaugų ir sveikatos srities SSGG” stiprybėmis Nr.4, Nr.6, Nr.7, Nr.8, “Ekonomikos ir užimtumo srities SSGG” stiprybėmis Nr.1, Nr.2, Nr.3, Nr.4 išnaudoti galimybes „Kultūros, švietimo, sporto srities SSGG“ Nr.3, Nr.4, “Socialinių paslaugų ir sveikatos srities SSGG” Nr.1, Nr.2, Nr.3, Nr.4, Nr.5, Nr.6, Nr.7, “Ekonomikos ir užimtumo srities SSGG” Nr.1, Nr.3, Nr.4 ir Nr.5.</p> <p>Bus išspręstos “Socialinių paslaugų ir sveikatos srities SSGG” silpnybės Nr.4, Nr.5, Nr.6, Nr.7, Nr.10, “Ekonomikos ir užimtumo srities SSGG” silpnybės Nr.4, Nr.5, Nr.6, Nr.7, Nr.12.</p> <p>Taip išvengsime “Socialinių paslaugų ir sveikatos srities SSGG” grėsmių Nr.1, Nr.2, Nr.3, “Ekonomikos ir užimtumo srities SSGG” grėsmių Nr.2, Nr.3, Nr.4.</p>	<p>Pagal analizuojamus rodiklius bedarbystės rodikliai Kretingos mieste yra žemi, todėl buvo orientuotasi labiau į socialinę atskirtį patiriančių asmenų integraciją į darbo rinką. Tačiau ši tikslo alternatyva buvo atmesta, nes ji orientuota į socialinės atskirties mažinimą didinant tik šios tikslinės grupės užimtumą darbo rinkoje. Kai tuo tarpu jaunimo užimtumas, profesinis orientavimas, ugdymas darbo vietoje yra labai aktualus Kretingos mieste, kuris išdėstytas Kultūros, švietimo, sporto srities SSGG. Tačiau ši tikslo alternatyva nesprendžia su Kultūros, švietimo, sporto sritimi susijusias problemas/silpnības.</p>
<p><i>Alternatyvos Nr. 2</i> <i>Paskatinti Kretingos mieste ekonomikos</i></p>	<p>Gyventojų pasiskirstymas pagal amžių rodo, kad darbingo amžiaus gyventojų grupėje analizuojamu laikotarpiu (2008-2015 m.) buvo ženklus sumažėjimas 25-45 metų amžiaus ir 18-25 metų</p>	<p>Pasinaudojant „Kultūros, švietimo, sporto srities SSGG“ stiprybėmis Nr.3, Nr.6, “Socialinių paslaugų ir sveikatos</p>	<p>Ši tikslo alternatyva buvo atmesta, nes ji orientuota į vieną tikslinę grupę (bedarbius</p>

	<p><i>augimą, didinant bedarbių ir neaktyvių gyventojų užimtumą</i></p>	<p>amžiaus gyventojų grupėse, t.y. 25-45 m. amžiaus grupėje –1140 gyventojų, o 18-25 metų amžiaus grupėje – -437.</p> <p>Kretingos m. ryškiai išsiskiria sezoniškumas, t.y. pirmame einamų metų ketvirtyje (sausis, vasaris, kovas) Kretingos m. bedarbių skaičius padidėja: 2015 m. sausio (699), vasario (739), kovo (644) mėnesiais, o kitais mėnesiais bedarbių vidurkis į mėnesį siekia 560 bedarbių.</p> <p>2014 m. Kretingos r. savivaldybėje neto darbo užmokestis buvo vienas iš mažiausias lyginant su kitomis savivaldybėmis (403 Eur/mėn.), išskyrus Palangos m. – 397 Eur/mėn. Tuo tarpu Klaipėdos r. savivaldybėje vidutinis neto darbo užmokestis siekė 473 Eur/mėn., Plungės r. savivaldybėje – 433Eur/mėn., o šalies vidurkis – 527 Eur/mėn.</p> <p>Kretingos r. savivaldybės verslumo lygis (21,1 veikiančios įmonės 1000 gyventojų) išlieka vienas iš mažiausiu analizuojamų savivaldybių trejetuke, t.y. Skuodo r. (13,7 veikiančios įmonės 1000 gyventojų), Plungės r. (20,9 veikiančios įmonės 1000 gyventojų) ir Kretingos r. savivaldybėse.</p> <p>7 asmenys, turintys neįgalumą nuo 35 proc. iki 40 proc., t.y. tie, kurie turi mokymosi sutrikimų, galėtų puikiai atlikti nesudėtingus pavedamus darbus, kuriems reikalingas atidumas ir kruopštumas.</p>	<p>srities SSGG” stiprybėmis Nr.6, “Ekonomikos ir užimtumo srities SSGG” stiprybėmis Nr.1, Nr.2, Nr.3, Nr.4 išnaudoti galimybes „Kultūros, švietimo, sporto srities SSGG“ Nr.1, Nr.2, “Socialinių paslaugų ir sveikatos srities SSGG” Nr.3, Nr.4, Nr.5, “Ekonomikos ir užimtumo srities SSGG” Nr.1, Nr.2, Nr.3, Nr.4, Nr.5, Nr.6.</p> <p>Bus išspręstos „Kultūros, švietimo, sporto srities SSGG“ silpnybės Nr.3, Nr.9, “Socialinių paslaugų ir sveikatos srities SSGG” silpnybės Nr.1, Nr.2, Nr.3, “Ekonomikos ir užimtumo srities SSGG” silpnybės Nr.3, Nr.5, Nr.6, Nr.7, Nr.9, Nr.10, Nr.11, Nr.12.</p> <p>Taip išvengsime „Kultūros, švietimo, sporto srities SSGG“ Nr.1, “Socialinių paslaugų ir sveikatos srities SSGG” grėsmių Nr.3, “Ekonomikos ir užimtumo srities SSGG” grėsmių Nr.1, Nr.2, Nr.3, Nr.4, Nr.5.</p>	<p>ir neaktyvių gyventojus), kurios tikslas yra paskatinti ekonomikos augimą, didinti užimtumą, spręsti bedarbystės sezoniškumo, darbo užmokesčio augimo, kvalifikuotos darbo jėgos paruošimo ir išlaikymo Kretingos mieste problemas, tačiau nepaliečia soacialinę atskirtį patiriančių gyventojų įtraukimą į visuomenės gyvenimą. Socialinę atskirtį patiriančių asmenų problematika išdetaizuota Socialinių paslaugų ir sveikatos srities SSGG ir ši tikslo alternatyva nesprenžia visų numatytų problemų Kretingos mieste.</p>
--	---	---	---	--

VPS tikslas turi stebėsenos rodiklius, t.y. efekto ir rezultato rodikliai, pagal kuriuos galima nustatyti VPS tikslo sprendžiamų silpnųjų (išnaudojamų stiprybių, galimybių, šalinamų grėsmių) kiekybinį pokytį. Efekto ir rezultato rodikliai bei jų reikšmės pateikiamos žemiau lentelėje.

Efekto rodikliai buvo parinkti įvertinus Kretingos miesto problematiką. Kretingos mieste vyrauja žemas nedarbo lygis: registruotų bedarbių skaičius Kretingos m. nuo 2010 m. nuolatos mažėjo, t.y. nuo 2,1 tūkst. iki 0,7 tūkst. bedarbių, tačiau Kretingos m. ryškiai išsiskiria sezoniškumas, t.y. pirmame einamų metų ketvirtyje (sausis, vasaris, kovas) Kretingos m. bedarbių skaičius padidėja: 2015 m. sausio (699), vasario (739), kovo (644) mėnesiais, o kitais mėnesiais bedarbių vidurkis į mėnesį siekia 560 bedarbių. Todėl VPS numatytais veiksmais įgyvendinimo metu siekiama mažinti bedarbystės sezoniškumą, didinant numatytų tikslinių grupių užimtumą, tinkamai nukreipiant ir paruošiant tikslines grupes užsiimti viena ar kita profesija, gilinant praktinius įgūdžius ir kuriant kvalifikuotą darbo jėgą. To pasekoje mažėtų ir socialinių pašalpų gavėjų skaičius, nes Kretingos miestas pasižymi augančiu socialinių pašalpų gavėjų skaičiumi, kai šalies mastu šis rodiklis turi mažėjimo tendenciją.

Taip pat būtų sekamas ir darbo užmokesčio augimo rodiklis. 2014 m. Kretingos r. savivaldybėje neto darbo užmokestis buvo vienas iš mažiausias lyginant su kitomis savivaldybėmis (403 Eur/mėn.), išskyrus Palangos m. – 397 Eur/mėn. Tuo tarpu Klaipėdos r. savivaldybėje vidutinis neto darbo užmokestis siekė 473 Eur/mėn., Plungės r. savivaldybėje – 433Eur/mėn., o šalies vidurkis – 527 Eur/mėn. Darbo užmokesčio augimas numatytas įgyvendinus VPS numatytus veiksmus, kurie skatins kvalifikuotos darbo jėgos augimą ir jos pasilikimą dirbti Kretingos mieste už atitinkamą atlyginimą.

Lentelė 7. Kretingos miesto VPS tikslo stebėsenos rodikliai ir jų reikšmės

Tikslas		Stebėsenos rodikliai	Matavim o vnt.	Pradinė reikšmė (2014)	2020	2023 ⁴
1. Padidinti socialinę integraciją ir užimtumą Kretingos mieste, sutelkiant vietos valdžios, verslo ir bendruomenės atstovus	E-0	<i>Efekto rodikliai</i>				
	E-1	Darbo užmokesčio augimas ⁵	Eur/mėn	403	470	502
	E-2	Bedarbystės sezoniškumo mažinimas ⁶	Vid. bedarbių sk.	700	600	550
	R-0	<i>Rezultato rodikliai</i>				
	R-1	BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis	Proc.	0	7	20
	R-2	Socialinių partnerių organizacijose ar NVO savanoriaujančių dalyvių (vietos bendruomenės nariai) dalis praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose	Proc.	0	4	10
R-3	Darbingi asmenys (vietos bendruomenės nariai), kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose)	Proc.	0	4	10	

⁴ Galutinio rodiklio reikšmė skaičiuojama nuo pradinės rodiklio reikšmės

⁵ Vidutinis neto darbo užmokesčio augimas apskaičiuojamas kas tris metus

⁶ Skaičiuojamas bedarbių skaičius einamųjų metų pirmojo ketvirčio laikotarpiu

Rezultato rodikliai parodys, kaip bus pasiekti 2014–2020 metų veiksmų programos 8.6.1 konkrečiam uždaviniui „Pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius“ nustatyti rezultato rodikliai.

3.2 Kretingos miesto vietos plėtros strategijos uždaviniai

VPS uždavinys (toliau – uždavinys) yra skirtas vienai konkrečiai silpnybei (problemai) išspręsti (arba pasinaudoti stiprybe) ir nurodo vieną konkretų rezultatą. Kadangi SSGG buvo atlikta pagal tris anksčiau įvardintas sritis, todėl silpnybė buvo paaimta iš kiekvienos srities vienam uždaviniui spręsti.

Svarstytos uždavinių alternatyvos:

1) Pirmas uždavinių alternatyvų variantas buvo labai detalus, t.y. uždavinys pritaikytas pagal kiekvieną tikslinę grupę ir jos problemą pagal atliktą SSGG, tačiau planuojamų uždavinių rezultatas buvo labiau orientuotas į paslaugas, kurios bus teikiamos ne vienai tikslinei grupei, pvz. „Švietėjiškų, kultūrinių, sveikatinimo renginių, projektų organizavimas socialinę atskirtį patiriantiems asmenims“. Todėl šis pateiktas uždavinių formulavimas buvo atmestas.

- 1.1. Sudaryti palankesnes sąlygas socialinės rizikos ir signalinėms šeimoms (ne mažiau 50 šeimų);
- 1.2. Sudaryti palankesnes sąlygas pabėgėliams bei kitataučiams (ne mažiau pabėgėlių ir kitataučių);
- 1.3. Sudaryti palankesnes sąlygas skurde gyvenantiems gyventojams (ne mažiau 30 asmenų);
- 1.4. Sudaryti palankesnes sąlygas neįgaliesiems (ne mažiau 5 asmenys);
- 1.5. Sudaryti palankesnes sąlygas dirbantiems/nedirbantiems gyventojams, kurie slaugo savo artimuosius (ne mažiau 20 asmenų);
- 1.6. Sudaryti sąlygas tėvystės/ motinystės atostogose esantiems asmenims integruotis į darbo rinką (ne mažiau 30 asmenų);
- 1.7. Skatinti tikslingą besimokančio ir darbo ieškančio jaunimo profesijos pasirinkimą (ne mažiau 70 jaunų asmenų);
- 1.8. Teikti finansinę ir konsultacinę paramą pradedančiajam verslui (ne mažiau 30 asmenų);
- 1.9. Didinti Kretingos miesto gyventojų bendruomeniškumą, skatinant jų bendradarbiavimą sprendžiant aktualias problemas ir įsitraukimą į savanorišką veiklą (ne mažiau 40 savanorių).

2) Antras uždavinių alternatyvų variantas buvo labai siauras, turintis atskirtį tarp trijų stambių tikslinių grupių: socialinę atskirtį patiriantys, bedarbiai ir neaktyvūs gyventojai, verslą pradedančios įmonės (asmenys). Nors šis uždavinių alternatyvų variantas ir apėmė sprendžiamas problemas numatytas SSGG, tačiau norėjosi konkrečiai išskirti bendradarbiavimą ir savanorišką veiklą pilnai išnaudojant ekonomikos ir užimtumo srities stiprybę „Nr.4. Miestas palankus kurtis bendruomeniniam verslui“.

- 1.1. Mažinti Kretingos miesto gyventojų socialinę atskirtį, sudarant galimybes gauti trūkstamas paslaugas ir dalyvauti bendruomeninėje veikloje, skatinant savanorišką veiklą (ne mažiau 250 dalyvių);
- 1.2. Didinti gyventojų verslumą ir aktyvumą darbo rinkoje skatinant bendradarbiavimą (ne mažiau 200 dalyvių).

3) Trečias pasirinktas VPS uždavinių variantas detalai pagrindžiamas (su rezultatais) žemiau esančioje lentelėje.

Lentelė 8. Pasirinktų VPS uždavinių ryšys su SSGG ir rezultatas

Nr.	Uždavinys	Ryšys su SSGG pagal kiekvieną analizuojamą sritį	Rezultatas
1.1.	Mažinti Kretingos miesto gyventojų socialinę atskirtį, sudarant galimybes gauti	Skirta kultūros, švietimo, sporto srities silpnybei „Nr.9.Žemas jaunimo socialinis, verslumo, pilietinis ir politinis aktyvumas“, ekonomikos ir	Ekonomikos ir užimtumo srities silpnybei išspręsti bus integruojami neįgalieji į darbo rinką su asistento pagalba. Įtraukti ne mažiau kaip 3 neįgaliuosius į ne mažiau kaip 1 įmonės veiklą. Kultūros, švietimo, sporto srities ir socialinių paslaugų

	trūkstamas paslaugas ir dalyvauti bendruomeninėje veikloje	užimtumo srities silpnybei „Nr.4. Didelis neįgaliųjų ar asmenų, kuriems nustatytas dalinis darbingumas nedarbas“ ir socialinių paslaugų ir sveikatos srities silpnybei „Nr.5. Nėra neįgaliųjų savarankiško gyvenimo namų“ spręsti.	ir sveikatos srities silpnybei išrešti bus organizuojami švietėjiški, kultūriniai, sveikatinimo renginiai, projektai, psichosocialinių, sociokultūrinių bei krizių įveikimo paslaugų teikimas, socialinę atskirtį patiriančių vaikų ir jaunimo integravimas į pilnavertį visuomeninį gyvenimą. Rezultate šias paslaugas gaus ne mažiau 210 tikslinės grupės narių (tarp kurių ne mažiau kaip 10 pabėgėlių ir kitataučių), bus suorganizuota ne mažiau 12 tokio tipo renginių.
1.2.	Gerinti Kretingos miesto gyventojų padėtį darbo rinkoje, didinant bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų užimtumą	Skirta kultūros, švietimo, sporto srities silpnybei „Nr.3. Nesant bendradarbiavimo tarp verslo įmonių, organizacijų, trūksta mokinių profesinio orientavimo, profesijų pažinimo galimybės“, ekonomikos ir užimtumo srities silpnybei „Nr.3. Žemas nedarbas, tačiau trūksta vidurinės grandies kvalifikuotų, turinčių patirties specialistų (darbo jėgos nutekėjimas į kaimynines savivaldybes: Palangos, Klaipėdos miestas)“ ir socialinių paslaugų ir sveikatos srities silpnybei „Nr.9. Miestui būdinga senėjimo tendencija (mažėja 0-15 metų, darbingo amžiaus gyventojų dalis)“ spręsti.	Kultūros, švietimo, sporto srities bei ekonomikos ir užimtumo srities silpnybei silpnybėms išspręsti planuojama vykdyti jaunimo informavimą ir orientavimą pereinant nuo mokslo, studijų prie darbo; remti pameistrystės, mokomosios praktikos darbo vietoje, laikino įdarbinimo ir kitas programas; neformalaus švietimo ir integravimo į darbo rinką paslaugų teikimas ir pan. Rezultate šias paslaugas gaus ne mažiau 140 tikslinės grupės narių, ko pasekoje pagerės ir VPS numatyti efekto rodikliai. Taip pat šie planuojami veiksmai prisidės prie Socialinių paslaugų ir sveikatos srities silpnybės sprendimo, išlaikant kvalifikuotą darbo jėgą Kretingos mieste, t.y. 2015 m. statistikos departamento duomenis Kretingos m. buvo 66 proc. darbingo amžiaus gyventojų. Šį rodiklį siekiama išlaikyti VPS įgyvendinimo metu.
1.3.	Skatinti Kretingos miesto gyventojų verslumą, suteikiant verslo kūrimui ir vystymui reikalingą paramą	Skirta kultūros, švietimo, sporto srities silpnybei „Nr.5. Trūksta ikimokyklinio amžiaus vaikų, kurie nelanko ikimokyklinio ugdymo įstaigų, užimtumo“, ekonomikos ir užimtumo srities silpnybei „Nr.5. Žemas verslumo lygis.“ ir socialinių paslaugų ir sveikatos srities silpnybei „Nr.1. Nedidelis 50-65 m. asmenų užimtumas darbo rinkoje“ spręsti.	Kultūros, švietimo, sporto srities silpnybei išspręsti planuojam prailginta grupė, ar darželis laisvų grafiku vaikams palikti ir tuo laiku tikslinės grupės nariai galėtų integruotis į darbo rinką, visuomenę, naudojantis Kretingos m. teikiamomis paslaugomis. Paslauga pasinaudotų ne mažiau 30 tikslinės grupės narių. Ekonomikos ir užimtumo srities ir socialinių paslaugų ir sveikatos srities silpnybėms išspręsti planuojama teikti konsultavimo paslaugas ir pagalbą (paramą) besikuriančiam, plėtrą vykdančiam verslui Kretingos mieste. Rezultate tokia pagalba pasinaudotų ne mažiau 55 fiziniai/juridiniai asmenys.
1.4.	Skatinti bendradarbiavimą, informacijos sklaidą ir savanorišką veiklą	Skirta kultūros, švietimo, sporto srities stiprybei „Nr.5. Aktyvios edukacines programos vykdančios kultūros įstaigos: kultūros centras, biblioteka, muziejus“ išnaudoti,	Išnaudojus visų trijų sričių stiprybes bus įtraukta ne mažiau kaip 40 savanorių. Taip pat bus vykdomi net keturi numatyti veiksmai (1.2.1, 1.2.2, 1.4.1, ir 1.4.3) veiksmų plane su Kretingos rajono VVG, skatinantys savanorystę, bendradarbiavimą įtraukiant socialinę atskirtį patiriančių asmenų integravimą tiek į darbo

		<p>ekonomikos ir užimtumo srities stiprybei „Nr.4. Miestas palankus kurtis bendruomeniniam verslui“ ir socialinių paslaugų ir sveikatos srities stiprybei „Nr.3. Išvystyta socialinių paslaugų infrastruktūra“ išnaudoti.</p>	rinką, tiek į visuomenę.
--	--	---	--------------------------

Lentelė 9. Kretingos miesto VPS uždavinių produkto rodikliai ir jų reikšmės⁷

Uždavinys	Nr.	Produkto rodikliai	Vnt.	Pradinė reikšmė (2014)	2020	2023 ⁸
1.1. Mažinti Kretingos miesto gyventojų socialinę atskirtį, sudarant galimybes gauti trūkstamas paslaugas ir dalyvauti bendruomeninėje veikloje	P-1.1.	BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)	Vnt.	0	80	210
	P-1.2.	Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius	Vnt.	0	6	13
	P-1.3.	Projektų veiklose dalyvaujančių savanorių skaičius	Vnt.	0	15	40
1.2. Gerinti Kretingos miesto gyventojų padėtį darbo rinkoje, didinant bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų užimtumą	P-2.1.	BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)	Vnt.	0	60	143
	P-2.2.	Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius	Vnt.	0	5	10
1.3. Skatinti Kretingos miesto gyventojų verslumą, suteikiant verslo kūrimui ir vystymui reikalingą paramą	P-3.1.	BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)	Vnt.	0	25	55
	P-3.2.	Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius	Vnt.	0	1	2

⁷ Iš taisyklių: prie uždavinio nurodomas rezultatas, nurodantis uždaviniu sprendžiamos problemos (arba išnaudojamos stiprybės) kiekybinį pokytį, ir sukuriami produktai;

⁸ Galutinio rodiklio reikšmė skaičiuojama nuo pradinės rodiklio reikšmės

1.4. Skatinti bendradarbiavimą, informacijos sklaidą ir savanorišką veiklą	P-4.1.	BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)	Vnt.	0	20	80
	P-4.2.	Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius	Vnt.	0	2	4

VPS uždaviniams įgyvendinti (rezultatui pasiekti ir produktams sukurti) pakanka Kretingos miesto vietos plėtros strategijoje suplanuotų finansinių išteklių, kurie pateikiami 5 skyriuje.

3.3 Vietos plėtros strategijos tikslų ir uždavinių atitiktis regiono ir rajono strateginiams planavimo dokumentams

Kretingos miesto VPS numatyti tikslai, uždaviniai ir žemiau pateikti jų pasiekimo veiksmai prisidės prie Klaipėdos regiono 2014-2020 m. plėtros plano bei Kretingos rajono savivaldybės 2014-2020 m. plėtros plano tikslų ir uždavinių įgyvendinimo. Atitiktis pateikiama žemiau lentelėje.

Lentelė 10. VPS tikslo atitiktis susijusiems strateginiams dokumentams

Nr.	VPS tikslas/ uždavinys	Atitiktis Klaipėdos regiono 2014-2020 m. plėtros plano tikslams ir uždaviniams	Atitiktis Kretingos rajono savivaldybės 2014-2020 m. plėtros plano tikslams ir uždaviniams
1.	Tikslas. Padidinti socialinę integraciją ir užimtumą Kretingos mieste, sutelkiant vietos valdžios, verslo ir bendruomenės	VPS prisidės prie tikslo „2.2. Pagerinti viešųjų paslaugų kokybę ir didinti jų prieinamumą visuomenei“ ir uždavinių „2.2.1. Pagerinti savivaldybių ugdymo ir švietimo paslaugas“ ir „2.2.3. Modernizuoti socialinių paslaugų infrastruktūrą ir didinti prieinamumą, pagerinti paslaugų kokybę“ įgyvendinimo .	VPS prisidės prie tikslų „1.1. Sąlygų konkurencingam verslui sukūrimas, gyventojų verslumo skatinimas“, „1.2. Kultūringos, išsilavinusios ir kūrybingos visuomenės ugdymas“, „1.3. Saugios ir sveikos visuomenės puoselėjimas“ ir uždavinių „1.1.1. Patrauklios verslo aplinkos sukūrimas ir palaikymas“, „1.2.2. Kultūros paveldo puoselėjimas, kultūros paslaugų įvairovės plėtra, kokybės ir prieinamumo didinimas“, „1.2.3. Švietimo paslaugų tinklo ir įvairovės plėtra, prieinamumo didinimas“, „1.2.4. Sąlygų vaikų ir jaunimo saviraiškai, pilietinės ir aktyvios asmenybės ugdymui(-si) sukūrimas ir palaikymas“, „1.3.1. Socialinių paslaugų tinklo palaikymas ir efektyvios socialinės paramos Kretingos rajono gyventojams organizavimas“, „1.3.4. Gyventojų sveikatinimo, aktyvios veiklos
1.1.	Uždavinys. Mažinti Kretingos miesto gyventojų socialinę atskirtį, sudarant galimybes gauti trūkstamas paslaugas ir dalyvauti bendruomeninėje veikloje		
1.2.	Uždavinys. Gerinti Kretingos miesto gyventojų padėtį darbo rinkoje, didinant bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų užimtumą		
1.3.	Uždavinys. Skatinti Kretingos miesto gyventojų verslumą, suteikiant verslo kūrimui ir vystymui reikalingą paramą		
1.4.	Uždavinys. Skatinti bendradarbiavimą, informacijos sklaidą ir savanorišką veiklą		

3.4 Vietos plėtros strategijos integralumas ir novatoriškumas

Rengiant Kretingos miesto vietos veiklos grupės plėtros strategiją, startegijos integralumo ir novatoriškumo sąvokos buvo apibrėžtos atsižvelgiant į „Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros gaires vietos subjektams“, kurias parengė Europos komisija (2014 m. rugpjūčio mėn.).

Kretingos mieste integracija nėra suprantama taip, kad VPS turi aprėpti viską iš karto arba visus dalykus laikyti vienodai svarbiais. Miesto bendruomenės turi pasirinkti ir susitelkti į tuos tikslus bei veiksmus, kuriais labiausiai tikėtina pasiekti norimų pokyčių. Tokio požiūrio laikomasi sprendžiant sudėtingesnes Kretingos miesto socialines ir ekonomines problemas. Bendruomenės atstovų siekis buvo parengti tokią strategiją, kuri padidintų jau gaunamą naudą ir kuri sutelktų daugiausiai išteklių. Strategija rengiama ir įgyvendinama taip, kad būtų visapusiškai naudojamasi naudingais vietos lygmens teritoriniais ryšiais.

Integracija reiškia, kad:

- veikla pradeda nuo vieno arba daugiau klausimų, temų, problemų arba tikslinių grupių, tai suvienija bendruomenę ir kartu padeda suvokti platesnį kontekstą, stiprinti išorės ryšius su kitais sektoriais ir subjektais, galinčiais padėti pakeisti padėtį;
- stiprinami vertikalieji sektorių ir tiekimo grandinių vidaus ryšiai ir horizontalieji ryšiai tarp sektorių;
- skurdžios vietovės susiejamos su perspektyviomis vietovėmis;
- stiprinamos vietos, regioninio ir nacionalinio valdymo lygmenų sąsajos;
- yra užtikrinama, jog įvairios vietos paramos priemonės būtų įgyvendinamos tokia tvarka ir susiejamos taip, kad jomis būtų siekiama tų pačių strateginių tikslų. Integracija apima tai, kas, ką ir kaip daro.

Novatoriškas VPS pobūdis nėra suprantamas kaip naujovės aukšto lygio moksliniuose tyrimuose, technologinėje plėtroje ar naujausiose technologijose. Novatoriško strategijos pobūdžio pagrindimas yra glaudžiai susijęs su klausimu „Ką bendruomenė nori pakeisti?“ Kretingos miesto VPS iš esmės yra vietos strategija, įgyvendinama gana nedideliu mastu ir jai neužtenka galios iškart pakeisti daugumos miesto žmonių gyvenimo sąlygų, todėl reikia susitelkti ties tais veiksmais, kurie miesto plėtrai turėtų didinamąjį arba „sniego gniūžtės“ efektą. Užuo panaudojus visus turimus ribotus išteklius būtinoms poreikiams tenkinti, buvo naujai pažvelgta tiek į problemas, tiek į galimybes ir ieškota naujų būdų į jas reaguoti. Taip buvo rasti ilgalaikiškesni ir tvaresni sprendimai.

Inovacijos apima naujas paslaugas, naujus produktus ir naujus veiklos, paslaugų teikimo būdus vietos sąlygomis. Per BIVP procesą, susiejant visus įvairiausias vietovės suinteresuotuosius subjektus ir užmezgant dialogą su išorės institucijomis, atsiverė daugiau galimybių naujais ir kūrybiškais būdais naudoti turimus išteklius. Partnerių grupės tapo socialinių inovacijų diegėjomis.

VPS inovacijos:

- gali būti nauji produktai, paslaugos arba nauji veiklos vykdymo, paslaugų teikimo būdai vietos sąlygomis;
- dažnai turi didinamąjį arba „sniego gniūžtės“ poveikį bendruomenei siekiant norimų pokyčių;
- gali apimti vieną arba daugiau nedidelio masto veiksmų ir prototipų arba didesnio masto pavyzdinį projektą, į kurį įsitraukia visa bendruomenė;
- padeda atrasti naujų būdų sutelkti ir naudoti turimus bendruomenės išteklius bei turtą;

- stiprina įvairių subjektų ir sektorių bendradarbiavimą;
- gali (bet nebūtinai) būti diegiamos dalyvaujant universitetams arba apimti pažangius mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą;
- gali paskatinti socialines inovacijas, kurias vėliau galima išplėtoti ir taikyti platesniu mastu vykdant mainus, bendradarbiaujant ir pasitelkiant tinklų veiklą.

Integruotumo ir novatoriškumo principai buvo taikomi dviejuose strategijos parengimo etapuose:

1.	Kretingos miesto vietos plėtros strategijos rengimo procesas
1.1.	<i>Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros (BIVP) principo taikymas</i>
	<p>Taikomas principas „iš apačios į viršų“, kuomet iniciatyvos ėmėsi vietos gyventojai, organizacijos, kurie užmezgė vietos partnerystės ryšius ir parengė integruotą plėtros strategiją. Vadovaujantis šiuo principu buvo siekiama ne vien identifikuoti bendruomenės problemas, bet ir stiprinti jos pačios socialinius, aplinkos bei ekonominius pranašumus, įtraukti juos į Kretingos miesto problemų sprendimą. Inicatyva buvo perduota žmonėms, kuriems svarbu patenkinti vieną iš jų poreikių arba išspręsti jiems aktualią problemą. Butent patys Kretingos miesto vietos subjektai rengė strategiją, generavo veiksmus, kurie iki tol buvo pasyvūs politikos „naudos gavėjai“, o dabar tamo aktyviais partneriais. Dauguma jų iki tol laikyti problemos dalimi, dabar gali padėti ją išspręsti, nes pačių gyventojų patirtis, kartu su kitų suinteresuotųjų subjektų požiūriu, kur kas geriau atitinka tikruosius Kretingos miesto poreikius ir galimybes. Inicatyva spręsti problemą perduota tiems žmonėms, kurie ją patiria, tačiau nesitikint, kad jie tas problemas išspręs vien savo jėgomis. Buvo padedama užmegzti ryšius ir diskutuoti su tais (bendruomenės, įmonės, organizacijos), kurie turi daugiau gebėjimų tai padaryti. Dalyvaujant VPS rengime, žmonės sustiprino savo gebėjimus veikti ir imtis naudingų iniciatyvų, paskatino suvokti Kretingos miesto savitumą, taip pat jaustis savarankiškiems ir atsakingiems už joje vykdomą veiklą.</p>
1.2.	<i>Daugiašalis (trišalis) atstovavimas.</i>
	<p>Grindžiamas įvairių sektorių ir subjektų sąsajomis, turinčiomis didinamąjį poveikį vietos plėtrai ir bendrosioms programoms. Taikant partnerystės principą buvo apjungti valdžios institucijų, verslo ir nevyriausybinių organizacijų, miesto bendruomenių atstovai, miesto gyventojai. Patirtis rodo, kad visų trijų sektorių bendradarbiavimas sukuria didesnę įgyvendinamų projektų pridėtinę vertę (ne vien materialinę). Pastebėta, jog dalyvaujant lygiomis teisėmis su kitais partneriais, stiprinami ryšiai ir žmonių, privačių įmonių, valdžios institucijų ir įvairių sektorių interesų grupių tarpusavio pasitikėjimas. Ši nemateriali nauda žmonėms yra pagrindas, kuriuo remiantis galima pasiekti konkretesnių materialinių rezultatų. Strategijos rengimo eigoje susiformavo naujas požiūris ir suvokta, kad VVG atsiradimas ir strategijos rengimas, nėra formalus organas, darbas, bet tai reali galimybė, apjungiant įvairių sektorių ir vietos partnerių pajėgas, patiems spręsti šiandien susidariusias problemas.</p> <p>NVO sektoriaus, bendruomenių atstovams teko ne tik vertinti turimus vietos išteklius nusprendžiant, ką būtina išsaugoti ar pagerinti mieste, bet ir numatyti, kas turi rasti ateityje, suvokiant, kad tai, Kretingos miesto gyventojų, šeiminių reikalas. Tai rodo, kad nors ir nedidelė gyventojų dalis, tačiau ji yra pasiryžusi imtis atsakomybės už savo gyvenimo ir gyvenamosios vietovės kokybę.</p>
1.3.	<i>Visuomenės įvairovės ir skirtingumų vertinimas.</i>
	<p>Rengiant strategiją buvo galima atsižvelgti į didėjančią miesto gyventojų įvairovę ir jos problemų sudėtingumą. Tam tikrose srityse didėja tam tikrų socialinių grupių, miesto vietovių skirtumai, darosi vis sunkiau juos įveikti vienodomis „iš viršaus“ diktuojamos politikos priemonėmis. Skirtumai tarp vieno miesto vietovių, tikslinių grupių atstovų gali būti labai dideli net tame pačiame mieste, todėl strategijoje siekiama atsižvelgti į ekonomikos bei darbo rinkos veikimo ypatumus kiekvienoje vietovėje. Kadangi strategiją rengė ir projektus atrinko vietos gyventojai, sprendimai buvo priimti atsižvelgiant į vietos poreikius. Vertinant įvairovės aspektą buvo atsižvelgta ir į Europoje vyraujančią pabėgėlių priėmimo iššūkį, kuris šiuo metu Kretingos miestui nėra aktualus, tačiau ateityje tai gali tapti viena iš socialinės integracijos priemonių.</p>
1.4.	<i>VVG veiklos horizontaliosios partnerystės principas.</i>
	<p>Pačios Kretingos miesto VVG steigimas, įgyvendino horizontaliosios partnerystės principą, į Kretingos miesto VVG veiklos zoną įtraukdamas visą Kretingos miesto teritoriją. Horizontaliosios partnerystės principas naudotas derinant ir tikslinant integruotą vietos plėtros strategiją su vietos valdžia, verslininkais bei ekspertų, atstovaujančių įvairias socialines grupes ir veiklos sritis, grupę. Be to, šis principas grindžiamas bendrosiomis darnios ir regioninės plėtros, informacinės visuomenės ir lygių galimybių sritimis įgyvendinant Kretingos miesto VVG integruotą vietos plėtros strategiją.</p>

1.5.	<i>Teritorinis vientisumas.</i>
	Apibrėžta VVG teritorija yra vientisa ekonominiu, socialiniu ir administraciniu atžvilgiu bei atstovavimu VVG valdybos veikloje. Vientisumo požiūrio principas išlaikytas atliekant visos miesto teritorijos socialinę-ekonominę būklės ir gyventojų poreikių analizę, bei formuluojant tikslus, uždavinius bei veiksmus sudarančias galimybę visoms miesto vietovėms dalyvauti įgyvendinant vietos plėtros projektus.
1.6.	<i>Daugiasektoriškumo principas.</i>
	Atsižvelgdama į programos principą ir strategijų rengimo reikalavimą – integruotas požiūris – VVG atliko teritorijos situacijos ir poreikių analizę, apimdama visus, strategijos remiamoms sritims aktualius, ekonominius ir socialinius aspektus, apjungdama atskirus sektorius ir ūkio šakas. Situacijos analizė užbaigta integruota, reitinguota SSGG analize, kuri suformavo bendrą Kretingos miesto teritorijos vaizdą bei padėjo ieškoti naujų ir įdomių vietos plėtros problemų sprendimo variantų. NVO sektoriaus atstovai suteikė analizei realumo, betarpiškumo, o taip pat realiai vertino ir numatomas plėtros priemones, iškeltus tikslus. Verslo atstovai padėjo nepamiršti planuojamų priemonių efektyvumo ir realios investicijų naudą vietos gyventojams. Vietos valdžios atstovai diskusijoms suteikė racionalia įžvalgą dėl darbų, projektų vykdymo išdėstymo laike, kadangi jų didesnių projektų administravimo ir įgyvendinimo patirtis leidžia numatyti realesnius projektų įgyvendinimo terminus. Šis integruotas požiūris suteikė strategijai logiško vientisumo, šeiminingo požiūrio į turimus plėtros išteklius, o tuo pačiu prisidėjo ieškant tinkamiausių sprendimų, kuriant geresnę Kretingos miesto ateitį.
1.7.	<i>Bendradarbiavimo principas.</i>
	Šis principas naudotas bendradarbiaujant su kaimynine Kretingos rajono VVG (praėjusio finansavimo laikotarpio patirties perdavimas, ateities bendrų projektų generavimas), žiniasklaida bei informuojant gyventojus viešosios informacijos skaidos priemonėmis.
1.8.	<i>Tęstinumo užtikrinimas.</i>
	Miesto plėtros planavimas remiantis BIVP principu yra ilgalaikis, kelis finansavimo laikotarpius trunkantis procesas, kuris įpareigoja prisiimti ilgalaikį finansinį įsipareigojimą stiprinti bendruomenės gebėjimus, didinti jos turtą. Vietos partnerystė, susikūrusi rengiant VPS, nelaikoma baigtiniu projektu, kuris gali nunykti pasibaigus finansavimo laikotarpiui, kadangi jau dabar yra juntama, jog susibūrusi bendruomenė yra ilgalaikė, tolygesnė bendruomenės raidos proceso dalis.
1.9.	<i>Vietos finansavimo ir valdymo principas.</i>
	Atlikti socialinės-ekonominės būklės, gyventojų apklausos ir bendruomenių poreikių tyrimai parodė, jog bendruomeninės, jaunimo ir kitos nevyriausybines organizacijos dažnai jaučiasi „išlaikytinomis“. Rengdamos ir įgyvendinamos projektus, jos didžiąja dalimi (dėl kofinansavimo dalies) priklauso nuo vietos valdžios, verslininkų ar kitų organizacijų geros valios, kuri dažnai būna ir tam tikros naudos siekimo pobūdžio. Todėl strategijoje, vietos finansavimo ir valdymo principą, pažymi bendruomenės veiklos ekonominės plėtros aspektas, kuris grindžiamas priemone „Bendruomeninio verslumo skatinimas ir tradicinių amatų puoselėjimas“. Be to, vietos projektų įgyvendinimo dalyviai, kaip kofinansavimo šaltinį numato ir kooperuotus įnašus bei asmeninį darbą.
2.	Kretingos miesto vietos plėtros strategijos tikslų, uždavinių ir veiksmų formulavimas
2.1.	Formuluojant VPS kryptis buvo siekiama, kad strategijos įgyvendinimas užtikrintų, ne vienos krypties, o daugiasektoriinę vietos plėtrą, kuomet bus sprendžiamos ekonominės, socialinės, kai kuriais atvejais ir aplinkosaugos problemos, įgyvendinant vietos projektus;
2.2.	VPS strategijos uždaviniais siekiama išspręsti konkrečius, būtent Kretingos miesto bendruomenei rūpimus klausimus ar problemas: mažesnis nei šalies vidurkis bruto atlyginimas, žemas jaunimo užimtumas, neįgalųjų socialinė interakcija, socialinių paslaugų kokybės problemos ir pan. Rengiant VPS, vienas arba keli klausimai buvo svarstomi ir sprendžiami esamomis vietos aplinkybėmis, tam sutelkiant visas reikiamas politikos priemones ir subjektus.
2.3.	Į vietovės ypatumus orientuota analizė. Skiriant pakankamai laiko ir tiesiogiai bendraujant su miesto atstovais buvo nuspręsta, kokius dalykus bendruomenė nori pakeisti. Diskusijų metu buvo atskleistos didžiausią susirūpinimą mieste keliančios problemos, anksčiau nežinoti motyvai ar iš praeities kylantys nesutarimai, įsišakniję bendruomenių viduje ar tarp jų. Tai pasiekti padėjo suinteresuotųjų subjektų analizė, per kurią nustatyti įvairūs suinteresuotieji subjektai, jų suinteresuotumas ir gebėjimas daryti įtaką būsimiems rezultatams. Diskutuojant tarpusavyje ir grupėse, buvo iškelti bendri ilgalaikiai tikslai, taip pat tai, ką reikėtų artimiausiu metu įtraukti į vietos savivaldos strateginio planavimo dokumentus, nes ne visos sugeneruotos iniciatyvos, veiksmai, galimi finansuoti atsižvelgiant į VPS taisykles.
2.4.	Aiškios atsakomybės. Susitarimas dėl partnerystės struktūros ir identifikavimas, kas ką turi daryti (partnerystė).
2.5.	Sugeneruotos priemonės yra novatoriškesnės nei standartiniai problemų sprendimo būdai, pavyzdžiui, Meistras į namus: kitų reikalingų paslaugų teikimas namuose; Psichosocialinių, sociokultūrinių bei krizių

	įveikimo paslaugų teikimas namuose; Savanorystės centro sukūrimas ir veiklos administravimas ir kt.
2.6.	Suplanuoti veiksmai turi galimybę būti pritaikomi platesniam naudojimui, t.y. pasiteisinus naujai praktikai gali būti pritaikomi nacionaliniu ar net atprtautiniu lygiu;
2.7.	Veiksmus įgyvendinant partnersytėje yra plečiami ekonominiai ir socialiniai šalių, partnerių ryšiai;
2.8.	Veiksmis siekiama padėti labai mažai palankių sąlygų turinčioms tikslinėms grupėms (pvz. neįgalieji)
2.9.	VPS suplanuoti rodikliai idikuoja, jog suplanuotais veiksmais yra siekiama ne tik mažinti socialinę atskirtį, bet ženkliai prisidėti prie ekonomikos augimo (pvz. esant nedideliame nedarbe Kretingos mieste, generuojami veiksmai, kuriais siekiama, jog augtų vidutinis atlyginimas mokamas šiame krašte). Visi veiksmai tiesiogiai ar netiesiogiai prisideda prie Kretingos miesto ekonomikos augimo ir užimtumo skatinimo, nes jais skatinamas darbo vietų kūrimas, formuluojamas lankstesnis požiūris į užimtumą (individuali veikla, dalinis užimtumas), daug dėmesio skiriama kvalifikacijai tobulinti.
2.10	VPS sugeneruotais veiksmais siekiama paskatinti inovacijų procesus, t.y. sukurti naujus verslus, produktus, paslaugas arba naujus veiklos vykdymo, paslaugų teikimo būdus vietos sąlygomis;
2.11.	VVG pagal galimybes remia veiksmus, kurie skatintų jaunus žmones pasilikti savo gyvenamojoje vietovėje. Nesitikima su strategijos parama tikėtis išspręsti jaunų žmonių emigracijos problemą, tačiau VVG strategijoje numatomi veiksmai, kuriuos įgyvendinus, patrauklesnis jaunimui taptų ne tik miestas, bet ir vietinis darbas, verslas. VVG taip pat remia iniciatyvas, kuriomis bus sprendžiamos vyresnio amžiaus žmonių, jaučiančių socialinę atskirtį, problemos.

3.5 Gyvenamosios vietovės bendruomenės dalyvavimo, rengiant vietos plėtros strategiją, apibūdinimas

Vietos plėtros strategijos rengimo viešinimas ir konsultavimasis su visuomene buvo vykdomas įvairiais informaciniais kanalais: per socialinį tinklą Facebook, per Kretingos rajono savivaldybės interneto puslapį www.kretinga.lt ir per vietinę spaudą. Facebook socialiniame tinkle buvo sukurtas Kretingos miesto vietos veiklos grupės puslapis, kuriame buvo dalijamasi visuotinių susirinkimų datomis, darbotvarkėmis, darbo grupių vietos plėtros strategijai rengti šaukiamais posėdžiais. Nuoroda į VVG paskyrą:

<https://www.facebook.com/KretingosmiestoVVG/?fref=ts>. Kretingos rajono savivaldybės interneto puslapyje buvo sukurta speciali nuoroda, kurioje talpinama aktuali informacija, susijusi su VVG įkūrimu, veikla, pateikiami VVG įstatai, stojimo į asociacijos narius anketa, kvietimas dalyvauti strategijos rengime. Nuoroda į Kretingos rajono savivaldybės interneto puslapyje sukurtą nuorodą - <https://www.kretinga.lt/node/9083>. Rajono laikraštyje "Pajūrio naujienos" buvo teikiami straipsniai apie strategijos kūrimo eigą, kvietimai dalyvauti darbo grupėse ir visuotiniuose susirinkimuose.

Pasirinkti konsultavimosi su visuomene būdai buvo pakankami informuoti Kretingos miesto gyventojus apie rengiamą strategiją. Per spaudą ir interneto svetainę buvo informuoti įvairaus amžiaus asmenys, o per socialinius tinklus buvo pasiekiamas miesto jaunimas (jaunimas daug rečiau perka laikraščius ir domisi savivaldybės skelbiama informacija). Į strategijos rengimą buvo įtraukti visų trijų sektorių atstovai, projektų idėjas siuntė ir darbo grupėse dalyvavo nevyriausybinės organizacijos, verslo įmonės, biudžetinės įstaigos, aktyvūs piliečiai.

Visuomenė buvo informuojama ir kviečiama dalyvauti įvairiuose susirinkimuose ir darbo grupėse. 2015-10-16 buvo organizuotas visuotinis narių susirinkimas, 2015-10-19 - Kretingos miesto nevyriausybinių organizacijų ir biudžetinių įstaigų susirinkimas, kuriuose asociacijos vadovė pristatė 2015-01-01 Palangoje vykusio informacinio seminaro medžiagą. Ji paaiškino, koks yra Kretingos miesto vietos plėtros strategijos tikslas, kokie pagrindiniai minėtos strategijos prioritetai, veiklos, tikslinės grupės, kas gali būti projektų pareiškėjais ir partneriais, kokios tinkamos finansuoti išlaidos, buvo pristatyti Kretingos miesto plėtros strategijos prioritetai ir lentelė, skirta surinkti idėjų bankui.

2015-11-06 laikraštyje buvo kviečiami gyventojai teikti idėjas Kretingos miesto plėtros strategijai rengti. 2015-11-12 vyko VVG valdybos posėdis, kuriame buvo sutarta dėl strategijos parengimo plano ir terminų. Strategiją rengiantys konsultantai pristatė Vietos plėtros strategijų rengimo taisykles, valdybos nariai išsakė lūkesčius. 2015-11-

20 vyko VVG visuotinis susirinkimas, kurio metu Asociacijos vadovė Jurgita Cinskienė pristatė iš Kretingos miesto biudžetinių įstaigų, verslo įmonių, nevyriausybinių organizacijų ir aktyvių piliečių surinktas idėjas ir pasiūlymus, susijusius su socialinės atskirties mažinimu ir užimtumo skatinimu Kretingos mieste. Ji informavo asociacijos narius apie planuojamus darbo grupių susitikimus ir pakvietė juos 2015-11-24 dalyvauti pirmajame darbo grupės susitikime „Kretingos miesto socialinės apsaugos srities ir gyventojų užimtumo iššūkiai“.

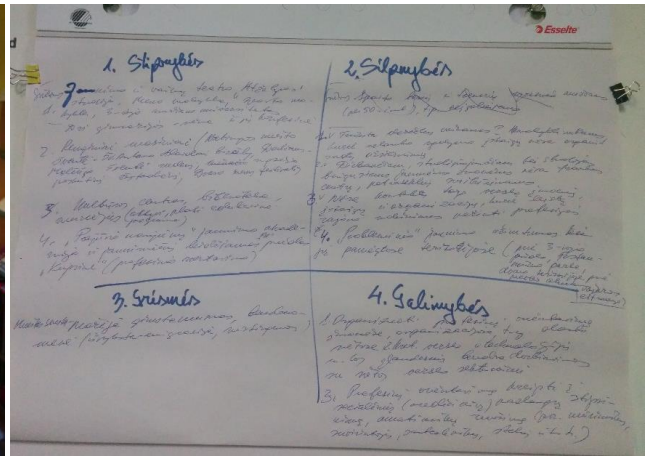
Aukščiau minėtų informacijos kanalų priemonių dėka buvo surinktos projektų idėjos: 5 - iš nevyriausybinių organizacijų, 2 – iš verslo įmonių, 4 iš biudžetinių įstaigų, 4 iš aktyvių piliečių. VVG siekė surinkti daugiau idėjų strategijai, todėl nutarė kviešti aktyvius miesto gyventojus į dvi darbo grupes.

2015-11-24 vyko pirmasis darbo grupės posėdis „Kretingos miesto socialinės apsaugos srities ir gyventojų užimtumo iššūkiai“. Šios darbo grupės metu buvo supažindinama su įgyvendinamo projekto tikslais, apimtimi bei planuojamais pasiekti rezultatais.

Taip pat buvo pateikti pagrindiniai aplinkos analizės rodikliai bei atsižvelgiant į darbo grupės dalyvių nuomonę buvo rengiama strategijai aktualių sričių Kretingos miesto SSGG analizė.

Į susitikimą buvo įtraukti Kretingos miesto gyventojai siekiant identifikuoti jų problemas, lūkesčius ir pageidavimus dėl planuojamų VVG priemonių, kurios bus įtrauktos į VVG plėtros strategiją. Darbas posėdžio metu vyko grupėse. Kiekviena grupė analizavo miestą skirtingais aspektais: kultūros - švietimo, ekonomikos – užimtumo, socialinių paslaugų – sveikatos. Grupėse buvo parengta miesto SSGG analizė. Posėdyje dalyvavo 12 asmenų.

2015-12-21 įvyko darbo grupės susitikimas „Priemonių, projektų, iniciatyvų mažinančių Kretingos miesto gyventojų socialinę atskirtį ir didinančių gyventojų užimtumą kūrimas“. Šios darbo grupės metu buvo supažindinama su pagrindiniais aplinkos analizės rodikliais, su parengta Kretingos miesto VVG strategijai aktualių sričių SSGG analizė. Į susitikimą buvo įtraukti Kretingos miesto gyventojai, siekiant identifikuoti jų lūkesčius ir pageidavimus dėl planuojamų VVG priemonių, kurios bus įtrauktos į VVG plėtros strategiją.

Posėdžio metu grupėse buvo generuojami projektai, konkrečios idėjos, kurios mažintų Kretingos miesto gyventojų socialinę atskirtį ir didintų gyventojų užimtumą. Projektams generuoti buvo pasitelktas British Council „Future city game“ metodas, kuris leidžia identifikuoti esamą miesto situaciją ir, nustačius norimą turėti rezultatą, generuoti projektų idėjas. Šio metodo dėka buvo sugeneruota ir įvairiais aspektais įvertinta apie 20 idėjų.

Apibendrinant galima teigti, kad pasirinkti konsultavimosi su visuomene ir strategijos rengimo viešinimo metodai leido surinkti svarbią informaciją iš miesto gyventojų, ją sistemizuoti, įvertinti ir sukonkretinti iki konkrečių veiksmų.

Visi su viešiniu susiję dokumentai pateikiami VPS prieduose.

3.6 Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo veiksmų planas

Visi kiekvienam uždaviniui numatyti veiksmai tiesiogiai prisideda prie uždavinių įgyvendinimo. Jie yra efektyviausi ir racionaliausi būdai, kaip įgyvendinti uždavinį. Visi numatyti Kretingos miesto VPS veiksmai atitinka 2014–2020 metų veiksmų programos 8.6.1 konkretų uždavinį „Pagerinti vietinės įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius“ ir jam priskirtas veiklas.

Lentelė 11. VPS struktūra

Nr.	Tikslas	Uždavinys	Veiksmas	Veiksmo vykdytojas
1.	Padidinti socialinę integraciją ir užimtumą Kretingos mieste, sutelkiant vietos valdžios, verslo ir bendruomenės atstovus	1.1. Mažinti Kretingos miesto gyventojų socialinę atskirtį, sudarant galimybes gauti trūkstamas paslaugas ir dalyvauti bendruomeninėje veikloje	1.1.1. Socialinę atskirtį patiriančių asmenų šeimos narių pavadavimas teikiant socialines paslaugas (vaikų priežiūra, asmenys prižiūrintys neįgaliuosius)	Geriausią pasiūlymą pateikę viešieji ar privatūs juridiniai asmenys (konkursas)
			1.1.2. Meistras į namus: kitų reikalingų paslaugų teikimas namuose	
			1.1.3. Kretingos miesto socialinių paslaugų ir kitų reikalingų paslaugų paketo atmintinės parengimas ir sklaida	
			1.1.4. Švietėjiškų, kultūrinių, sveikatinimo renginių, projektų organizavimas socialinę atskirtį patiriantiems asmenims	
			1.1.5. Socialinę atskirtį patiriančių vaikų ir jaunimo integravimas į pilnavertį visuomeninį gyvenimą	
			1.1.6. Psichosocialinių, sociokultūrinių bei krizių įveikimo paslaugų teikimas namuose	
			1.1.7. Pagalba pabėgėliams ir kitataučiams integruojantis į bendruomenę	
		1.2. Gerinti Kretingos miesto gyventojų padėtį darbo rinkoje, didinant bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų užimtumą	1.2.1. Vykdyti jaunimo informavimą ir orientavimą pereinant nuo mokslo, studijų prie darbo	
			1.2.2. Remti pameistrystės, mokomosios praktikos darbo vietoje, laikino įdarbinimo ir kitas programas	
			1.2.3. Neformalaus švietimo ir integravimo į darbo rinką paslaugų teikimas	
			1.2.4. Neįgaliųjų integravimo į darbo rinką paslaugų teikimas su asistento pagalba	
		1.3. Skatinti Kretingos miesto gyventojų verslumą, suteikiant verslo kūrimui ir vystymui reikalingą paramą	1.3.1. Verslui pradėti reikalingų priemonių suteikimas	
			1.3.2. Konsultavimas ir pagalba besikuriančiam verslui Kretingos mieste	
		1.4. Skatinti	1.4.1. Savanorystės centro sukūrimas ir veiklos administravimas	

	bendradarbiavimą, informacijos sklaidą ir savanorišką veiklą	1.4.2.	Viešųjų ir juridinių asmenų atstovų mokymas ir konsultavimas integruojant socialinės atskirties grupes (pvz. neįgalieji) į darbo rinką
		1.4.3.	Bočių namų koncepcijos parengimas ir įgyvendinimas
		1.4.4.	Gyventojų švietimas integruojant socialinę atskirtį patiriančius asmenis į bendruomenę ir vykdant prevenciją

Žemiau lentelėje pateikiamas išsamus VPS veiksmų pagrindimas, numatant rodiklius, vykdymo terminą, finansavimo šaltinius bei lėšas vykdymui.

Lentelė 12. VPS veiksmų planas: veiksmų pagrindimas, rodikliai, vykdymo terminas, finansavimo šaltiniai ir lėšų poreikis

	Tikslai, uždaviniai, veiksmai	Rodiklis	Rodiklio reikšmė	Pagrindimas	Vykdymo terminas	Fin. šaltiniai ⁹	Lėšos (Eur.)
1.	Padidinti socialinę integraciją ir užimtumą Kretingos mieste, sutelkiant vietos valdžios, verslo ir bendruomenės atstovus					ES+VB	483143,8
						SB	42652,2
						Privačios	42900
						Viso	568696
1.1.	Mažinti Kretingos miesto gyventojų socialinę atskirtį, sudarant galimybes gauti trūkstamas paslaugas ir dalyvauti bendruomeninėje veikloje					ES+VB	92191,25
						SB	8658,75
						Privačios	14600
						Viso	115450
1.1.1.	Socialinę atskirtį patiriančių asmenų šeimos narių pavadavimas teikiant socialines paslaugas (vaikų priežiūra, asmenys prižiūrintys neįgaliuosius)	Pavadavimo paslauga pasinaudojusių asmenų skaičius	ne mažiau 30 asmenų	Veiksmo tikslas - sukurti savanoriško darbo pagrindais veikiančią sistemą, kurioje nepanaudoti dirbančių ar darbo neturinčių asmenų laiko ištekliams panaudojami pavadavimo paslaugos teikimui šeimos nariams, kurie savo šeimos aplinkoje susiduria su socialine atskirtimi, pvz. slaugantys neįgalųjį, vyresnio amžiaus, sunkiai sergantį savo artimąjį, socialinę atskirtį patiriantys (pvz. mažas pajamas gaunantys, skurde gyvenantys) ir auginantys	2017 rugsėjis/ 2021 rugpjūtis	ES+VB	26336,25
		Pavadavimo dienų skaičius	ne mažiau 360 d.d.			SB	2913,75
						Privačios	9600
						Viso	38850

⁹ ES+VB – tai paramos lėšos; SB – Savivaldybės administracijos prisidėjimas (7,5 proc.); Privačios – nuosavas įnašas (7,6 proc.)

				<p>mažamečius vaikus, tėvystės/ motinystės atostogose esantys asmenys (laikiniai nedirbantys) ir nori pradėti integruotis į visuomeninę veiklą, darbo rinką ir pan. Paslaugos teikimui bus būtinas koordinuojantis asmuo, atsakingas už kokybišką ir savilaikį paslaugos atlikimą Kretingos mieste.</p> <p>Pavdavimo paslaugos teikimui yra reikalinga padengti projekto veiklas vykdančių savanorių, savanoriškos veiklos, tiesiogiai susijusios su projekto veiklų vykdymu, išlaidas bei projekto veikloms vykdyti reikalingų transporto priemonių, patalpų eksploatavimo (komunalinių, ryšio paslaugų ir pan.), trumpalaikio turto įsigijimo ir nuomos išlaidas.</p>			
1.1.2.	Meistras į namus: kitų reikalingų paslaugų teikimas namuose	Meistro paslaugos suteiktų kartų skaičius	ne mažiau 80 kartų	<p>Įvairių namų aplinkoje reikalingų buitinių (santehnikos, elektros, vidaus ir išorės namų aplinkos tvarkymo darbai ir pan.) pagalbos paslaugų teikimas tikslinės grupės atstovams: neįgaliesiems ir jų šeimos nariams, socialinės rizikos šeimoms, vyresnio amžiaus žmonėms, socialinę atskirtį patiriantys ir auginantys mažamečius vaikus ir pan.</p> <p>Paslaugai atlikti reikalinga padengti projekto veiklai, vykdyti reikalingos įrangos ir įrenginių įsigijimo ir nuomos išlaidas, taip pat projekto veiklas vykdančių savanorių, savanoriškos veiklos, tiesiogiai susijusios su projekto veiklų vykdymu, išlaidas bei projekto veikloms vykdyti reikalingų transporto priemonių, patalpų eksploatavimo (komunalinių, ryšio paslaugų ir pan.) išlaidas.</p>	2018 birželis/ 2022 gegužė	ES+VB	19627,5
						SB	1672,5
						Privačios	1000
						Viso	22300

1.1.3.	Kretingos miesto socialinių paslaugų ir kitų reikalingų paslaugų paketo atmintinės parengimas ir sklaida	Parengta atmintinė	1	Pirmiausiai būtų sukurta atmintinė, kur trumpai apibūdinama, kokios yra pagalbos įstaigos Kretingos mieste, kuo jos padeda, kokie jų adresai, darbo laikas, kokios teikiamos paslaugos, kas gali kreiptis ir t.t. Vėliau ši informacija būtų apdorojama ir paverčiama į spausdinimui patrauklią (sumaketuotą) informaciją ir pagaminamas lankstinukas. Atmintinė bus pagaminta tiek popieriniame, tiek ir elektriniame variante. Ją reikėtų platinti per įstaigas ir organizacijas, dirbančias su socialinę atskirtį patiriančiais asmenimis, per socialinius darbuotojus įteikti asmeniškai, platinti dažnai lankomose vietose. Darbo praktika rodo, kad nepaisant visų techninių galimybių, informacija vis dar labai sunkiai pasiekia tikslinius asmenis, todėl būtinas asmeninis kontaktas su kiekvienu iš jų. Projektui įgyvendinti reikalinga padengti bukletų leidybos ir platinimo išlaidas.	2017 rugsėjis/ 2018 gruodis	ES+VB	4162,5
		Pranešimų visuomenei skaičius	10			SB	337,5
		Išleistų lankstinukų skaičius	ne mažiau 500			Viso	4500
1.1.4.	Švietėjiškų, kultūrinių, sveikatinimo renginių, projektų organizavimas socialinę atskirtį patiriantiems asmenims	Renginių, projektų skaičius	12	Labai svarbu socialinės atskirties grupių atstovus integruoti į visuomeninį, bendruomeninį gyvenimą. Vienas iš būdų tai padaryti - organizuoti bendraminčių renginius: akcijas, plenerus, popietes, stovyklas, ekspedicijas ir pan., kuriuose jie galėtų dalintis patirtimi, mokytis, socializuotis ir t.t. Numatoma per metus suorganizuoti po 2 renginius per metus, orientuojantis į skirtingas galimas finansuoti tikslines grupes, kurios patiria socialinę atskirtį. Pabrėžtina, kad net ir neįgaliesiems galima organizuoti skirtingus renginius nes jų negalia yra skirtinga (fizinė, protinė ir pan.). Vienas iš projektų bus organizuojamas kartu su Gargždų miesto VVG, įgyvendinant projektą skirtą socialinę atskirtį patiriantys	2017 kovas/ 2022 rugsėjis	ES+VB	14247,5
						SB	1252,5
						Privačios	1200
						Viso	16700

				<p>vaikai ir jaunuoliai - Patriotizmo ir pilietiškumo ugdymas per fotografiją. Iš Kretingos miesto VVG pusės planuoja dalyvauti Kretingos miesto jaunimo ir neįgaliųjų organizacijos (Kretingos rajono jaunimo nevyriausybinė organizacijų asociacija "Apskritas iš stalas" ir Klaipėdos regiono neįgaliųjų meninės raiškos ir sveikos gyvensenos asociacija "Trijų mūzų blyksniai").</p> <p>Veiksmai vykdyti reikalinga padengti projekto veiklai, vykdyti reikalingų patalpų nuomos, baldų, įrangos ir įrenginių, trumpalaikio turto įsigijimo ir nuomos išlaidas, savanoriškos veiklos, tiesiogiai susijusios su projekto veiklų vykdymu, išlaidas, taip pat transporto priemonių, patalpų eksploatavimo išlaidas bei projekto veiklų dalyvių kelionių, dalyvavimo renginiuose išlaidas.</p>			
1.1.5.	Socialinę atskirtą patiriančių vaikų ir jaunimo integravimas į pilnavertį visuomeninį gyvenimą	Projektų veiklose sudalyvavusių tikslinės grupės narių skaičius	ne mažiau 60	<p>Padedant socialiai pažeidžiamiems vaikams, jaunimui integruotis į pilnavertį visuomeninį gyvenimą numatoma organizuoti įvairaus pobūdžio aktyvinimo iniciatyvas: konkursai, stovyklos, mokymai, konsultacijos, renginiai ir t.t. "Gatvės" vaikų, jaunimo užimtumo, pilietiškumo ugdymo programų kūrimas ir įgyvendinimas yra labai svarbus prevencinis aspektas, norint sumažinti socialinės rizikos šeimų skaičių, mažinti jaunimo nusikalstamumą ir pan.</p> <p>Veiksmai vykdyti reikalinga padengti projekto veiklai, vykdyti reikalingų patalpų nuomos, baldų, įrangos ir įrenginių, trumpalaikio turto įsigijimo ir nuomos išlaidas, savanoriškos veiklos, tiesiogiai susijusios su projekto veiklų vykdymu, išlaidas, taip pat transporto priemonių, patalpų eksploatavimo išlaidas bei projekto</p>	2017 lapkritis/2021 spalio	ES+VB	12520
						SB	1080
						Privačios	800
						Viso	14400

				veiklų dalyvių kelionių, dalyvavimo renginiuose išlaidas.			
1.1.6.	Psichosocialinių, sociokultūrinių bei krizių įveikimo paslaugų teikimas namuose	Paslaugomis pasinaudojusių asmenų skaičius	ne mažiau 30 asmenų	Remiantis gyventojų poreikiais identifikuota, jog tikslinės grupės nariams dažnu atveju yra būtina ne tik fizinė pagalba, bet ir psichologinė parama, pagalba sprendimo priėmimuose ar kebliose, krizinėse situacijose. Veiksmo vykdymui reikalinga padengti projekto veiklai, vykdyti reikalingų patalpų nuomos, baldų, įrangos ir įrenginių, trumpalaikio turto įsigyjimo ir nuomos išlaidas, savanoriškos veiklos, tiesiogiai susijusios su projekto veiklų vykdymu, išlaidas, taip pat transporto priemonių, patalpų eksploatavimo išlaidas bei projekto veiklų dalyvių kelionių išlaidas.	2019 rugsėjis/ 2022 vasaris	ES+VB	7495
						SB	705
						Privačios	1200
						Viso	9400
1.1.7.	Pagalba pabėgėliams ir kitataučiams integruojantis į bendruomenę	Paslaugomis pasinaudojusių tikslinės grupės narių skaičius	ne mažiau 10 asmenų	Pagal Kretingos miesto aplinkos analizėje pateikiamus duomenis, atsižvelgiant į Europos šių dienų aktualijas, labai svarbu pasirengti pabėgėlių. kitų tautų atvykėlių priėmimui. Šiuo tikslu yra numatoma įgyvendinti projektus (-ą), kuris padėtų įvardinti tikslinei grupei integruotis į visuomeninį, Kretingos miesto bendruomeninį gyvenimą. Įgyvendinant veiksmą ketinama organizuoti kalbos mokymus, teikti pagalbą ieškant darbo, vykdyti mentorystės programas ar kitas būtinas integruojantis į bendruomenę priemones pabėgėliams (jų šeimos nariams) ar kitataučiams (jų šeimos nariams) atvykusies ir gyvenantiems Kretingos mieste. Veiksmo vykdymui reikalinga padengti projekto veiklai, vykdyti reikalingų patalpų nuomos, baldų, įrangos ir įrenginių, trumpalaikio turto įsigyjimo ir nuomos išlaidas, savanoriškos veiklos, tiesiogiai	2018 sausis/ 2022 rugsėjis	ES+VB	7802,5
		Parengta specializuota tikslinės grupės integravimosi į bendruomenę programa	1			SB	697,5
						Privačios	800
						Viso	9300

				susijusios su projekto veiklų vykdymu, išlaidas, taip pat transporto priemonių, patalpų eksploataavimo išlaidas bei projekto veiklų dalyvių kelionių išlaidas.			
1.2.	Gerinti Kretingos miesto gyventojų padėtį darbo rinkoje, didinant bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų užimtumą				ES+VB	169737,5	
					SB	14662,5	
					Privačios	11100	
					Viso	195500	
1.2.1.	Vykdėti jaunimo informavimą ir orientavimą pereinant nuo mokslo, studijų prie darbo	Į jaunimo informavimo ir orientavimo veiklas įtraukta tikslinės grupės narių skaičius	ne mažiau 70	Įgyvendinant veiksma ketinama organizuoti profesinio orientavimo iniciatyvas galimiems į paramą pretenduoti tikslinės grupės atstovams (besimokantis ir darbo ieškantis jaunimas), t.y. lankymasis verslo įmonėse ir susipažinimas su jų veikla, profesijomis (demonstravimas vietoje). Viena iš demonstravimo vietoje veiklų numatome įgyvendinti bendradarbiaujant su Kretingos rajono VVG, organizuojant vizitą į įmonę, veikiančią Kretingos rajone. Taip pat planuojamos veiklos, kurių metu ketinama pasikviesti tam tikrų profesijų atstovus, žymius žmones į tikslinių grupių atstovų susibūrimus, kad jiems būtų pristatomos profesijos, darbo specifi ka ir pan. Veiks mo tiks las - padėti pasirinkti profesiją ir paruošti įdarbinimui tikslinės grupės atstovus bei domėtis vietinės darbo rinkos teiki amomis įs idarbinimo galimybėmis. Įgyvendinant veiks mą ir verslui savanoriškai konsultuojant, priimant tikslinės grupės atstovus, tikimasi ugdyti ir verslo, verslininkų socialinę atsakomybę, taip prisidėti prie etiško, atsakingo verslo Kretingoje skatinimo. Veiks mui įgyvendinti reikia padengti projekto veikloms vykdyti reikalingų baldų, kompiuterinės technikos, programinės įrangos įsigyjimo ar nuomos išlaidas,	2017 vasaris/ 2020 gegužė	ES+VB	6752,5
		Jaunimo informavimo ir orientavimo veiklų, įgyvendintų rajone, skaičius	1			SB	547,5
						Viso	7300

				projekto veiklas vykdančių savanorių savanoriškos veiklos, tiesiogiai susijusios su projekto veiklų vykdymu, išlaidas, projekto veiklas vykdančio personalo darbo užmokesčio ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos už laiką, dirbtą vykdant projekto veiklas, projekto veikloms vykdyti reikalingų paslaugų įsigijimo išlaidos, projekto veiklas vykdančio personalo kelionių, dalyvavimo renginiuose išlaidos, projekto veiklų dalyvių kelionių ir dalyvavimo renginiuose išlaidos, projekto veikloms vykdyti reikalingų patalpų nuomos išlaidos.			
1.2.2.	Remti pameistrystės, mokomosios praktikos darbo vietoje, laikino įdarbinimo ir kitas programas	Asmenų, įgijusių praktinių įgūdžių darbo vietoje, skaičius	ne mažiau 20	Numatomų įgyvendinti projektų tikslinė grupė - darbingi bedarbiai ir neaktyvūs gyventojai, kurie bus skatinami domėtis vietinės darbo rinkos teikiamomis galimybėmis įsidarbinti. Padedant mokyklose dirbantiems profesinio orientavimo specialistams, aktyviems gyventojams, verslo įmonių atstovams, bus kuriamas bendradarbiavimo tinklas, skirtas sudaryti sąlygas tikslinės grupės nariams ugdyti profesinius, praktinius įgūdžius darbo vietoje. Numatoma, kad tokia galimybė ir suteikiamomis sąlygomis turėtų pasinaudoti ne mažiau kaip 20 Kretingos miesto tikslinės grupės atstovų. Veiksmui įgyvendinti reikia padengti projekto darbdavio darbo vietoje patirtos praktinio darbo įgūdžių įgijimo ar ugdymo darbo vietoje organizavimo išlaidas: 1) darbuotojo, kuris darbdavio paskirtas atsakingu už darbo įgūdžių organizavimą, darbo užmokesčio už darbo laiką, tiesiogiai skirtą darbo įgūdžių įgijimo ar ugdymo darbo vietoje organizavimui, dalies kompensavimas (dalyje projektų	2017 liepa/ 2022 rugpjūtis	ES+VB	110400
		Praktinių įgūdžių darbo vietoje įgijusių asmenų rajono įmonėse, dalis	ne mažiau 10 proc.			SB	9600
						Privačios	8000
						Viso	128000

				numatoma, jog šios išlaidos nebus kompensuojamos, o traktuojamos, kaip pareiškėjo nuosavas išlaidas į projektą) ir 2) projekto veiklų dalyviams darbo įgūdžiams įgyti reikalingų darbo priemonių įsigijimo ir nuomos išlaidos.			
1.2.3.	Neformalaus švietimo ir integravimo į darbo rinką paslaugų teikimas	Parengtų neformalaus švietimo programų skaičius	ne mažiau 4	<p>Praktika rodo, jog grįžimas į darbo rinką yra sunkus tiek psichologiškai, tiek profesinių žinių, kompetencijų prasme. Šio veiksmo įgyvendinimo rėmuose numatoma įgyvendinti 2-3 projektus, kurie būtų orientuoti į skirtingas tikslines grupes, kurios bus identifikuotos, kaip tuo laikotarpiu daugiausiai problemų patiriančios tikslinės grupės. Šiuo metu trys pagrindinės grupės būtų: neįgalieji, tėvystės/ motinystės atostogose esantys asmenys (laikiniai nedirbantys) ir besimokantis ir darbo ieškantis jaunimas.</p> <p>Numatoma įgyvendinti neformaliojo švietimo ir integravimo į darbo rinką projektus, kurių metu ne tik būtų apmokomi tikslinės grupės nariai, bet ir po jų mokymų būtų sukuriamas visuomenei, bendruomenei naudingas produktas, rezultatas. Pavyzdžiui surengus akmens skaptavimo, medžio drožimo dirbtuves, po jų bendruomenei (parke, skvere) būtų paliekamas konkretus produktas - suolas, skulptūra ar kitas kultūrinis ar buityje naudingas eksponatas, daiktas. Tokiais projektais būtų pasiekama dviguba nauda - apmokytas tikslinės grupės narys ir sukurtas visuomenei naudintas produktas.</p> <p>Veiksmo įgyvendinimui bus reikalinga finansuoti neformalaus švietimo paslaugų įsigijimo išlaidas, projekto veiklas – neformalųjį profesinį mokymą - vykdančio personalo darbo užmokesčio ir atlygio</p>	2017 kovas/ 2021 gruodis	ES+VB	23845
		Paslaugą pasinaudojusių tikslinių grupių skaičius	ne mažiau 3			SB	2055
		Mokymo, konsultavimo paslaugomis pasinaudojusių tikslinės grupės narių skaičius	ne mažiau 50			Privačios	1500
						Viso	27400

				išlaidas, mokymo priemonių įsigijimo išlaidas, kai projekto vykdytojas ar partneris pats atlieka projekto veiklas ar jų dalį, projekto veiklų dalyvių - mokinių kelionės į mokymo vietą ir atgal išlaidas, projekto veiklų dalyvių - mokinių maitinimo išlaidas, su projekto veiklų dalyvių savanoriška veikla, susijusias išlaidas.		
1.2.4.	Neįgalųjų integravimo į darbo rinką paslaugų teikimas su asistento pagalba	Įtrauktų neįgalųjų skaičius	ne mažiau 3	Tikslinės grupės: Socialinę atskirtį patiriantys darbingi gyventojai, Darbingi neaktyvūs gyventojai. Projekto partneriai idėjos įgyvendinime: dienos veiklos centras (neįgalųjų užimtumą teikianti įstaiga), kitos rajono neįgalųjų organizacijos, Darbo birža (kurioje registruoti rajono bedarbiai, turintys neįgalumą), verslo įmonė (viena ar kelios, galinčios dalyvauti neįgalųjų verslumo skatinime). Problematika: socialinės pagalbos struktūros plėtra rajone, skatinant socialinio verslumo įgyvendinimą socialinę atskirtį darbo rinkoje patiriantiems asmenims. Projekto tikslai: Rajono socialinės struktūros plėtra per neįgalųjų verslumą; Neįgalųjų socialinės atskirties mažinimas; Darbingai neaktyvių gyventojų įgalinimas dalyvauti darbo rinkoje; Darbo vietų neįgaliesiems sukūrimas; Rajone yra sukurta socialinės pagalbos negalią išgyvenančiam žmogui ir jo artimiesiems struktūra. Nuo vaikystės neįgalus vaikas lanko vaikų ugdymo centrą, vėliau jis pereina į suaugusiųjų dienos centrą, kur gauna socialinės priežiūros ir pagalbos paslaugas, dalis neįgalaus jaunimo stoja studijuoti į profesinio parengimo mokyklą pagal specialiai adaptuotas programas. Baigę šias programas neįgalūs	ES+VB	28740
		Įtrauktų įmonių skaičius	ne mažiau 1		SB	2460
					Privačios	1600
					Viso	32800

			<p>jauni žmonės lieka arba namuose, arba naudojami Dienos veiklos centro paslaugomis, nors puikiai su asistento pagalba galėtų dalyvauti darbo rinkoje. Šiuo metu verslo įmonės vengia įdarbinti neįgaliuosius, nes darbo vieta turi atitikti neįgaliojo fizinius poreikius, jam reikalingas socialinis darbuotojas asistentas. Darbo laikas ir darbo sąlygos turi būti lanksčios, turi būti sukuriama atitinkama neįgalių žmonių nediskriminuojanti aplinka, jis neturi konkuruoti su įgaliais darbo rinkos darbuotojais, nes tai daryti tiesiog negali dėl savo turimos negalios. Europos šalių patirtis ir praktika rodo, kad šis procesas yra įgyvendinamas. Išsamiai esame susipažinę su Vokietijos ir Anglijos šalyse esančių neįgaliųjų organizacijų patirtimi, kur neįgalūs jauni ir darbingo amžiaus žmonės puikiai dalyvauja darbo rinkoje atlikdami konkrečius darbus vienoje ar kitoje srityje, įgyvendindami užsakymus, dirbdami paslaugų sferoje. Projekte dalyvautų įvairių rajone esančių neįgaliųjų organizacijų darbingo amžiaus neįgalieji.</p> <p>Projekto eigoje bendradarbiaujant Kretingos miesto ir rajono organizacijomis ir verslo įmonėmis, pasitelkiant Europos šalių patirtį, būtų galima sukurti 6 – 10 darbo vietų grupę neįgaliesiems su darbo asistento pagalba nuomojamuose patalpose. Dienos veiklos centras turi jau parengtą darbo rinkos neįgaliajam asistentą pagal ES programą. 2015 m. pavasarį įstaiga teikė neįgaliųjų verslumo skatinimo idėjos projektą Švietimo mainų programai, projektas pateko pirmoje eilėje rezervinių projektų sąrašė. Rengdami projektą domėjomės konkrečių organizacijų</p>			
--	--	--	---	--	--	--

				vykdoma neįgaliųjų darbinio užimtumo struktūra. Neįgaliųjų įdarbinimo galimybių suteikimas, rajone papildytų teikiamų socialinių paslaugų spektrą, parodantį socialinio atsakingumo svarbą bei socialinių paslaugų kokybės tobulinimą.				
1.3.	Skatinti Kretingos miesto gyventojų verslumą, suteikiant verslo kūrimui ir vystymui reiklaingą paramą						ES+VB	91198,7
							SB	8205,3
							Privačios	10000
							Viso	109404
1.3.1.	Verslui pradėti reikalingų priemonių suteikimas	Įmonių, kurioms suteikta parama verslo pradžiai, skaičius	ne mažiau 10	Šio veiksmo tikslinės grupės: darbingi bedarbiai ir neaktyvūs gyventojai; kiti darbingi gyventojai, kurių namų ūkio pajamos neviršija namų ūkio skurdo rizikos ribos; VPS įgyvendinimo teritorijos gyventojai - verslininkai, kurie yra pradėję VPS įgyvendinimo teritorijoje vykdyti ūkinę komercinę veiklą ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki pradėjimo dalyvauti projekte veiklose, verslo liudijimų savinininkai (su tam tikrais apribojimais, kurie bus įvardinti veiksmo FSA); ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki paraiškos dėl projekto finansavimo pateikimo įgyvendinčiai institucijai dienos arba iki pradėjimo dalyvauti projekte veiklose Juridinių asmenų registre įregistruotų ir ūkinę komercinę veiklą VPS įgyvendinimo teritorijoje vykdančių įmonių darbuotojai ir valdymo organų atstovai. Įgyvendinant veiksma bus siekiama, padidinti Kretingos miesto verslumo rodiklį, t.y. paskatinti daugiau žmonių nebijoti imtis verslo ir netgi gauti paramą jo pradžiai, t.y. būtinoms priemonėms įsigyti. Turėtų būti orientuojamasi į smulkų ir vidutinį verslą, kuris sudarytų sąlygas integruotis į darbo	2017 kovas/ 2022 vasaris	ES+VB	73250	
						SB	6750	
						Privačios	10000	
						Viso	90000	

				<p>rinką socialinę atskirtį patiriantiems asmenims. Ketinama skatinti bendruomeninių verslų kūrimasis, nes Kretingos mieste yra stiprių NVO, kurios galėtų organizuoti gyventojams reikalingų paslaugų teikimą (tiek tų, kurių apskritai nėra, tiek ir tų, kurios yra, bet ne visiems prieinamos).</p> <p>Veiksmo įgyvendinimo metu bus reikalinga finansuoti priemones, kurios reikalingos verslui (įskaitant savarankišką veiklą) pradėti, įsigijimą (įskaitant atvejus, kai verslui (įskaitant savarankišką veiklą) pradėti skirtingas priemones įsigyja tarpininkas, siekdamas šias priemones verslų (įskaitant savarankišką veiklą) pradedančiam subjektui laikinai valdyti), jei įsigyotos priemonės naudojamos verslų pradedančios įmonės ar savarankišką veiklą pradedančio asmens vykdomoje veikloje, neperduodant jų naudoti (nuomos, panaudos ar kt. pagrindais) tretiesiems asmenims. Detalesni kriterijai bus pateikti veiksmo FSA.</p> <p>Planuojama, jog prie veiksmo įgyvendinimas, t.y. teikiant projektą paramai gauti, dalį nuosavų lėšų, turės prisidėti ir patys pradedantieji verslininkai, t.y. planuojama, jog nuosavas įnašas galės būti nuo 0 iki 20 proc.</p>			
1.3.2.	Konsultavimas ir pagalba besikuriančiam, plėtrą vykdančiam verslui Kretingos mieste	Dalyvių, įtrauktų į verslumo įgūdžių ugdymo programas, skaičius	ne mažiau 30	Įgyvendinant veiksmą yra planuojama padėti tų pačių tikslinių grupių atstovams kaip ir 1.3.1 veiksmo, tik pagal šį veiksmą įgyvendinamuose projektuose bus remiama konsultacinė pagalba pradedantiesiems ar veiklą plečiantiems verslininkams, o ne fizinės įrangos įsigijimas. Praktinė pagalba, konsultacijos, patarimai, mentorius globa, dažnu atveju yra naudingiau, nei efektyviai	2017 kovas/ 2022 vasaris	ES+VB	17948,7
		Dalyvių, įtrauktų į individualias konsultacijas verslo pradžios ir plėtros klausimais, skaičius	ne mažiau 15			SB	1455,3

		Suorganizuotų renginių skaičius	ne mažiau 3	veikiančios, įsigytis staklės, kurių pilno pajėgumo nemokama panaudoti. Šiuo tikslu bus vykdomas konsultavimo ir pagalbos besikuriančio ir/ar plėtrą vykdančio verslo (įskaitant savarankišką veiklą pradedančius asmenis) teikimas, randant tiekėjus, klientus, randant patyrusius verslininkus, kurie galėtų dalyvauti mentorystės „verslas verslui“, projektuose, teikiant konsultacijas konkretaus verslo kūrimo ir plėtros klausimais. Konsultavimo ir tarpininkavimo paslaugos įmonei ar savarankišką veiklą pradėjusiam asmeniui truks ne ilgiau kaip 12 mėn. Be konsultavimo paslaugų, bus organizuojami ir specializuoti mokymai verslo pradžios, vystymo, administravimo klausimais, organizuojamos bendros verslininkų mugės, mentorių susitikimai ir pan. Numatoma per veiksmo įgyvendinimo laikotarpį suorganizuoti keletą mokomųjų, ugdomųjų renginių, kuriuose sudalyvautų ne mažiau kaip 30 tikslinės grupės narių.		Viso	19404
1.4.	Skatinti Kretingos miesto gyventojų bendradarbiavimą, informacijos sklaidą ir savanorišką veiklą				ES+VB	130016,4	
					SB	11125,65	
					Privačios	7200	
					Viso	148342	
1.4.1.	Savanorystės centro sukūrimas ir veiklos administravimas	Sukurta el. duomenų bazė	1	Veiksmo tikslas - remti savanoriškojo darbo ir kitas sistemas, kuriose nepanaudoti nedirbančių asmenų išteklių naudojami vietos poreikiams tenkinti. Būtų kuriama elektroninė duomenų bazė, kurioje būtų registruojami (registruotąsi) Kretingos miesto ir rajono savanoriai savanoriškam darbui, pavyzdžiui, laikinai auklei,	2017 vasaris/ 2022 sausis	ES+VB	54812,5
		Parengtų savanorių mokymo programų skaičius	nemažiau kaip 4			SB	4687,5
		Apmokytų savanorių skaičius	nemažiau 50			Privačios	3000

		<p>Apmokytų savanorių iš Kretingos rajono dalis nuo visų apmokytų savanorių</p>	<p>nemažiau 10 proc.</p>	<p>trumpalaikiai pagalbai prižiūrėti neįgalų asmenį, aprūpinti senjorą maisto produktais, t.y. padėti pagal Kretingos miesto VVG gyventojų apibrėžtį nustatytoms tikslinėms grupėms, kurioms galima parama.</p> <p>Savanoriai būtų registruojami, apmokomi dirbti su jiems artima, norima padėti tikslinė grupė, vėliau suteikiamos visos sąlygos atlikti savanorystę bendradarbiaujant su vietiniais gyventojais, valdžios ar NVO institucijomis, kurios teiktų informaciją apie pagalbos, paramos prašančiuosius asmenis. Norint teikti socialines paslaugas tikslinės grupės nariams yra būtina parengti specializuotas (priklausomai nuo teikiamos paslaugos ir tikslinės grupės) mokymo programas bei apmokyti savanorius.</p> <p>Šis veiksmas yra vienas iš bendradarbiavimo projektų su Kretingos rajono VVG, kuriame galėtų dalyvauti Kretingos rajono savanoriai teikiant paslaugas miesto gyventojams.</p> <p>Pagal veiksmą įgyvendinamas projektas yra ilgalaikis, t.y. savanoriai bus registruojami ir rengiami nuolat, o vėliau jie prisidės prie kitų VVG įgyvendinamų projektų, kuriuose reikalinga savanorystė, pavadavimas ir pan. Labai svarbu užtikrinti efektyvų šio veiksmo įgyvendinimą, kad būtų pasiekti kitų veiksmų rodikliai.</p> <p>Savanorių centro sukūrimui ir administravimui yra reikalinga padengti projekto veikloms vykdyti reikalingų patalpų nuomos išlaidas; projekto veikloms vykdyti reikalingų baldų, kompiuterinės technikos, programinės įrangos įsigijimo ar nuomos išlaidas; mokymo ir ugdymo priemonių bei kito projekto veikloms vykdyti reikalingo trumpalaikio turto įsigijimo ir nuomos</p>	<p>Viso</p>	<p>62500</p>
--	--	---	--------------------------	--	-------------	--------------

				<p>išlaidas; informacijos sklaidos priemonių rengimo ir vykdymo išlaidas; projekto veiklas vykdančių savanorių savanoriškos veiklos, tiesiogiai susijusios su projekto veiklų vykdymu, išlaidas; projekto veiklas vykdančio personalo darbo užmokesčio ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidas; projekto veikloms vykdyti reikalingų paslaugų įsigijimo išlaidas; projekto veiklas vykdančio personalo kelionių, dalyvavimo renginiuose išlaidos; projekto veiklų dalyvių darbo užmokesčio, apskaičiuoto ir išmokėto už darbo laiką, kurio metu darbuotojai dalyvavo projekto veiklose, išlaidos bus skaičiuojamos kaip projekto vykdytojo ir (ar) partnerio (-ių) nuosavas įnašas. Projekto veiklų dalyvių kelionių ir dalyvavimo renginiuose išlaidos;</p> <p>Projekto veikloms vykdyti reikalingų patalpų eksploatavimo (komunalinių, ryšio paslaugų ir pan.) išlaidos.</p>			
1.4.2.	Viešųjų ir juridinių asmenų atstovų mokymas ir konsultavimas integruojant socialinės atskirties grupes (pvz. neįgalieji) į darbo rinką	Parengtų specializuotų mokymo programų skaičius	ne mažiau 2	<p>Veiksmas, kurio atsiradimą sąlygojo didelis neįgaliųjų nedarbas Kretingos mieste. Planuojamas įgyvendinti projektas apims specializuotų mokymo programų darbdaviams parengimą. Darbdaviai, tai bus biudžetinių įstaigų, NVO, o ypač verslo įmonių atstovai, kuriuos reikia parengti kaip darbdavius į darbą priimant socialinę atskirtį patiriančius asmenis sudarant jiems būtinas darbo sąlygas ir parodyti darbdaviams tokio pasirinkimo naudą bei visus būdus ir galimybes, kaip galima pasiekti maksimalų abipusiai anudingą efektą. Labai svarbu apmokyti darbuotojus, darbdavius kaip dirbti komandoje, ar aptarnauti skirtingą negalią turinčius žmones (fizinė, psichinė negalia ir pan.) Tokiu būdu būtų ugdoma darbdavių, darbuotojų socialinė</p>	2017 sausis/ 2018 gruodis	ES+VB	12950
		Pravestų mokymų skaičius	ne mažiau 8			SB	1050
						Viso	14000

				atsakomybė, nes iki šiol dauguma priemonių buvo nukreiptos į neįgaliojo darbuotojo paruošimą, tačiau nedavė norimo efekto, nes darbdaviai, kolegos nebuvo paruošti juos priimti. Įgyvendinant projektą planuojama parengti ne mažiau kaip 2 specializuotas mokymo programas. Vieną kaip dirbti su neįgaliu kolega, antrą, kaip aptarnauti neįgaliuosius asmenis atliekant savo teisotinį darbą. Numatomi atviri mokymai ir mokymai konkrečiose organizacijose. Veiksmui įgyvendinti numatomas projekto veiklosm vykdyti (mokymų programų parengimas ir mokymų pravedimas) reikalingų paslaugų įgijimas.			
1.4.3.	Bočių namų koncepcijos parengimas ir įgyvendinimas	Įkurtas Bočių namų centras	1	Projektas skirtas visoms VPS gyventojų apibrėžtyje nurodytoms tikslinėms grupėms. Dalis tikslinės grupės atstovų dalyvaus VPS koncepcijos rengime ir įgyvendinime, kita dalis bus teisogianiai paslaugos gavėjai. Šiuo veiksmu siekiama spręsti pagrindinę problemą - nedidelis 50-65 asmenų užimtumas darbo rinkoje. Ketinama suburti ir įkurti Bočių namus, kur būtų atliekamas: kultūrinių ir sportinių veiklų senjorams ir neįgaliesiems organizavimas; fizinio aktyvumo programų, įveiklinimo programų įgyvendinimas, senjorų ir kitų tikslinių grupių įsitraukimo į savanorystę, pavadavimo veiklas skatinimas; Senjorams ir neįgaliesiems reikalingų socialinių paslaugų teikimo organizavimas; Senjorų verslumo įgūdžių skatinimas (kavinės įkūrimas, ekologiškų daržovių auginimas ir pan.) Tai vienas iš veiksmų, kur bus bendradarbiaujama su Kretingos rajono VVG, t.y. Kretingos rajono tikslinių grupių	2017 balandis/ 2022 kovas	ES+VB	42325
		Teikiamų paslaugų (fizinio aktyvumo, švietimo, kultūros ir t.t.) skaičius	ne mažiau 5			SB	3675
		Paslaugomis besinaudojančių Kretingos rajono gyventojų dalis nuo visų paslaugų naudotojų	nemažiau 10 proc.			Privačios	3000
						Viso	49000

			<p>atstovai galės atvykti į Bočių namus ir teikti paslaugas miesto VVG tikslinių grupių atstovams.</p> <p>Veiksmui įgyvendinti reikalinga padengti sekančias išlaidas:</p> <p>patalpų nuomos išlaidas; projekto veikloms vykdyti reikalingų baldų, kompiuterinės technikos, programinės įrangos įsigijimo ar nuomos išlaidas; mokymo ir ugdymo priemonių bei kito projekto veikloms vykdyti reikalingo trumpalaikio turto įsigijimo ir nuomos išlaidas; informacijos sklaidos priemonių rengimo ir vykdymo išlaidas; projekto veiklas vykdančių savanorių savanoriškos veiklos, tiesiogiai susijusios su projekto veiklų vykdymu, išlaidas; projekto veiklas vykdančio personalo darbo užmokesčio ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidas; projekto veikloms vykdyti reikalingų paslaugų įsigijimo išlaidas; projekto veiklas vykdančio personalo kelionių, dalyvavimo renginiuose išlaidos; projekto veiklų dalyvių darbo užmokesčio, apskaičiuoto ir išmokėto už darbo laiką, kurio metu darbuotojai dalyvavo projekto veiklose, išlaidos bus skaičiuojamos kaip projekto vykdytojo ir (ar) partnerio (-ių) nuosavas įnašas. Projekto veiklų dalyvių kelionių ir dalyvavimo renginiuose išlaidos;</p> <p>Projekto veikloms vykdyti reikalingų patalpų eksploatavimo (komunalinių, ryšio paslaugų ir pan.) išlaidas.</p>		
--	--	--	--	--	--

1.4.4.	Gyventojų švietimas integruojant socialinę atskirtį patiriančius asmenis į bendruomenę ir vykdant prevenciją	Parengtų specializuotų mokymo programų skaičius	ne mažiau 4	Įgyvendinant veiksmą yra numatyta parengti specializuotas mokymo programas smurtautojams, skirtas ugdyti jų gebėjimus konstruktyviai spręsti konfliktus šeimose. Taip pat numatytas specializuotų programų parengimas vienišiemis tėvams, auginantiems nepilnamečius vaikus, tėvams, auginantiems neįgalius vaikus, skirtos ugdyti pozityvios tėvystės įgūdžius. Veiksmo įgyvendinimui numatytos padengti išlaidos: patalpų nuomos išlaidas; projekto veiklas vykdančio personalo darbo užmokesčio ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidas; projekto veikloms vykdyti reikalingų paslaugų įsigyjimo išlaidas; projekto veiklas vykdančio personalo kelionių, dalyvavimo renginiuose išlaidos; projekto veiklų dalyvių kelionių ir dalyvavimo renginiuose išlaidos.	2017 sausis/ 2018 gruodis	ES+VB	19928,85
		Pravestų mokymų skaičius	ne mažiau 8			SB	1713,15
Privačios	1200						
Viso	22842						

4 VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO IR STEBĖSENOS TVARKA

4.1 Atsakomybių tarp organų pasiskirstymas įgyvendinant VPS

Strategijos įgyvendinimo koordinavimo ir stebėsenos sistema, kuri apima veiksmų atrankos procedūras bei strategijos koordinavimą ir stebėseną, užtikrina sklandų ir kokybišką strategijos įgyvendinimą. Koordinavimo ir stebėsenos tikslas - pasiekti strategijos įgyvendinimo efektyvumą ir teigiamą jos poveikį Kretingos miesto plėtrai. Žemiau lentelėje pateiktos VVG organų atsakomybės sirtys.

Lentelė 13. VVG organų atsakomybės sritys

Organas	Atsakomybės sritis
Kretingos miesto vietos veiklos grupės valdyba	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vadovauja Kretingos miesto vietos veiklos grupės veiklai laikotarpiuose tarp visuotinių narių susirinkimų. 2. Priima sprendimus dėl veiksmų, skirtų vietos plėtros strategijai įgyvendinti, atrankos. 2. Inicijuoja strategijos pakeitimus. 3. Priima sprendimus dėl dalyvavimo projektinėse veiklose. 4. Tvirtina kvietimų teikti veiksmų projektus dokumentus. priima sprendimus dėl dalyvavimo Kretingos rajono kaimo plėtros asociacijos tinklo veikloje. 5. Atlieka projektų lankymą vykdymo vietose ir rekomendacinio pobūdžio vertinimą (bent vieną kartą per projekto priežiūros laikotarpį) arba įpareigoja tai atlikti vadovą. 6. Įgyvendina kitas steigimo dokumentuose nustatytas pareigas.
Kretingos miesto vietos veiklos grupės vadovas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Teikia strategiją ir jos pakeitimus tvirtinti visuotiniam narių susirinkimui. 2. Teikia metines strategijos įgyvendinimo stebėsenos ataskaitas. Privalo teikti informaciją apie strategijos įgyvendinimą valdybai ar visuotiniam narių susirinkimui paprašius. 3. Priima į darbą darbuotojus, savanorius, sudaro su jais sutartis. 4. Rengia Kretingos miesto vietos veiklos grupės valdybai tvirtinti teikia kvietimų teikti veiksmų projektus dokumentus. 5. Vykdo pateiktų vietos projektų vertinimą. 6. Rengia VVG viešųjų pirkimų dokumentus ir atlieka pirkimus. 7. Organizuoja veiksmų projektų atrankos posėdžius. 8. Administruoja vietos plėtros strategiją: pildo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ataskaitas ir kartu su papildomais dokumentais pateikia juos įgyvendinančiai agentūrai. 9. Atstovauja Kretingos rajono kaimo plėtros asociacijos interesus nacionalinių ir tarptautinių tinklų veikloje.
Kretingos miesto vietos veiklos grupės visuotinis narių susirinkimas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tvirtina strategiją, jos pakeitimus. 2. Vertina ir tvirtina kasmetinę vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėsenos ataskaitą. 3. Vykdo Kretingos miesto vietos veiklos grupės darbo skaidrumo, viešumo, tinkamo finansų panaudojimo užtikrinimą ir priežiūrą; 4. Įgyvendina kitas steigimo dokumentuose nustatytas pareigas. 5. Renka ir atšaukia vadovą, nustato jo atlyginimą, tvirtina pareiginius nuostatus. 6. Nustato VVG administracijos organizacinę struktūrą ir darbuotojų pareigybes, tvirtina administracijos darbuotojų atlyginimų dydžius.

Kretingos miesto VVG nariai, valdybos nariai, vadovas ir priimti darbuotojai/savanoriai (jei jie bus patvirtinti visuotinio susirinkimo metu) savo veikloje vadovaujasi steigimo dokumentais, šia strategija, patvirtintais teisės aktais, reglamentuojančiais strategijos įgyvendinimą.

4.2. Veiksmų ir juos įgyvendinančių projektų vykdytojų atrankos procedūros

---

VVG veikia vadovaudamasi horizontaliuoju vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimo, nediskriminacijos principu ir horizontaliuoju jaunimo principu.

VVG valdybos organo nariais yra abiejų lyčių asmenys, o jų proporcija sudaro 56 (moterų) ir 44 (vyrų) procentus. Vienas valdybos narys yra jaunesnis negu 29 metų. Valdyba yra sudaryta įstatuose nustatyta tvarka, kuri yra aprašyta 4.1 skyriuje.

VVG vykdydama veiklą vadovaujasi įstatų 9 punktu, kuris užtikrina, kad VVG savo veikloje užkerta kelią bet kokiai diskriminacijai dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos ir atsižvelgia į jaunimo grupių situaciją bei poreikius, suteikian įvairioms socialinėms grupėms vienodas galimybes dalyvauti rengiant ir įgyvendinant vietos plėtros strategiją.

VVG įstatai nedraudžia VVG veikloje aktyviai dalyvauti neįgaliesiems, vyresnio amžiaus žmonėms, jaunimui bei kitiems, turintiems mažesnes funkcines galimybes arba dėl socialinių priežasčių mažiau įtrauktiems į jiems aktualių sprendimų priėmimą.

Vietos plėtros projektinius pasiūlymus vertins miesto VVG valdybos paskirti vietos plėtros projektų vertintojai iš asociacijos narių. Vertintojais negali būti valdybos nariai. Paskirtas vertintojas, prieš pradėdamas vertinimą, privalo patvirtinti savo konfidencialumą ir nešališkumą, pasirašydamas konfidencialumo ir nešališkumo deklaraciją. Miesto VVG privalo užtikrinti, kad paskirto vertintojo dalyvavimas vertinant projektinį pasiūlymą nesukeltų interesų konflikto.

Projektiniai pasiūlymai bus vertinami vadovaujantis kvietime atrankai nurodytais atrankos kriterijais, jų vertinimo balais ir atrankos sąlygomis, taip pat Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėmis. Tvarkos aprašas ir vertinimo balai ir atrankos sąlygos bus parengti prieš paskelbiant kvietimą, atsižvelgiant į rekomendacinius vietos plėtros projekto administracinės atitikties, naudos ir kokybės kriterijus.

Vietos plėtros projektų vertintojai rengia ir miesto VVG valdybai teikia vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ataskaitas. Projektiniai pasiūlymai vertinami atliekant administracinės atitikties vertinimą ir naudos ir kokybės vertinimą.

VVG valdyba, gavusi vertintojų ataskaitas, priims sprendimą dėl tinkamų finansuoti projektų, sudarydama finansuojamų, rezervinių ir nefinansuojamų projektų sąrašus.

4.3. VPS stebėsenos tvarka

Asociacijos vadovas ar jo paskirti darbuotojai, savanoriai (jei jie bus patvirtinti visuotinio narių susirinkimo) nuolat renka ir sistemina informaciją apie strategijos įgyvendinimo eigą. VVG vadovas ar jo paskirtas asmuo, naudodamasis pareiškėjų pateiktomis ataskaitomis, renka informaciją apie įgyvendinamų projektų eigą, apie užbaigtų projektų skaičių. Taip pat renkama informacija apie atrinktus finansuoti projektus ir kt. reikalinga informacija.

Miesto VVG ne rečiau kaip kartą per kalendorinius metus pristato strategijos metinę įgyvendinimo ataskaitą (Kretingos rajono svivaldybės interneto svetainėje www.kretinga.lt ir socialiniame tinkle Facebook sukurtame puslapyje "Kretingos miesto vietos veiklos grupė", gali organizuoti viešinimo renginius). Ataskaita pristatoma VVG visuotiniam susirinkimui, kuris ją turi patvirtinti, valdybai ir teikiama Vidaus reikalų ministerijai. Įgyvendinus paskutinį strategijos veiksmą, VVG parengia galutinę ataskaitą, kurią tvirtina visuotinis narių susirinkimas, ir pateikia ją Vidaus

reikalų ministerijai. Duomenys (produkto, rezultato rodikliai) metinėms ir galutinei ataskaitai yra gaunami iš ataskaitų, kurias teikia pareiškėjai. Efekto rodikliai gaunami iš Statistikos departamento..

4.4. VPS pakeitimų inicijavimo procedūra

Parengta VPS gali būti keičiama. Jos keitimą inicijuoja VVG valdyba. Vadovas, atlikdamas strategijos administravimą, teikdamas informaciją apie strategijos įgyvendinimą ir ataskaitas, matydamas, kad iškilo nenumatytų aplinkybių, pasikeitė vietos plėtros strategijoje pateikti duomenys, suprasdamas, kad kyla rizika dėl tam tikrų veiksmų įgyvendinimo, ar kitais svarbiais atvejais, informuoja valdybą apie esamą situaciją.

Miesto VVG gali keisti vietos plėtros strategiją kai:

1. būtina keisti dėl teisės aktų, reglamentuojančių vietos plėtros strategijų įgyvendinimą, pakeitimų;
2. būtina keisti suplanuotų lėšų paskirstymą tarp vietos plėtros strategijos uždavinių ir veiksmo sričių;
3. būtina keisti didžiausią galimą ES struktūrinių fondų ir valstybės biudžeto lėšų paramos sumą (toliau – paramos suma) vienam vietos plėtros strategijos veiksmui įgyvendinti pagal skirtingus vietos plėtros strategijos uždavinius;
4. būtina patikslinti vietos plėtros strategijos veiksmų sąrašą, siekiant įgyvendinti vietos plėtros strategijoje numatytus rodiklius.

Valdyba, apsvarsčiusi pateiktą medžiagą, priima (arba nepriima) sprendimą siūlyti keisti strategiją. Vadovas, parengia valdybos siūlytus strategijos pakeitimus, ir teikia juos tvirtinti visuotiniam narių susirinkimui. Visuotinis narių susirinkimas gali teikti pastabas pateiktam strategijos pakeitimo projektui. Susirinkimui patvirtinus strategijos pakeitimus, vadovas raštu suderina strategijos keitimą su Vidaus reikalų ministerija.

5 KRETINGOS MIESTO VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS PLANAS

Kretingos miesto VPS tikslai išskirti remiantis atlikta teritorijos socialinės, ekonominės, aplinkosauginės situacijos analize, bendruomenės poreikių ir nuomonės analize bei kartu su suinteresuotomis šalimis atlikta teritorijos stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analize.

Atsižvelgiant į surinktą informaciją, bei planuojant Kretingos miesto VVG ateitį keliems metams į priekį, buvo atsižvelgta į numatomą paramą teritorijoms, kuri bus paskirstoma per VPS įgyvendinimo mechanizmą.

Lentelė 14. Kretingos miesto VPS finansinis planas

Nr.	Tikslai, uždaviniai, veiksmai	Fin. šaltiniai ¹⁰	Lėšos (Eur.)	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
1.	Padidinti socialinę integraciją ir užimtumą Kretingos mieste, sutelkiant vietos valdžios, verslo ir bendruomenės atstovus	ES+VB	483143,8		87813,42	112659,4	91545,87	81573,37	76468,55	33083,25
		SB	42652,2		7320,885	9562,448	8127,233	7279,733	7459,748	2902,155
		Privačios	42900		6140	8940	8690	8210	8210	2710
		Viso	568696		97611,8	127499,3	108363,1	97063,1	99463,3	38695,4
1.1.	Mažinti Kretingos miesto gyventojų socialinę atskirtį, sudarant galimybes gauti trūkstamas paslaugas ir dalyvauti bendruomeninėje veikloje	ES+VB	92191,25		5813	19618,94	20941,81	20941,81	16809,19	8066,5
		SB	8658,75		567	1848,563	1990,688	1990,688	1558,313	703,5
		Privačios	14600		1180	3180	3610	3610	2410	610
		Viso	115450		7560	24647,5	26542,5	26542,5	20777,5	9380
1.1.1.	Socialinę atskirtį patiriančių asmenų šeimos narių pavadavimas teikiant socialines paslaugas (vaikų priežiūra, asmenys prižiūrintys neįgaliuosius)	ES+VB	26336,25		2633,625	6584,063	6584,063	6584,063	3950,438	
		SB	2913,75		291,375	728,4375	728,4375	728,4375	437,0625	
		Privačios	9600		960	2400	2400	2400	1440	
		Viso	38850		3885	9712,5	9712,5	9712,5	5827,5	
1.1.2.	Meistras į namus: kitų reikalingų paslaugų teikimas namuose	ES+VB	19627,5			1962,75	4906,875	4906,875	4906,875	2944,125
		SB	1672,5			167,25	418,125	418,125	418,125	250,875
		Privačios	1000			100	250	250	250	150
		Viso	22300			2230	5575	5575	5575	3345
1.1.3.	Kretingos miesto socialinių paslaugų ir kitų reikalingų paslaugų paketo atmintinės	ES+VB	4162,5		416,25	3746,25				
		SB	337,5		33,75	303,75				

¹⁰ ES+VB – tai paramos lėšos; SB – Savivaldybės administracijos prisidėjimas (7,5 proc.); Privačios – nuosavas įnašas (7,6 proc.)

	parengimas ir sklaida	Viso	4500		450	4050				
1.1.4.	Švietėjiškų, kultūrinių, sveikatinimo renginių, projektų organizavimas socialinę atskirtį patiriančioms asmenims	ES+VB	14247,5		2137,125	2137,125	2137,125	2137,125	2137,125	3561,875
		SB	1252,5		187,875	187,875	187,875	187,875	187,875	313,125
		Privačios	1200		180	180	180	180	180	300
		Viso	16700		2505	2505	2505	2505	2505	4175
1.1.5.	Socialinę atskirtį patiriančių vaikų ir jaunimo integravimas į pilnavertį visuomeninį gyvenimą	ES+VB	12520		626	2504	3130	3130	3130	
		SB	1080		54	216	270	270	270	
		Privačios	800		40	160	200	200	200	
		Viso	14400		720	2880	3600	3600	3600	
1.1.6.	Psichosocialinių, sociokultūrinių bei krizių įveikimo paslaugų teikimas namuose	ES+VB	7495			1124,25	2623,25	2623,25	1124,25	
		SB	705			105,75	246,75	246,75	105,75	
		Privačios	1200			180	420	420	180	
		Viso	9400			1410	3290	3290	1410	
1.1.7.	Pagalba pabėgėliams ir kitataučiams integruojantis į bendruomenę	ES+VB	7802,5			1560,5	1560,5	1560,5	1560,5	1560,5
		SB	697,5			139,5	139,5	139,5	139,5	139,5
		Privačios	800			160	160	160	160	160
		Viso	9300			1860	1860	1860	1860	1860
1.2.	Gerinti Kretingos miesto gyventojų padėtį darbo rinkoje, didinant bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų užimtumą	ES+VB	169737,5		27893,75	38933,75	37496,75	27524,25	26849	11040
		SB	14662,5		2396,25	3356,25	3233,25	2385,75	2331	960
		Privačios	11100		1660	2460	2380	1900	1900	800
		Viso	195500		31950	44750	43110	31810	31080	12800
1.2.1.	Vykdėti jaunimo informavimą ir orientavimą pereinant nuo mokslo, studijų prie darbo	ES+VB	6752,5		2025,75	2025,75	2025,75	675,25		
		SB	547,5		164,25	164,25	164,25	54,75		
		Viso	7300		2190	2190	2190	730		
1.2.2.	Remti pameistrystės, mokomosios praktikos darbo vietoje, laikino įdarbinimo ir kitas programas	ES+VB	110400		11040	22080	22080	22080	22080	11040
		SB	9600		960	1920	1920	1920	1920	960
		Privačios	8000		800	1600	1600	1600	1600	800
		Viso	128000		12800	25600	25600	25600	25600	12800
1.2.3.	Neformalaus švietimo ir integravimo į darbo rinką paslaugų teikimas	ES+VB	23845		4769	4769	4769	4769	4769	
		SB	2055		411	411	411	411	411	
		Privačios	1500		300	300	300	300	300	
		Viso	27400		5480	5480	5480	5480	5480	
1.2.4.	Neįgalųjų integravimo į darbo rinką paslaugų teikimas su asistento pagalba	ES+VB	28740		10059	10059	8622			
		SB	2460		861	861	738			

		Privačios	1600		560	560	480			
		Viso	32800		11480	11480	9840			
1.3.	Skatinti Kretingos miesto gyventojų verslumą, suteikiant verslo kūrimui ir vystymui reiklaingą paramą	ES+VB	91198,7		18239,74	18239,74	13679,81	13679,81	18239,74	9119,87
		SB	8205,3		1303,56	1303,56	1230,795	1230,795	2316,06	820,53
		Privačios	10000		1500	1500	1500	1500	3000	1000
		Viso	109404		17380,8	17380,8	16410,6	16410,6	30880,8	10940,4
1.3.1.	Verslui pradėti reikalingų priemonių suteikimas	ES+VB	73250		14650	14650	10987,5	10987,5	14650	7325
		SB	6750		1012,5	1012,5	1012,5	1012,5	2025	675
		Privačios	10000		1500	1500	1500	1500	3000	1000
		Viso	90000		13500	13500	13500	13500	27000	9000
1.3.2.	Konsultavimas ir pagalba besikuriančiam, plėtrą vykdančiam verslui Kretingos mieste	ES+VB	17948,7		3589,74	3589,74	2692,305	2692,305	3589,74	1794,87
		SB	1455,3		291,06	291,06	218,295	218,295	291,06	145,53
		Viso	19404		3880,8	3880,8	2910,6	2910,6	3880,8	1940,4
1.4.	Skatinti Kretingos miesto gyventojų bendradarbiavimą, informacijos sklaidą ir savanorišką veiklą	ES+VB	130016,4		35866,93	35866,93	19427,5	19427,5	14570,63	4856,875
		SB	11125,65		3054,075	3054,075	1672,5	1672,5	1254,375	418,125
		Privačios	7200		1800	1800	1200	1200	900	300
		Viso	148342		40721	40721	22300	22300	16725	5575
1.4.1.	Savanorystės centro sukūrimas ir veiklos administravimas	ES+VB	54812,5		10962,5	10962,5	10962,5	10962,5	8221,875	2740,625
		SB	4687,5		937,5	937,5	937,5	937,5	703,125	234,375
		Privačios	3000		600	600	600	600	450	150
		Viso	62500		12500	12500	12500	12500	9375	3125
1.4.2.	Viešųjų ir juridinių asmenų atstovų mokymas ir konsultavimas integruojant socialinės atskirties grupes (pvz. neįgalieji) į darbo rinką	ES+VB	12950		6475	6475				
		SB	1050		525	525				
		Viso	14000		7000	7000				
1.4.3.	Bočių namų koncepcijos parengimas ir įgyvendinimas	ES+VB	42325		8465	8465	8465	8465	6348,75	2116,25
		SB	3675		735	735	735	735	551,25	183,75
		Privačios	3000		600	600	600	600	450	150
		Viso	49000		9800	9800	9800	9800	7350	2450
1.4.4.	Gyventojų švietimas integruojant socialinę atskirtį patiriančius asmenis į bendruomenę ir vykdant prevenciją	ES+VB	19928,85		9964,425	9964,425				
		SB	1713,15		856,575	856,575				
		Privačios	1200		600	600				
		Viso	22842		11421	11421				
		ES+VB	61528,36	6152,836	9229,254	9229,254	9229,254	9229,254	9229,254	9229,254

<i>Strategijos administravimo išlaidos</i>	SB	5435,368	543,5368	815,3052	815,3052	815,3052	815,3052	815,3052	815,3052
	Privačios	5507,839	550,7839	826,1759	826,1759	826,1759	826,1759	826,1759	826,1759
	Viso	72471,57	7247,157	10870,74	10870,74	10870,74	10870,74	10870,74	10870,74
<i>Iš viso strategijai įgyvendinti (veiksmų planas ir administravimas)</i>	ES+VB	544672,2	6152,836	97042,67	121888,6	100775,1	90802,62	85697,81	42312,5
	SB	48087,57	543,5368	8136,19	10377,75	8942,538	8095,038	8275,053	3717,46
	Privačios	48407,84	550,7839	6966,176	9766,176	9516,176	9036,176	9036,176	3536,176
	Viso	641167,6	7247,157	108482,5	138370	119233,8	107933,8	110334	49566,14

KRETINGOS MIESTO VIETOS VEIKLOS GRUPĖ
VISUOTINIO NARIŲ SUSIRINKIMO
PROTOKOLAS

2015 m. spalio 19 d. Nr.
Kretinga

Posėdis įvyko 2015-10-16 15 val.
Susirinkimo pirmininkė – Jurgita Cinskienė.
Susirinkimo sekretorius – Evaldas Rumbutis.

Dalyvių sąrašas prisegamas. Susirinkime dalyvauja 13 narių.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl Krėtingos miesto plėtros strategijos prioritetų ir idėjų banko surinkimo.
2. Dėl naujų narių priėmimo.
3. Informacija.

1. SVARSTYTA. Dėl Kretingos miesto plėtros strategijos prioritetų ir idėjų banko surinkimo.

Asociacijos vadovė Jurgita Cinskienė pristatė 2015-10-01 Palangoje vykusio informacinio seminaro medžiagą. Ji paaiškino, koks yra Kretingos miesto vietos plėtros strategijos tikslas, kokie pagrindiniai minėtos strategijos prioritetai, veiklos, tikslinės grupės, kas gali būti projektų pareiškėjais ir partneriais, kokios tinkamos finansuoti išlaidos. Ji paprašė asociacijos narių iki 2015-10-30 dienos užpildyti specialiai parengtą lentelę išdėstant savo idėjas ir pasiūlymus, susijusius su socialinės atskirties mažinimu ir užimtumo skatinimu Kretingos mieste.

NUTARTA:

Per dvi darbo dienas išsiųsti asociacijos nariams specialiai parengtą lentelę, skirtą išdėstyti jų idėjas ir pasiūlymus, susijusius su socialinės atskirties mažinimu ir užimtumo skatinimu Kretingos mieste, sąraše nurodytais elektroninio pašto adresais. Sugrąžinti elektroniniu paštu Kretingos miesto vietos veiklos grupei užpildytas minėtas lenteles iki 2015-10-30.

2. SVARSTYTA. Dėl naujų narių priėmimo.

Asociacijos vadovė Jurgita Cinskienė pristatė iš UAB „Ringesta“ gautą prašymą dėl priėmimo į asociacijos narius.

NUTARTA:

Vadovaujantis Kretingos miesto vietos veiklos grupės įstatų 23 punktu, visuotinis narių susirinkimas gali priimti sprendimus, kai jame dalyvauja ne mažiau kaip pusė asociacijos narių. Kadangi šiame susirinkime dalyvaujančių asociacijos narių skaičius yra mažesnis už minėtame įstatų punkte nurodytą proporciją, nutarta UAB „Ringesta“ prašymą priimti į asociacijos narius svarstyti kitame visuotiniame narių susirinkime.

3. SVARSTYTA. Informacija.

Valdybos pirmininkas Edmundas Bružys pristatė iš LR Vidaus reikalų ministerijos gautą raštą, kuriame nurodoma, kad Vyriausioji tarnybinės etikos komisija „abejoja, ar savivaldybės nario veikla VVG valdyboje atstovaujant asociacijai ar kitam privačiam juridiniam asmeniui galėtų užtikrinti skaidrumo ir objektyvumo priimant sprendimus valdyboje principus.“ Jis atkreipė asociacijos narių dėmesį į tai, kad nevyriausybinės organizacijas atstovaujantis valdybos narys Vytautas Ročys yra ne tik Kretingos rajono stalo teniso klubo pirmininkas, bet ir Kretingos rajono savivaldybės tarybos narys. Evaldas Rumbutis paantrino, kad anksčiau minėtame seminare buvo akcentuota, kad į valdybos sudėtį bus atsižvelgiama vertinant strategijas, todėl rizikuojame negauti paramos.

Pirmininkė

Sekretorius

Jurgita Cinskienė

Evaldas Rumbutis

Kretingės miesto vietos višles grupės visuotinis narys naminiškimas 2015-10-16

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Atstovaujama organizacija	Kontaktinė informacija	Parašas
1	<i>Arvydas Matijauskas</i>	<i>UAB Mišgydys</i>	<i>8-612 18739</i>	<i>[Signature]</i>
2	<i>STASYJ-REMIGIJ MEDUNTIS</i>	<i>UAB „MEDUCIŲ PASLAUGOS“</i>	<i>8-650-47000</i>	<i>[Signature]</i>
3	<i>ŽVILĖ ŽEBRAUSKIEVĖ</i>	<i>UAB „Miesto PROJEKTAI“</i>	<i>8-601-05922</i>	<i>[Signature]</i>
4				
	<i>Nina Jonikas</i>	<i>UAB „Aldakija“</i>	<i>869814131</i>	<i>[Signature]</i>
5	<i>Reimė Lipšienė</i>	<i>UAB „Šeimaijos miškas“</i>	<i>8-61206080</i>	<i>[Signature]</i>
6	<i>Vytautas Ročys</i>	<i>„Kretingos rajono šalies žvejų klubas“</i>	<i>8-676-32700</i>	<i>[Signature]</i>
7	<i>Daugvilė Markšienė</i>	<i>E. Stasiulaičio pr. įmonė</i>	<i>865679649</i>	<i>[Signature]</i>
8	<i>Stanislovas Jeknevičius</i>	<i>Kretingos sav. valdybos administracija</i>	<i>8-676 39721</i>	<i>[Signature]</i>
9	<i>Autonas Būta</i>	<i>Kretingos „Boičiai“</i>	<i>buta.autonas@gmail.com 8-698 28918</i>	<i>[Signature]</i>
10	<i>Evaldas Kumbutis</i>	<i>UAB „Kretingos santehnika“</i>	<i>869912191</i>	<i>[Signature]</i>

9	Jurgita Cinskiene	Kretingos mu- terys VMC	kretingos mukeys @gmail.com	<i>J.</i>
10	Siguti Bendikiene	STZS "Kretingos vilnis"	sigutebend@ gmail.com	<i>S.</i>
11	Danutė Skuibiene	Kretingos r. savi valdybe	danute.skuibiene @kretinga.lt	<i>D. Skuibiene</i>
12	Edmundas Grivas	UAB Vilnius LT.	viskehs@gmail. com	<i>E. Grivas</i>
13	Jurga Jasoleviciene	UAB. žemaitijos miškas	zm@forest.lt	<i>J.</i>
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				

**KRETINGOS MIESTO VIETOS VEIKLOS GRUPĖ
KRETINGOS MIESTO NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ
IR BIUDŽETINIŲ ĮSTAIGŲ SUSIRINKIMO
PROTOKOLAS**

2015 m. spalio 20 d. Nr.
Kretinga

Posėdis įvyko 2015-10-19 15 val.
Susirinkimo pirmininkė – Jurgita Cinskienė.
Susirinkimo sekretorė – Sigutė Bendikienė

Dalyvių sąrašas prisegamas. Susirinkime dalyvauja 13 asmenų.

DARBOTVARKĖ:

Dėl Kretingos miesto plėtros strategijos prioritetų ir idėjų banko surinkimo.

SVARSTYTA. Dėl Kretingos miesto plėtros strategijos prioritetų ir idėjų banko surinkimo.

Asociacijos vadovė Jurgita Cinskienė pristatė 2015-10-01 Palangoje vykusio informacinio seminaro medžiagą. Ji paaiškino, kokie yra Kretingos miesto vietos veiklos grupės ir Kretingos miesto vietos plėtros strategijos tikslai, kokie pagrindiniai minėtos strategijos prioritetai, veiklos, tikslinės grupės, kas gali būti projektų pareiškėjais ir partneriais, kokios tinkamos finansuoti išlaidos. Ji paprašė susirinkimo dalyvių iki 2015-10-30 dienos užpildyti specialiai parengtą lentelę išdėstant savo idėjas ir pasiūlymus, susijusius su socialinės atskirties mažinimu ir užimtumo skatinimu Kretingos mieste.

NUTARTA:

Per dvi darbo dienas išsiųsti susirinkimo dalyviams specialiai parengtą lentelę, skirtą išdėstyti jų idėjas ir pasiūlymus, susijusius su socialinės atskirties mažinimu ir užimtumo skatinimu Kretingos mieste, sąraše nurodytais elektroninio pašto adresais. Sugrąžinti elektroniniu paštu Kretingos miesto vietos veiklos grupei užpildytas minėtas lenteles iki 2015-10-30.

Pirmininkė

Jurgita Cinskienė

Sekretorė

Sigutė Bendikienė

Kretingos miesto nevyriausybinis organizacijų ir bendruomenių įsteigų surašymas 2015-10-19

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Atstovaujama organizacija	Kontaktinė informacija	Parašas
1	<i>Adelė Maželevskė</i>	<i>PSC</i>	<i>adele.mazelevske@psc.kretinga.lt</i>	<i>[Signature]</i>
2	<i>Virgilija Mačiūnė</i>	<i>Klajoklio ir kretingo slėpiai</i>	<i>Virgilija.Maciune@vklb.lt</i>	<i>[Signature]</i>
3	<i>Patricija Jurgilienė</i>	<i>Kretingos, maugūnų ir jaunimo mokymų centras</i>	<i>p.jurgilene@gmail.com</i>	<i>[Signature]</i>
4	<i>Olga Galančiūtė</i>	<i>Maugūnų ir VPK kretingo ? PSC</i>	<i>olga.galanciute@polija.lt</i>	<i>[Signature]</i>
5	<i>Birutė Karčėnškaitė</i>	<i>Kretingos 2. sav. š. Valerijaus viešoji biblioteka</i>	<i>birutek@kretv.lt</i>	<i>[Signature]</i>
6	<i>PRANAS RAZMUS</i>	<i>Kretingos raj. kultūros centras</i>	<i>pranas.razmus@kustinga.lt</i>	<i>[Signature]</i>
7	<i>Birutė Sironskaitė</i>	<i>Kretingos, jaunųjų parko centras</i>	<i>birute6@gmail.com</i>	<i>[Signature]</i>
8	<i>Vitalija Račkova</i>	<i>Jaunųjų maugūnų klubas</i>	<i>vitaldhaa@gmail.com</i>	<i>[Signature]</i>
9	<i>Patricija Mačiūnė</i>	<i>Orkus vaikų centras</i>	<i>dienovai@vklb.lt viskbit@gmail.com</i>	<i>[Signature]</i>
10	<i>Sigutė Bendičienė</i>	<i>SSZSB "Kretingos riltis"</i>	<i>sigutebend@gmail.com</i>	<i>[Signature]</i>

11	Dalis Čiuliušis	Kretingos rajono savivaldybės administracija	(8 445) 53525 dalis.ciuilus@kretinga.lt	
12	Reimunda Kuskienė	Kretingos r. savivaldybės administracija	(8 445) 53525 kultura@kretinga.lt	R. Kuskienė
13	Jungytė Čiuliušienė	Kretingos mokyklų IMC	844578024	
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014-2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

*Darbo grupis susitikimas, Kretingos miesto socialinės
apsaugos patalpos ir gyvenamųjų namų kompleksas išstatyti
2015-11-24*

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Atstovaujama organizacija	Kontaktinė informacija	Parašas
1	Jurgita Terkelienė	"Kretingos krašto aiščiui"	j.terkeliene@kretingosmuzejus.lt 864536681	<i>[Signature]</i>
2	Giedrė Ringytė	Kretingos rajono savivaldybės administracija	giedre.ringyte@kretinga.lt 8445 74139	<i>[Signature]</i>
3	Robertas Mikalauskas	Dešios valdovas ceptras, Direktorė	viskbit@gmail.com diononeid@ceptras.lt	<i>[Signature]</i>
4	Margarita Kuculionienė	Abiejų valdovas Kretingos r.	margarita.kuculioniene@abiejus.lt	<i>[Signature]</i>
5	Jovita Valušienė	LPS, Bočiai Kretingos Bendrovė Pramonė	hovita.bočiai@gmail.com	<i>[Signature]</i>
6	Jurgita Anušienė	Kretingos miesto informacijos ir biologijos centras	kretingosmoteles@gmail.com	<i>[Signature]</i>
7	Smieguolė Beničienė	LGPS Kretingos IMC	kretingalgps@gmail.com	<i>[Signature]</i>
8	Danutė Skunickienė	Kretingos r. savivaldybė	861200843	<i>[Signature]</i>
9	Evaldas Kumbutis	UAB, Kretingos saulėtechnika"	869912191	<i>[Signature]</i>

10	Edmunds Baņģis	KAB "Vēstules tī" " "	veiklins@gmail.com +37068801847	(30.11.24)
11	Nitalija Vitkauskaitė	KAB "Pajūris naujiems" " "	vit.vitalija@gmail.com 868718246	11.24
12	Daivis Martišius	Kretingos rajono savivaldybės administracija	plstka@kretinga.lt 844576231	11.24
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				

Kuriame Lietuvos ateitį
2014-2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programą

2015-12-21 darbo grupė „Prieinamųjų projektų, iniciatyvų mokymosi kretingo miesto gyventojų socialinę atskaitę ir didinamųjų gyventojų veiksmų kūrimas“

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Atstovaujama organizacija	Kontaktinė informacija	Parašas
1	Snieguolė Beničienė	LGPS Kretingos sk.	s.beniciae@gmail.com	
2	Dievė Ringytė	Kretingos raj. sav. administracija	giedre.ringyte@kretinga.lt	
3	Stanislava Jakševičienė	Kretinga miesto seniūnija	Stanislava.jaksevichs@kretinga.lt	
4	Audana Butė	LPS Kretingos „Bosai“	audana.butė@gmail.com	
5	RAMONDA PEPRAUSKIS	KRETINGOS Miesto CENTRO BENDRUOMENĖ	mona500@gmail.com	
6	Rūta Dorėlienė	Asociacija „Kretinga“ vyčiai	rutakniukstaita@gmail.com	
7	Jurgita Terlekiene	„Krašto amiečiai“	j.terlekiene@kraustogamunajus.lt 861536681	
8	Darius Martišauskas	Kretingos raj. savivaldybės administracija	pletra@kretinga.lt 844576231	

9	Juozita Cinskienė	Šveikių gatvė Vilnius	kreikiuos mokys @gmail.com	<i>[Signature]</i>
10	Sigutė Bendikienė	STZGB "Kreikių vilkis"	sigutebend@ gmail.com	<i>[Signature]</i>
11	Danutė Šturbienė	Kreikių v. savininkė	danute.sturbiene @kreikiu.lt	<i>[Signature]</i>
12	Edmundas Grušys	UAB "Vilkis" LT	viskelis@gmail. com	<i>[Signature]</i>
13	Jurga Jasoleuskienė	UAB "Žemaitijos miškas"	zm@forest.lt	<i>[Signature]</i>
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				

Vienur – žvakių kalnai, kitur karvės ganosi

„Tos kapinaitės yra palaidotas 1943 m. nuo raupų miręs mano brolis. Aš dar atsimeņu greta buvus du kareivių kapus, su raudonomis žvaigždėmis ant skardinių antkapių. Žinau, kad ten atgulė ir pasikoręs kaimynas. Man atrodo, kad į tas kapines buvo laidojami užribio žmonės – sergantys užkrečiamomis ligomis, savizūdžiai ir kito tikėjimo. Sykį mamos klausiau, kodėl broliuko nelaidojo Kalnlio kapinėse, ši atsakė, kad čia žemė geresnė – smėlėta, o ir gamta gražesnė – teka upė, čilba paukščiai“, - prisiminė garbaus amžiaus moteris.

Tos kapinės būvę palaidota nemažai žmonių, išlikę kryžiai ir koplytėlė. „Neįsivaizduojama kapinių aptverti iš pagarbos mirusiesiems – juk kapai sulygina visus žmones, kad ir kokį jiems skirtą gyvenimą jie gyveno“, - samprotavo G.Venckutė.

Tvoroms netur! lėšų

Imbarės seniūnas Antanas Turauskis sakė, jog Sukdaubės kapinės užima 50 arų plotą, o jas aplink supa privatus žemės sklypai. Ji siskaitingos, kad iš pagarbos mirusiesiems tų sklypų savininkai tikrai neturėtų risti savo gyvulių arti kapinių.

„Sukdaubės kapinaitėse palaidota nemažai žmonių – išlikę jų kapų kauburiai, tačiau tų kapų jau niekas nebepriziūri. Jos patenka į Salantų regioninio parko teritoriją, kas vasarą jas nušienaujame, išvalome sausuosius. Šią liepą į šias kapines buvo atvykę paminklosaugininkai – buvo sutarta sutvarkyti koplytėlės stogą, atstatėme nugriuvusį ažuolinių kryžių“, - pasakojo seniūnas.

Visoje seniūnijoje, anot A.Turauskio, yra 19 senųjų kaimų kapinačių – kiekviename kaime jų buvo dažniausia ne po vienerias, o bent dvi – trejas,

įskaitant ir maro kapines.

„Kai kurias bandėme aptverti – tai kainuoja nepigiai, bet šias ilgainiui išdrasko laukiniai žvėrys, ragus besikasantys gyvuliai ir grūvantys medžiai“, - seniūnas tvirtino, jog kapinių tvoroms įrengti nėra lėšų.

Jo manymu, pagarbos nuolykščiams kapinėms ir jose palaidotiems žmonėms neišsaugosime tvoromis, - tai priklausio tik nuo pačių žmonių sąmoningumo.

Kapai virsta pievomis

A.Turauskis sakė, kad prieš Vėlines jų seniūnijos darbuotojai apšlakė pagrindinių kaimų kapines bei Lietuvos istorijai svarbias partizanų žūties bei žydų genocido vietas.

Kulupėnų seniūnė Rita Lubienė taip pat teigė, jog kasmet per Vėlinių oktavą aplankantys visas kapines – seniūnijoje jų yra 11, bei 2 partizanų žūties vietas.

„Anksčiau šventumo ir pagarbos būdavo gerokai daugiau, negu šiandien. Užtenka pažvelgti į miesto senąsias kapines J.Basanavičiaus gatvėje, į stačiatikių arba žydų kapines: geria alų ir palieka kalnus šiukšlių“, - teigė paminklotvarkininkas Algirdas Mulvinskas.

Kartenos seniūnijos specialistas okio reikalams Petras Drakšas sakė, jog triskart per metus išsienauja, genėja medžius senosiose kapinėse, o prieš Vėlines jas aplanko. „Akmeninės kapinių tvoros suyra, kauburiai virsta pievomis, čia lankosi ir laukiniai žvėrys. Bet taip yra natūralu: išėjo žmogus - ilgainiui išnyksta ir jo atminimas“, - įsitikinęs P.Drakšas.

Žalgirio seniūnas Bronius Talmontas sakė, jog seniūnijoje yra net 4 veikiančios – Budrių, Mi-

► Sukdaubės kaimo kapinėse išliko dalis akmeninės tvoros, o koplyčios stogą šiemet perklojo seniūnija.

koliškių, Jokubavo ir Raguviškių evangelikų liuteronų – kapinės, kuriomis prieš Vėlines jiems pri-

lėšų: „Nuleido įstatymą, ir tvarkytės patys, o savivaldybių biudžetai – riboti. Todėl kiekvienas seniūnas kaip išmano, taip tvarko ir saugo senas kapines“.

Kretingos rajone, A.Mulvinsko žodžiais, yra išlikę dar XVI - XVII a. prie parapijų įsikūrusių kapinių.

Geru pavyzdžiu, kaip priziūriėti senas kapinaites, anot paminklosaugininko, Kretingos rajone gali būti Darbėnų seniūnija, turinti gausiausiai – net 44 - senųjų kaimų kapinių: „O ir šis skaičius nėra riba, nes Darbėnų apylinkės - arčiau jūros esantis regionas, būvęs gausiai apgyvendintas: miškuose vis aptinkama nežinomų senų kapinačių“. Kai kurios senosios kapinės Darbėnų seniūnijoje, apsaugant jas nuo laukinių žvėrių, pabrėžė A.Mulvinskas, būtent ir yra aptvertos.

Visose kaimo kapinėse privalo būti atlikti geodeziniai matavimai - jos turi būti įregistruotos Nekilnojamojo turto registre, ir prie jų turi

būti pastatyti nurodomieji ženklai.

„Kapines reikia saugoti. Jos yra ne tik tautos istorijos palikimas, bet ir socialinis visuomenės atspindys. Atrodo, neseniai dar buvo taip elementaru: eidavo žmogus ir prieš kryžių nukeldavo kepurę, o dabar vos ne gyvulių prie kryžiaus riša, - prie koplyčių jau tikrai taip pasitaiko“, - bendrą kultūrinį nuosmukį pastebi kultūros paveldo specialistas.

Kretingos rajone yra 115 senųjų kapinių: Darbėnų seniūnijoje jų įregistruota 44, Kulupėnų – 11, Kartenos – 12, Imbarės – 19, Žalgirio – 22, Salantų mieste – 2 (kaimų kapinės ir masinių žydų žudynių vieta), Kretingos mieste – 5 (žydų, sovietinių karių, stačiatikių Dupulčių g., evangelikų liuteronų Briedžio g. ir pirmosios parapijinės kapinės J.Basanavičiaus g.).

Vietos veiklos grupę planuojama steigti ir Kretingos mieste

Audronė PUIŠIENĖ

► **Rajono Savivaldybėje įvyko parengiamasis posėdis, kuriame, pasitelkus bendrovės „SPConsulting“ konsultantus Agnę Kanapeckaitę ir Dalių Žilinską, buvo aptarta galimybė Kretingos mieste įsteigti Vietos veiklos grupę (VVG). Šią galimybę šalies miestams suteikia 2014-2020 m. ES finansinės paramos laikotarpis.**

„Informacijos apie tai – dar mažoka, tačiau jau dabar turime rengtis dalyvauti toje konkurencinėje kovoje, kuri, be abejonės, kilis tarp šalies miestų savivaldybių, norinčių dalyvauti projekte ir pasinaudoti ES teikiamą paramą“, - teigė rajono meras Juozas Mažeika, dėl VVG steigimo miestuose galimybės bendraus su Vidaus reikalų ministerijos Regioninės plėtros departamento direktoriumi Arūnu Pliksiniu.

Meras bei konsultantai paaiškino, jog teisę steigti VVG mūsų rajone turės tik Kretingos miestas, kadangi paramos taisyklės reikalauja, kad gyvenvietėje ar mieste gyventų nuo 6 iki 150 tūkst. gyventojų. Nors Salantai ir turi miesto statusą, tačiau pagal gyventojų skaičių šio-

je programoje salantiškiai dalyvauti negalės.

Pagal pirminius skaičiavimus, Vilniaus mieste galės įsteigti 3, Kauno bei Klaipėdos – po 2 VVG, kituose miestuose – po 1. Planuojama, kad šalyje iš viso būtų įsteigti 60 VVG, kurioms bus paskirstyta 48 mln. eurų, o pagal paramos projektus viena VVG galės pretenduoti į paramą nuo 100 tūkst. iki 1 mln. eurų. Numatyta ir parama strateginiam pasirengimui steigti VVG. Paramos dydis – iki 3 tūkst. eurų. Strategijų parengimo terminai – kiti metai, o projektai pradėti vykdyti 2016 m.

„Neapsigaukite – jokių investicijų infrastruktūrai vystyti ne numatoma. Tai bus vadinamieji minkštieji projektai, orien-

tuoti į žmogiškuosius išteklius, – projektais bus siekiama padėti žmonėms įsidarbinti, mažinti socialinę atskirtį, bus rengiami įvairūs mokymai. Žinant, kokios veiklos bus finansuojamos, iš anksto reikėtų numatyti prioritetus, parengti galimybių studijas, kurios pasitarnautų ir tada, kai dar kitu finansavimo laikotarpiu bus skiriama europinių lėšų infrastruktūrai gerinti“, - kalbėjo A.Kanapeckaitė, akcentavusi, ką reikėtų Kretingoje nuveikti, kad būtų įsteigta VVG.

Miesto VVG turės sudaryti trijų sektorių – valdžios, verslo ir nevyriausybinį organizacijų – atstovai, valdyboje savąjį sektorių atstovaujantys vienodai proporcingai: pavyzdžiui, jeigu valdybą sudarys 9 nariai, tai kiekvienam sektoriui iš jų atstovaus po 3. Būtinai ir lyčių projektų vykdymo patirtį ir yra vadovavęs ne mažesiam negu 5 žmonių kolektyvui. VVG steigimo pradžia – iniciatyvinė grupė, kuri iš esmės, iki gaunant parengiamąją paramą, turės dirbti visuomeniniais pagrindais.

„Nė negalvokite, kad įsteigus miesto VVG, bus pinigų miesto infrastruktūrai. Projektai orientuoti į žmogiškuosius išteklius“, - akcentavo konsultantė Agnė Kanapeckaitė.

„Subūrę iniciatyvinę grupę, parengę įstatus, juos užregistravę, pakvietę partnerius, galėsite pagalvoti ir apie strategiją – ko Kretingos miestui labiausiai reikia ir ką galima padaryti, mažinant socialinę atskirtį, skurdą, didinant įsidarbinimo galimybes ir pan.“, - ragindama kuo greičiau imtis pirmųjų VVG steigimo žingsnių mieste kalbėjo A.Kanapeckaitė. Ji akcentavo, jog projektų vykdymo intensyvumas greičiausiai bus iki 80 proc., kaip tą numato Europos reglamentas.

Posėdyje dalyvavusi Seimo narė Jolita Vaickienė galimybę įkurti VVG vadovai iniciatyvą įkurti VVG patikėjo Kretingos miesto seniūniui Stanislovui Juškevičiui, kuris iškart po posėdžio su Savivaldybės administracijos Strateginės planavimo ir investicijų skyriaus specialistais, Moterų informacijos ir mokymo centro atstovėmis, aktyviausiai Kretingos miesto bendruomenės nariais jau aptarė galimybę suburti iniciatyvius žmones miesto VVG įkurti.

ti miesto VVG pavadinimo iniciatyva iš apačios, todėl rajono vadovams, miesto seniūnijai siūlė būti kuo atviresniems ir kuo in-

IŠ ŽURNALISTO BLOKNOTO

Viktorija VASKYTE

Ryšio su kultūra beiieškant

Vienam mūsų skaitytojų išsakius nuomonę apie esą ne itin sklandų kultūros centro darbą, o jo darbuotojams émus girti savas pozicijas, išlošė višt nuomonės autorius sulaukė jį palaikančių dėmesio, kultūros centras gal ir nepažėjęs organizuoti daugiau ar vertingesnių renginių, bet tikrai émė aktyviau juos viešinti, kultūros vertotojai – juos pastebėti ir komentuoti. Savaikė sena taisyklė: blogas reklamos nebina.

Nors kurį laiką visi pasijuto bent kiek nepatogiai, greičiausiai šis kultūros centras, kaip ir daugelis kitų biudžetinių įstaigų, toliu sėkmingai dëlios metinius veiklos planus, du-bliaujančius valstybinių ir religinių švenčių kalendorių, vietiniai savie-klininkų kolektyvai tradicijai scenoje susitikus su kitais savieklėlininkų kolektyvais, nušakartiję mėgėjai rinksis megsti kojinių ar peltaktiuoti. Ir iš principo, tame nėra nieko blogo, nes kultūra nėra ir negali bti vienis, egzistuoja daug kultūrų, o praeitis, istorija, tradicija – viena iš jų. Tačiau – ne vienintelė.

Prieš porą metų apie tai, kodël mūsų netenkina aplink vykstantys kultūriniai reiškiniai, teko diskutuoti su menininku Edu Kerolu, gyvenančiu ir kuriančiu tarp Dublino ir Kau-no.

Jo nuomone, visuomenė per daug pasidavusi išvaizdavimui, kad kultū-rą galima atrasti tik teatre, muziejuje ar kultūros centre. Ir nors šis kultūros forma finansuojama iš valstybės biudžeto, vadinasi, pačių mokesčių mo-kėtojų pinigais, nebūtinai yra tai, ko reikia šiandienos visuomenei.

Tai, ką gamina tradicinės kultū-ras įstaigos, daugumai jas išlaikančių žmonių neturi jokios vertės. Ir tai – ne vien periferijos problema. Meno vertė publikai ir meninė vertė kaip tokia – labai nutolusios, pravaistas esminis ryšys tarp kultūrinių įstaigų ir visuomenės. Todël natūralu, kad atsiranda žmonių, kurie teatro lankymą vadina aburadišku laiko švaistymu. Apstu ir kultūros produktų, saprinimybintų iki trijų alondų, nes, nevi, paprasti žmo-nės nesupras.

Nemanau, kad nesuprasti šiuo-laikinio šoko spektaklio yra blogai. Blogai, jo nesupratus, nekelti sau jokių klausimų. Nors retorikais susiduri-ant su mažiau įprastomis kultūros formomis, klausimų iškilis natūraliai ir pirmine atmetimo reakciją pa-keis noras domėtis.

E. Kerolo teigimu, kultūra turi ne tik teikti emocinį pa-sitenkinimą, bet ir kviesti iš-šūkiui – klausytis, suprasti ir užpildyti savyje tai, ko nežino-me. Kultūrai svarbu ne tik pa-daryti žmones laimingus, bet ir pasiekti pasikeitimų jų są-moneje. Ir kažin, ar tai lengva, ar apskritai įmanoma, saugiai verdant vien savose sultyse.

Elektrinei kinkosi Akmeną

► Kretingiškis verslininkas Algis Šoblinkas nuosavoje teritorijoje, aukštikal-nėje už „Vienkiemio“ teniso kortų, žada statyti hidroelektrinę, kuriai panaudotų ties Padvariais užtventkos Akmenos vandenį. Statyti elektrinę jis norėtų vienu metu su netrukus prasidėsiančiais užtvankos renovacijos darbais.

Irena ŠEŠKEVIČIENĖ

Reikia rengti pralaidą

A. Šoblinkas teigė norintis statyti 250 kW galingumo hidroelektrinę, kuri, jo skaičiavimu, kainuotų 300 tūkst. eurų, o atsi-pirktų per 15 metų. Statyba truk-tų apie vienerius metus. Tai būtų šiek tiek mažesnė, negu Tubau-siuose jau veikianti 280 kW ga-lingumo, Romualdo Patalavičiaus vadovaujamai bendrovei „Enga“ priklausanti hidroelektrinė.

Nors A. Šoblinkas jau turi parengtą detalųjį planą, tačiau yra problemų, kurios trukdo jam pradėti elektrinės statybą prie Padvarių–Kurmaičių užtvankos.

Bosimai elektrinei A. Šoblinkas norėtų 99 metams išsinuo-moti visą užtvankos hidrotech-ninį kompleksą, – dėl to jis pra-ėjusių savaitę kreipėsi į Kretin-gos rajono savivaldybę, kur buvo svarstomas jo prašymas.

Ši užtvanka yra valstybės nuo-savybė, kurią patikėjimo teise valdo Savivaldybė. O Savivaldy-bė jau šį pavasarį, gavusi lėšų – 300 tūkst. eurų – iš Kaimo plė-tros programos, pradės užtvan-kos renovaciją.

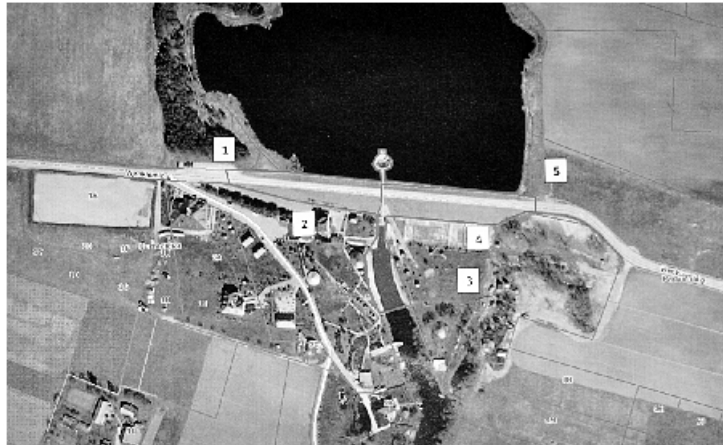
Kai užtvankos vanduo bus nu-leistas, „Vienkiemio“ savininkas tuo pačiu norėtų įsirengti ir pralaidą į savo žemę per šalia esan-tį kelią, kuris patenka į 2 jam ne-priklausančius sklypus.

Išsąk negali nuomoti

Tačiau Kretingos rajono sa-ivaldybės Žemės ūkio skyriaus vyriausiasis specialistas Leonas Rimeika mano, jog A. Šoblinkas dabar nepavyks pradėti sta-tybos darbų.

„Kol neįvykdysime užtvankos – visą hidrotechninio įrenginio – renovacijos projekto, jo neįregis-truosime Registru centre, nebūs sutvarkyti ir žemės dokumen-tai. Be to, pagal sutartį su Naci-onaline mokyjimo agentūra, šio valstybės turto 5 metus negali-ma perleisti kitiems. Todël man-au, kad praeis keleri metai, kol verslininkas galės išsinuomoti užtvanką ir statyti elektrinę“, – teigė I. Rimeika.

Nacionalinei mokyjimo agen-tūrai A. Šoblinkas teikė prašy-

► Vietovės plane 4 Nr. pažymėta bosima hidroelektrinė, kurią su kitapus kelio esančia užtvanka turi sujungti pralaida.

mą, kad ši išimties tvarka leistų jam pradėti reikalingas procedūras. Jo žiniomis, dalyvauti už-tvankos nuomos konkurse daug-iau niekas nėra pareiškęs noro.

L. Rimeikos teigimu, užtvan-kos renovacijos darbai prasidės jau šį balandį–gegužę: jau yra parinkti rangovai – darbus at-liks bendrovės „Plungės lagūna“ ir „Plungės joniai“.

Ligi rudens bus atnaujintas visas hidrotechninis įrenginys: po pylimu einantys 2 metaliniai tvankos nuomos konkurse daug-iau niekas nėra pareiškęs noro.

Balminiai galimų potvyrnių

„Nesuprantu biurokratišnių už-kardų: detalusis planas patvirtin-tas, juk Teritorijų planavimo įsta-tymas yra aukščiausi Vyriausybės, kuri turėtų atsižvelgti ir į potv-rynio grėsmę. Pagrindinis elektrin-ės statybos motyvas ir yra po-tvrynio grėsmė, o ne ekonominė nauda. Prie užtvankos gyvenu jau 20 metų, ir gerai žinau – jei kil-tų stiprus potvynis, nuplautų ne tik mano sodybos statinius, bet ir tuos, kurie pastatyti aplinkui. Ki-tais metais: kaskart, nuaidėjiant

vandenį, nukentia vandens fau-na. Tad, galvojant ūkiškai, kam dukart daryti tuos pačius darbus, jeigu juos galima atlikti išsyk“, – samprotavo A. Šoblinkas.

Jo manymu, Lietuvoje skati-nant žalosios energijos gamybą, valdžia turėtų sudaryti geresnes sąlygas verslininkams statyti hi-droelektrines, kuriose pagamina-ta elektros energija parduodama valstybei.

„Kaimyniniuose rajonuose – Skuode, Mažeikiuose – versli-ninkai „suspėjo į traukinį“: elek-trinių statybą jiems perpus finan-savo ES fondai, ir šios ten dygo kaip grybai po lietaus. Jeigu ne-būtų biurokratišni užkardai, hi-droelektrinės jau galėjo veikti ir Kretingoje, prie pirties, Laiviuo-se, Darbėnuose, Salantuose“, – sakė A. Šoblinkas.

Geografija nežavi statytojų

Anot vienintelės Kretingos rajone, Tubausiuose, veikiančios hidroelektrinės techninio prieži-rėtojo Antano Botos, jos veikla nėra sėkminga, o jos savininkas R. Patalavičius iš šio verslo per-ėjo prie investicijų į vėjo jėgaines. „Buvo skaičiuota, kad ši hidro-elektrinė atsipirktų po 12-os, ta-

čiau šiandien matome, jog ne anksčiau, kaip po 15–18 metų. Taip yra todėl, kad mūsų kra-ste vyravo keleri sausi metai, o hidroelektrinės veikla priklauso nuo to, kiek į ją iš Akmenos bei jos intakų pritekla vandens. Per 1 val. elektrinė gali pagaminti 280 kW elektros energijos, tačiau bo-na, jog per vasarą ji išvis nedirba, arba dirba vos 10–15 proc. ap-krava“, – kalbėjo A. Bota.

Jis mano, kad Kretingos rajono geografija, skirtingai nuo vėjo jė-gainių plėtros, nėra itin tinkama hidroelektrinių statyboms. „Čia jau žvalgėsi investuotojai iš kitų rajonų, bet jie nebuvo sužavėti. Kiek man žinoma, A. Šoblinkas su projektuotojais suskaičiavo, kad jo statinys, lyginant su Tu-bausiu, būtų ekonomišknesnis, nes Padvarių–Kurmaičių tvenkinyje yra didesnis iš intakų pritekiančio vandens kiekis“, – teigė A. Bota.

Kretingos rajono savivaldy-bei yra pateikti dar 2 privačių Klaipėdos bendrovių prašy-mai statyti hidroelektrines Darbėnuose ir Imbarės seniūnijos Tuzų kaime.

SVARSTO KRETINGOS VIETOS VEIKLOS GRUPĖS ĮSTATŲ PROJEKTĄ

Ketvirtadienį Savivaldybėje buvo susirinkę Kretingos miesto vietos veiklos grupės (VVG) steigimo iniciatoriai, atstovaujantys miesto verslui, valdžiai bei visuomeninėms organizacijoms.

Susirinkimo dalyviai svarstė Kretingos miesto VVG įstatų projektą, kurį patvir-tinti turės Kretingos miesto VVG steigiamasis visuotinis susirinkimas. Kada vyks susirinkimas, tebėra neaišku, ta-čiau jį sušaukti nedelsiant verčia ribotas laikas Kretingos miesto plėtros strategi-jai parengti. Vienas iš svarbiausių Kret-ingos VVG tikslų yra ieškoti ir suras-

ti tinkamiausius sprendimus miesto ekonominėi, socialinei ir kultūrinei gerovei kelti, tam ir bus rengiama miesto plėtros strategija, kurios įgyvendinimas planuo-jamas 2014–2020 metų Europos Sąjūnos struktūrinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšomis.

Steigiamasis Kretingos miesto VVG (asociacijos) nariais bti galės Kretingos mieste registruoti juridiniai asmenys, su-mokėję visuotinio narių susirinkimo nu-statyto dydžio nario mokesť.

„P. n.“ Informacija

PAKSELBĖ FOTOGRAFIJŲ KONKURSA

Kretingos rajono pedagogų švietimo centras pas-kelbė fotografijų konkursą „Po Kretingos kraštą tu keliauk ir nuostabią akimirą pagauk“.

Jame dalyvauti kviečiami visi norintys keliauti po Kretingos rajoną ir meniškose fotografijose įamžinti turistinius objektus bei vietoves. Konkur-so dalyviai turėtų pateikti iki 5 fotografijų, ne senesnių kaip 1 metų, ir jas iki balandžio 20 d. 17.00 val. atsiųsti el. p.: valdone.ziobakiene@kretingos-turizmas.info arba rita.berzanskiene@kretingostu-rizmas.info; siųsti paštu įrašius į kompaktinį diską arba atnešti į Kretingos turizmo informacijos cen-trą (Vilniaus g. 2B).

„P. n.“ Informacija

Vanduo geras – maudytis galima

Rajono Savivaldybės Civilės saugos ir viešosios tvarkos skyrius informavo, kad liepos 1 d. atlikus maudyklų vandens kokybės tyrimus Kretingos rajono savivaldybės teritorijoje esančių vandens telkinių, pamėgtų rajono gyventojų bei svečių, - Kretingos dvaro parko 1-ojo ir

Juodupėnų tvenkinių, Salanto upės (prie užtvankos), Kašučių ežero, Padvarių tvenkinio ties Kurmaičių kaimu, - paaiškėjo, kad vandens mikrobiologinės taršos rodikliai neviršijo Lietuvos higienos normos HN 92:2007 „Papildiniai ir jų maudyklų vandens kokybė“ re-

glamentuotų vandens kokybės reikalavimų.

Rekreacinių vietų vandens kokybės tyrimus pagal patvirtintą grafiką atlieka Nacionalinės sveikatos priežiūros laboratorijos Klaipėdos skyrius.

„P. n.“ informacija

2015m. liepos 9d. 18val.
Darbo partijos Kretingos skyrius Padvarių kaime „Darbiečių parke“
(šalia Padvarių pensionato) organizuoja
Vasaros šventę.

Kviečiame Kretingos rajono gyventojus ir svečius dalyvauti šventėje. Šventės metu vyks vasaros gelių puokščių rėsimas, vaikų pytinimo konkursas. Visų dalyvaujančių laukia prizai, vaisės ir kitos linksmybės.

Darbo partijos Kretingos skyrius

LSA nr. 016

Išrinko Kretingos miesto asociacijos valdybą

► **Penktadienį Kretingos miesto vietos veiklos grupė (VVG), veikianti asociacijos principu, išrinko valdybą.**

Naujai susikūrusi organizacija vienija Savivaldybės valdžią, verslą ir visuomenininkus Kretingos miesto plėtros strategijai sukurti ir jai įgyvendinti. Asociacijos veiklos, taip pat ir Kretingos miesto plėtros strategijos parengimo ir įvykdymo tikslas – didinti Kretingos miesto žmonių socialinę integraciją ir užimtumą. Strategijai parengti skiriama apie 4 tūkst. Eur.

Strategijoms įgyvendinti yra numatytos Europos Sąjungos (ES) paramos lėšos. Vienai strategijai įgyvendinti numatoma didžiausia lėšų suma – apie 300 tūkst. eurų. Miestams skiriamos ES paramos lėšos yra ribotos, todėl ne visi plėtros strategijas parengę miestai gali gauti lėšų joms įgyvendinti, o tik tie, kurių strategijos bus pripažintos geriausiomis.

Reikalaujama, kad miesto VVG valdyboje valdžios, verslo ir visuomenininkų atstovų būtų po lygiai, taip pat, kad būtų išlaikytas vyrų ir moterų santykis, t. y. vieną ar kitą negali būti daugiau kaip 60 proc. Be to, valdyboje turi būti nors vienas jaunas žmogus, neperkepus 29 metų. Kretingos VVG pagal jos įstatus yra numatyta iš 9 asmenų. Pagal VVG steigimo tvarką ir asociacijos įstatus Kretingos rajono savivaldybės taryba paskyrė tris valdžios atstovus į valdybą: mero pavaduotoją Danutę Skruibienę, Kretingos miesto seniūną Stanislovą Juškevičių ir Savivaldybės administracijos Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus vyr. specialistę Giedrę Ringytę, kurios amžius ir nesiekia 29-erių.

Kretingos VVG, be Savivaldybės valdžios atstovų, vienija 32 narius iš verslo įmonių ir visuomeninių organizacijų. Penktadienį vykusiam susirinkime į valdybą buvo renkami likusie-

ji šeši nariai: po 3 verslo ir nevyriausybinių visuomeninių organizacijų atstovus. Balsų dauguma į valdybą buvo išrinkti šie verslo atstovai: Edmundas Bružis (UAB „Vieškelis LT“), Evaldas Rumbutis (UAB „Kretingos san technika“), Vitalija Vitkauskienė (UAB „Pajūrio naujienos“). Iš visuomeninių organizacijų – Jurgita Cinskienė (Kretingos moterų informacijos ir mokymo centras), Raimundas Petrauskis (Kretingos miesto centro bendruomenė), Vytautas Ročys (Kretingos rajono stalo tenisininkų klubas). Abejonių kilo dėl Vytauto Ročio teisės valdyboje atstovauti visuomenei organizacijai, kadangi V. Ročys yra ir Savivaldybės valdžios, kuri jau turi savo atstovų VVG valdyboje, atstovas – Kretingos rajono savivaldybės tarybos narys. D. Skruibienė, J. Cinskienė tikina, jog Vilniuje vykusiam seminare dėl miestų VVG steigimosi ir veiklos buvo išaiškinta, jog miestų valdžioje esantys politikai, tarybų nariai, jeigu jų nedelegavo pati taryba, negali būti renkami į miesto VVG valdybą. Taip V. Ročio pavyzdžiu, užimdamą vietą VVG valdyboje, politikai užtraukė VVG valdžią, pažeistą nustatytas verslo, valdžios ir visuomenininkų atstovų proporcijas, kadangi tarybos politikams nėra draudžiama priklausyti ir nevyriausybiniams visuomeninėms organizacijoms. Susirinkime buvo sutarta, kad norint išsiaiškinti, gali ar ne V. Ročys būti Kretingos VVG valdybos nariu, asociacija kreipėsi į Vidaus reikalų ministeriją. V. Ročys pats trauktis iš valdybos neparano ir tikino, jog valdybos nariu būti gali, tą jis jau spėjęs išsiaiškinti iki valdybos rinkimų. D. Skruibienė perspėjo, jog, jei V. Ročys bus valdybos narys, Kretingos VVG gresia negauti lėšų Kretingos miesto strategijai parengti ir įgyvendinti.

„P. n.“ informacija

Direktorę nubaudė meras, kiti bausmių nesulaukė

Vitalija VITKAUSKIENĖ

► **Kartenos mokyklos – daugiavilčių centro direktorė Laima Mačernienė gavo Kretingos rajono savivaldybės mero Juozo Mažeikos papėkimą, o šios įstaigos buhalteris su ūkvedžiu nuobaudų nelaukė ir iš darbo išėjo patys.**

Tokie pokyčiai Kartenos mokykloje daugiavilčių centre įvyko Savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybai atlikus šios įstaigos finansinės ir ūkinės veiklos auditą. Kontrolieriai Savivaldybės įstaigoje rado aplaidžiai tvarkomą buhalterinę apskaitą. Nors kontrolierių tvirtinimu įstaigoje švaistymo bei grobstymo atvejų nebuvo nustatyta, Savivaldybės Kontrolės komiteto pirmininkas Alydas Jonaitis, kiti šio komiteto nariai svarstė, kad šių faktų galėjo būti, tačiau jų nebuvo įmanoma nustatyti dėl suveltos buhalterinės apskaitos.

Kontrolės komitete teisindamasi dėl Kontrolierių nustatytų pažeidimų L. Mačernienė teigė, jog direktore dirbo neseniai – nuo 2012 metų gruodžio mėnesio 30 dienas, per šį trumpą jos vadovavimo laikotarpį mokyklos bazėje steigėsi daugiavilčių centras, buvo ir kitų išsikių. „Buhalterinę apskaitą, ūkį patikėjau buhalteriai ir ūkvedžiui, kaip man buvo patikinta, patyrušiams savo srities darbuotojams. Kaip pedagogė buhalterinės apskaitos tvarkymu patirėsi, įgūdžių neturėjau“, – aiškino direktorė Kontrolės komiteto nariams. Ji pateikė ir priemonių planą kontrolierių rastiems pažeidimams išaišyti, pažymėdama, jog keletas plano punktų jau yra įvykdyti, planas visiškai bus įvykdytas iki šių metų lapkričio mėnesio pabaigos. Direktorė Kontrolės komitetui pristatė ir naują buhalterę. Kontrolės komiteto nari Daliai Martišauskienei rūpėjo, ar buvęs buhalteris ir ūkvedys iš darbo išėjo susipažinę su audito išvadomis, ar jų ne nematė, vien po pokalbių su mokyklos direktore. „Aš rekomendavau direktorei juos atleisti, jeigu patys nesutiks, nes šiuo metu darbo santykis sprendžia meras. Nemačiau perspektyvos, kad šis žmogus (buhalteris, – aut. past.) gali sutvarkyti įstaigos buhalterinę apskaitą“, – D. Martišauskienei atsakė meras, pridūręs, jog buhalteris patys pripažino, kad tingėjo ir apsisėdė.

Kontrolės komiteto narys Povilas Turauskis buvo įsitikinęs, jog Savivaldybės Kontrolės ir audito tarnyba švietimo įstaigas ger reitai tikrina. „Rekomenduojama tikrinti kartą per penkerius metus. Blogai, kad nuo vieno tikrinimo

► **Kartenos mokyklos daugiavilčių centro direktorė Laima Mačernienė už aplaidžią įstaigos buhalterinę apskaitą atsipirko papėkimu.**

iki kito praėina devyneri metai ir daugiau. Keičiant įstaigų vadovus, auditas turi būti privalomas, o to nedaroma. Dabar net jeigu ir į teismą dėl tų pažeidimų eitume, nieko nelaimėtume, kadangi nusizengimams jau senaties terminas yra suėjęs“, – problemą dėstė politikas. P. Turauskis primygtinai reikalavo, kad komiteto susirinkimo protokole būtų įrašytas jo kaitas prašymas – atlikti auditą Kretingos ligoninėje. „Ligoninė nuo 2010 metų priklauso Savivaldybei ir joje nė karto nėra atliktas auditas“, – pastebėjo jis. P. Turauskis, kiti Kontrolės komiteto nariai klausė, kas gali užtikrinti, kad tokios pat netvarkos kaip Kartenoje nėra ir kitose rajono savivaldybės švietimo įstaigose. Savivaldybės administracijos direktorius Virgijūnas Domarkas juos ramino tvirtindamas, jog po akibrokšto Kartenoje Savivaldybės vidaus audito specialistai domėjosi kitų įstaigų buhalterinės apskaitos vedimu, ir rimtesnių, tokių kaip Kartenoje, pažeidimų nenustatė.

Savivaldybės Kontrolės tarnybai vadovavęs dabartinis administracijos direktoriaus pavaduotojas Povilas Černeckis politikams įrodinėjo, jog tarnyba nėra pajėgi taip dažnai tikrinti Savivaldybės įstaigų, kaip politikai norėtų. „Reikia tikrinti tai, kas svarbiausia, po du mėnesius popierių neraišinėti“, – užsispyręs savo laikėsi P. Turauskis. P. Černeckis tvirtino, jog audito prabėgimo atlikti nėra įmanoma, nes ši veikla yra griežtai reglamentuota. „Savivaldybės kontrolieriaus veiklą tikrina Valstybės kontrolieriaus tarnyba ir, jeigu bus pažeistos reglamentacijos – bus blogai“, – sakė P. Černeckis. Šiuo metu Savivaldybės Kontrolės tarnyboje yra likusi viena darbuotoja – Danutė Juškeienė. Meras Juozas Mažeika pritarė, kad Savivaldybės Kontrolės instituciją reikia

stiprinti klausdamas: „Ar pritarate, jog reikia steigti naują etatą, kad visa tai, ką jūs siūlote, būtų kam atlikti?“

D. Martišauskienė, pažymėjusi, jog pati yra buvusi švietimo įstaigos vadovė, siūlė švietimo įstaigų buhalteriams rengti seminarus. Siūlymų pritarė ir V. Domarkas. „Kursai brangūs, vienam asmeniui kainuoja apie 200 eurų. Gal taupant lėšas į kursus reikėtų pasiūlyti 2–3 stipresnius, kurie grįžtų su visais pasidalintų“, – svarstė jis.

Buhalterijų mokymų pritarė D. Juškeienė, tačiau jos manymu, praverstų ir bendri seminarai buhalteriams ir direktoriams. Tam pritarė ir kiti, pažymėję, jog direktoriai susipažinę su darbų saugos, darbo saugos sričių reikalavimais, tačiau finansų buhalterinės apskaitos tvarkymas ir politika yra daugelio jų silpnoji vieta. Rajono mokyklose yra įdiegtos dvi buhalterinės apskaitos vedimo kompiuterinės programos. V. Domarkas neslėpė, jog pilnai su šiomis programomis dirba vos trijų mokyklų buhalteriai. Kontrolės komiteto narys Almantas Skruibys teigė, manąs, jog užtektų vienos programos, kurią būtų paprasčiau ir pigiau priziūrėti. V. Domarkas žadėjo, kad ateityje keičiant dabartines programas naujomis, to ir bus siekiama.

D. Martišauskienė, P. Turauskis buvo įsitikinę, jog daugelio dabartinių problemų nebeliktų ir Savivaldybės sutauptytų lėšų centralizavus rajono mokyklų, bent jau mažesnių, finansų tvarkymą. J. Mažeika abejojo centralizacijos nauda. „Kodėl mes, Savivaldybė, nenorime centralizacijos ir kovojome dėl kuo didesnio savarankiškumo? Todėl, kad centralizacija apačioje užmuša iniciatyvą“, – kalbėjo meras, pažymėjęs, jog ilgus metus rajono mokyklose tokio atvejo, kaip Kartenoje, nebuvo.

IŠ POLICIJOS SUVESTINIŲ

KRETINGOS m. KLAIPĖDOS g., renovuojant namą Nr.72, birželio 26 d. apie 13.40 val. nuo pastolių nukrito ir susizalėjo Klausgalvų kaime gyvenantis bendrovės „Ringesta“ darbininkas, gimęs 1960 m. Jis paguldytas į Klaipėdos universitetinės ligoninės Traumatologijos skyrių.

Užregistruotas 1 smurto ar-

timoje aplinkoje atvejais: liepos 2 d. Kluonalių k. namuose kilusio konflikto metu vyras žmonai smogė kumščiu į veidą. Moteris medikų pagalbos neprašė.

Smurtautojas uždarytas į areštinę.

Parengė Audronė GRIEŽIENĖ

Kretingos miesto vietos veiklos grupė rengia **Kretingos miesto plėtros strategiją**, kuria siekiama pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir padidinti socialinę bendruomenių integraciją, išnaudojant vietos valdžios, verslo ir bendruomenės ryšius.

Siekiant, kad minėta strategija kaip įmanoma labiau atitiktų vietos bendruomenės poreikius, **prašome aprašyti savo ateities projektų idėjas** užpildant žemiau esančią lentelę. Minėtoje lentelėje išdėstyti prioritetai ir veiklos, kurias turėtų atitikti jūsų ateities projektų idėjos. Atkreipiame dėmesį, kad įgyvendinant Kretingos miesto plėtros strategiją, bus finansuojami **tik „minkštieji“ projektai** (infrastruktūros gerinimui finansavimas nebus skiriamas).

Prašome aprašyti **bent vieną** savo ateities projekto idėją trumpai išdėstant matomą problemą, planuojamas veiklas, tikslinę grupę, organizacijas, su kuriomis planuojama bendradarbiauti, planuojamus rezultatus.

PRIORITETAS	VEIKLA	TRUMPAS PROJEKTO IDĖJOS APRAŠYMAS
1. Socialinės atskirties mažinimas		<i>Trumpai aprašykite projekto idėją; problemą, kurią matote; veiklas, kurias vykdysite; tikslinę grupę, kuriai bus skirtos veiklos; organizacijas, su kuriomis bendradarbiausite; rezultatus, kurių tikėtės (10-20 sakinių)</i>
	1.1. Savanorių, dirbančių su socialinės rizikos asmenimis, mokymai	
	1.2. Informacijos sklaida apie prieinamas socialines paslaugas, skirtas socialinės rizikos asmenims	
	1.3. Tarpininkavimas teikiant socialines paslaugas socialinės rizikos asmenims	
	1.4. Pagalba namuose socialinės rizikos asmenims	
	1.5. Socialinės rizikos asmenų savipagalbos grupių steigimas	
	1.6. Kūrybinės partnerystės, skirtos spręsti socialines problemas	
	1.7. Bendradarbiavimo tinklų, skirtų socialinėms problemoms spręsti, kūrimas	
2. Užimtumo skatinimas		
	2.1. Bedarbių įtraukimas į darbo rinką per neformalųjį švietimą	
	2.2. Bedarbių įtraukimas į darbo rinką per kultūrinę veiklą	
	2.3. Tarpininkavimas įdarbinant	
	2.4. Neformalios iniciatyvos, skatinančios verslų atsiradimą	
	2.5. Bendradarbiavimo tinklų, skirtų užimtumui didinti, kūrimas	

